

รายงานการวิจัย

บ.ว.ร. นครปฐม : การพัฒนารูปแบบและขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมเพื่อสร้าง
นิเวศน์นวัตกรรมภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิถี
จังหวัดนครปฐม

BOWORO NAKONPATHOM : THE DEVELOPMENT FOR MORAL SOCIAL
ENCHANTMENT TO EMPOWER FOR ANTI-CORRUPTION BASED ON
BUDDHIST WAY IN NAKONPATHOM PROVINCE.

พระครูอรุณจริยานุวัตร

ภาสิต สุขวรรณดี

บานชื่น นักการเรียน

พระกิตติพล กิตติพิโล

พระปลัดสุรศักดิ์ ปุณณวุฑฒ์

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ประจำปีงบประมาณ 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อขับเคลื่อนแนวคิดสังคมอุดมธรรมในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิธีตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 2) เพื่อเพื่อวิเคราะห์เครือข่ายบ้านวัดโรงเรียนที่ได้รับการยอมรับ(Best practice) จาก 3 หน่วยงาน (บวร=บ้านวัดโรงเรียน) 3) เพื่อสร้างข้อเสนอแนะและนวัตกรรมการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิธี โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 198 รูป/คน ที่เป็นเครือข่ายเข้าร่วมโครงการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า พบตัวแปรทั้ง 7 ดังนี้คือ 1) การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเครือข่ายในระดับ "มาก" 2) จิตสำนึกในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต 3) การมองเห็นคุณค่าของศีล 5 4) ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านการทุจริต 5) การรับรู้บทบาทของบ้าน วัด และโรงเรียนในการป้องกันทุจริต 6) ประสิทธิภาพของเครือข่าย บ.ว.ร. 7) ความยั่งยืนของเครือข่ายในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรม ทั้ง 7 ตัวแปรหลัก อยู่ในระดับ "มาก" ทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าการขับเคลื่อนแนวคิดประสบความสำเร็จในพอสมควรในการเสริมสร้างความเข้าใจและตระหนักรู้ในเรื่องการทุจริตอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผลการวิจัยจากกรณีศึกษาทั้ง 3 พบว่า ตัวแปรการมีส่วนร่วม คือตัวแปรสำคัญในการสร้างความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ที่จะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม และอาจจะสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมในการต่อต้านการทุจริตอย่างมีประสิทธิภาพได้ นอกจากนี้ การนำเอาพุทธศาสนสุภาษิตมาเป็นเครื่องมือการรณรงค์ต่อต้านการทุจริต ก็นับเป็นเครื่องมือที่สามารถส่งผ่านการเรียนรู้ในสื่อสังคมออนไลน์ได้อีกช่องทาง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ได้แก่ ตัวแปร ความต่อเนื่องในดำเนินกิจกรรม จะสามารถส่งเสริมการขับเคลื่อนกิจกรรมการต่อต้านการทุจริตที่เกิดพลังและเกิดความยั่งยืนได้ นอกจากนี้ ตัวแปรการมีส่วนร่วมของชุมชนจะสามารถสร้างความร่วมมือระหว่างบ้านวัดโรงเรียนอย่างต่อเนื่องได้เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ การพัฒนาการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของชุมชนจะสามารถสร้างการตระหนักรู้ในบทบาทของตนเองและชุมชนโดยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาสังคมอุดมธรรมให้ยั่งยืนได้

คำสำคัญ : 1. สังคมอุดมธรรม 2. พุทธวิธี 3. การต่อต้านการทุจริต 4. เครือข่ายชุมชน 5. บ.ว.ร. (บ้าน วัด โรงเรียน)

ABSTRACT

This research aims to: 1) promote the concept of a virtuous society in strengthening social immunity and combating for anti-corruption through Buddhist principles, in accordance with Mahamakut Buddhist University's mission; 2) analyze the recognized best practices of home-temple-school networks from three organizations (BTH = Ban-Wat-Rongrean, or Home-Temple-School); and 3) develop recommendations and innovations for building social immunity and combating corruption through Buddhist approaches. The sample group consisted of 198 individuals/ monks participating in the research project network.

The research findings revealed seven variables, all at a "high" level, as follows: 1) Participation in driving the network; 2) Consciousness in preventing and combating corruption; 3) Recognition of the value of the Five Precepts; 4) Understanding of corruption prevention and resistance; 5) Awareness of the roles of home, temple, and school in preventing corruption; 6) Efficiency of the BTH network; and 7) Sustainability of the network in promoting a virtuous society. These results indicate that the concept promotion has achieved considerable success in enhancing understanding and awareness of corruption issues effectively. Furthermore, case studies of the three organizations found that participation is a crucial variable in fostering cooperation among homes, temples, and schools, which helps build social immunity and may effectively induce behavioral changes in anti-corruption efforts. Additionally, the use of Buddhist proverbs as tools for anti-corruption campaigns proves to be an effective means for disseminating knowledge through social media channels.

Research recommendations include the following: The variable of activity continuity can promote sustainable and powerful anti-corruption initiatives. Moreover, community participation can foster ongoing collaboration among homes, temples, and schools. Developing activities that align with community needs and contexts can raise awareness of individual and community roles. Support from both public and private sectors is a crucial factor in driving and developing a sustainable virtuous society.

Keywords : 1. Virtuous society 2. Buddhist approach 3. Anti-corruption 4. Community network 5. BTH (Ban-Wat-Rongrean: Home-Temple-School).

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนสนับสนุนจาก สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่มหาวิทยาลัย และเป็นไปเพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา

กราบขอบพระคุณ พระมงคลธรรมวิธาน, ผศ.ดร. รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย, อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต หลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษ หลักสูตรพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา, ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลและคำแนะนำหลักในการทำวิทยานิพนธ์ศึกษาคณะสังคมศาสตร์ชั้นปีที่ 3 ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยด้านเอกสาร ตลอดจนคณะผู้วิจัยทุกท่าน

องค์ความรู้หรือประโยชน์ใดที่จะพึงมีพึงเกิดขึ้นจากงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขออุทิศให้กับผู้มีพระคุณทุกท่าน ส่วนความผิดพลาดหรือบกพร่องใด ๆ ผู้วิจัยขอน้อมรับผิดไว้มา ณ ที่นี้

พระครูอรุณจริยานุวัตร, ดร.

หัวหน้าโครงการวิจัยและคณะ

17 กันยายน 2566

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญรูปภาพ	ซ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.4 นิยามศัพท์	4
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	5
1.6 หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้	5
2 แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดการแก้ไขปัญหาทุจริตเป็นวาระแห่งชาติ	6
2.2 แนวคิดทุนทางสังคม (Social capital)	10
2.3 แนวคิดสังคมอุดมธรรมพัฒนาคุณธรรมด้วยพลัง “บวร”	11
2.4 ทฤษฎีคอร์รัปชันของ Robert Kritgard	13
2.5 ข้อมูลเบื้องต้นของกรณีศึกษา เทศบาลอ้อมใหญ่	18
2.6 ข้อมูลเบื้องต้นของกรณีศึกษา วัดสำโรง	19
2.7 ข้อมูลเบื้องต้นของกรณีศึกษาโรงเรียนวัดท่าพูด	19
2.8 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
2.9 สรุปกรอบแนวความคิด	23
3 วิธีดำเนินการวิจัย	24
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	24
3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	24
3.3 กรอบแนวคิดและการกำหนด ตัวแปร	25

3.4 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย	26
3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	26
3.6 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	27
3.7 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	27
3.8 ข้อยกเว้นของการวิจัย	28
3.9 ขั้นตอนการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1	30
3.10 ขั้นตอนการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2	30
3.11 ขั้นตอนการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ 3	33
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	34
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	34
4.2 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1	34
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น	39
4.4 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม	40
4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม	43
4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายด้านทั้ง 7 ด้าน	45
4.7 ผลการวิเคราะห์ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	47
4.8 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2	48
4.9 ผลการวิจัยกรณีศึกษา บ.บ้าน	49
4.10 ผลการวิจัยกรณีศึกษา ว.วัด	52
4.11 ผลการวิจัยกรณีศึกษา ร.โรงเรียน	56
4.12 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3	64
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	68
5.1 สรุปผลการวิจัย	69
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	74
5.3 ข้อเสนอแนะ	80
บรรณานุกรม	83
ภาคผนวก	88
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ	
ภาคผนวก ข เครื่องมือวิจัย	
ภาคผนวก ค แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	

ภาคผนวก จ แบบสัมภาษณ์งานวิจัย

ภาคผนวก ฉ ใบรับรองจริยธรรมการทำวิจัยในคน

ประวัตินักวิจัย

108

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
รูปภาพที่ 4.1 แสดงป้ายประชาสัมพันธ์โครงการวิจัย	35
รูปภาพที่ 4.2 แสดงบรรยากาศการวิจัยด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	36
รูปภาพที่ 4.3 แสดงบรรยากาศการวิจัยด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างฟังวิทยากร	36
รูปภาพที่ 4.4 แสดงการถอดบทเรียนร่วมกันของชุมชน บวร. เพื่อวิเคราะห์ห้องค์ความรู้	37
รูปภาพที่ 4.5 แสดงคลิปวิดีโอพุทธศาสนสุภาษิตมาเป็นเครื่องมือ ในการรณรงค์ต่อต้านการทุจริต	65
รูปภาพที่ 4.6 แสดงคลิปวิดีโอพุทธศาสนสุภาษิตภาษาบาลีและภาษาไทย เพื่อต่อต้านการทุจริต	66

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การต่อต้านการทุจริตและการไม่ทนพฤติกรรมทุจริตคอร์รัปชัน เป็นวาระแห่งชาติ ที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จักต้องมีส่วนในการขับเคลื่อนที่มีพลังเพียงพอ ตามปรัชญาและพันธกิจ ตามแผนกลยุทธ์ระยะ 5 ปี 5 ป. แห่งการพัฒนามหาวิทยาลัย พ.ศ.2564-2568 โดย “ประยุกต์วิถีที่ 2 ผสาน สร้างสรรค์อย่างลึกซึ้ง” โดยมี เจตนาประยุกต์วิถีเพื่อยกพระพุทธศาสนาเคียงข้างสรรพวิทยาของมวลมนุษย์อย่างกว้างขวางเพื่อให้องค์ภูมิแห่งพุทธปัญญา ” เพื่อพัฒนาและออกแบบ ผสานความร่วมมือ สร้างนวัตกรรมเพื่อประโยชน์แก่มนุษย์สังคม ด้วยพุทธปัญญาและสหศาสตร์ เชื่อมโยงผานทั้ง ขรรวาสและบรรพชิต สู่ภาคประชาสังคมและสาธารณชนในระบบนิเวศน์นวัตกรรม ดังเจตนารมณ์ของแผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. 2564 - 2568

ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนครปฐมประเด็นการไม่ทนต่อทุจริต และสอดคล้องกับแผนนโยบายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่การส่งเสริมองค์กรโปร่งใสในการทำงานเนื่องจากปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาในเชิงโครงสร้าง นอกจากจะเป็นอาชญากรรม (Crime) ประเภทหนึ่งแล้ว การทุจริตคอร์รัปชันยังเป็นปัญหาในเชิงโครงสร้างที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ และคุณภาพประชากร เป็นเหมือนปัญหาหลักของคนในชาติที่กลายเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกคนทุกภาคส่วนต้องร่วมกันรับผิดชอบไม่ยิ่งดูดายให้ถือเป็นความเสียหายของรัฐและของตัวเอง การป้องกันและแก้ไขปัญหามหาทุจริตคอร์รัปชันไม่อาจแก้ไขด้วยกฎหมายและบทลงโทษ แต่ต้องเชื่อมโยงไปที่ mindset หรือ สัมมาทิฐิ การทุจริตคอร์รัปชันและการประพฤติมิชอบมีความชุกและสภาพปัญหาที่มีความรุนแรงมาก มีอยู่ในทุกวงการทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ กระทั่งวงการพระพุทธศาสนาเองก็มีความมัวหมองปรากฏให้เห็นทางสื่อต่างๆ จากงานวิจัยพบว่าสาเหตุการทุจริตเกิดขึ้น เป็นการทุจริตแบบระบบอุปถัมภ์ และความสมประโยชน์ ที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการทุจริต ความต้องการทางเศรษฐกิจ ตำแหน่งหน้าที่เอื้ออำนวย และมีช่องโอกาส โดยยังไม่ได้รับการแก้ไขป้องกันอย่างเป็นระบบเป็นระบบ (อาทิตย์ แสงฉวกและคณะ,2020)

นอกจากนี้ การบ่มเพาะคุณค่าทางจริยธรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกต่อต้านการทุจริตต้องขับเคลื่อนในลักษณะองค์การ และสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีวิสัยทัศน์(Vision) มุ่งร่วมพัฒนาพลเมืองโลก ด้วยการผานแก่นแท้ของพระพุทธศาสนาที่มั่นคง ให้ดำรงอยู่ในฐานะโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาของมนุษย์ในอนาคต ” และมี พันธกิจ (Mission)ให้การศึกษา วิจัย ส่งเสริมและให้บริการวิชาการทางพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณร และคฤหัสถ์ รวมทั้งการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มีหน้าที่และบทบาทด้านให้บริการวิชาการแก่สังคม

ให้การบ่มเพาะคุณธรรมจริยธรรมแก่ประชากรในทุกช่วงวัย ให้ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีรังเกียจต่อการทุจริต บทบาทของมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนา เช่น มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย จึงมีนัยยะต่อการกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงด้านการป้องกันทุจริตได้ (วิญญู กิณะเสน, 2560)

คณะผู้วิจัยเห็นว่า การปลูกฝังจิตสำนึกเพื่อให้คนละชั่วกลัวบาปไม่ทนต่อทุจริตคอร์รัปชัน ไม่อาจทำได้แค่เพียงเกณฑ์คนมาฟังเทศน์เท่านั้น หากแต่ต้องเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่อยู่ในบริบทชีวิต บริบทชุมชนที่ส่งเสริมเกื้อกูลกันมีศีล 5 เป็นพื้นฐานทั้งบ้าน วัด และโรงเรียนต่างหากจึงจะเป็นสังคมอุดมธรรมเป็นสังคมมงคล (ปฏิรูปทศวาโส จ เอตมมคฺลุมตฺตมฺ เป็นชุมชนประเทศที่น่าอยู่เกิดมงคลชีวิต) ดังพระพุทธพจน์ ดังนั้น การป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ภายใต้อริยธรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง สถาบันทางสังคมที่สำคัญ คือ บ้าน วัด และโรงเรียน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนและมีส่วนร่วมที่เพียงพอ การสร้างทัศนคติไม่ทนต่อการทุจริตจำเป็นต้องมีภาคีหุ้นส่วนเพื่อเป็นกลไกการพัฒนาที่เข้มแข็ง โดยอาจมี บ้าน วัด โรงเรียน หรือ “ชุมชน บวร” ร่วมมือกันในลักษณะหุ้นส่วนหรือผู้มีส่วนได้เสียร่วมกัน ในลักษณะแนวราบแบบเป็นเครือข่ายและดำเนินการขับเคลื่อนในทุกช่วงวัยและหลากหลายภาคส่วนเพื่อปลูกฝังให้ผู้คนตระหนักในการทำ ความดี อย่างต่อเนื่อง (วิญญู กิณะเสน, 2560) การสร้างนิเวศน์วัฒนธรรม ด้วยภาคีหุ้นส่วนทางสังคมในการขับเคลื่อน ด้วย “บ้าน วัด โรงเรียน” จะเป็นกระบวนการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมบนความร่วมมือของทุกภาคส่วนเพื่อสร้างจิตสำนึกและเสริมสร้างค่านิยมการไม่ทนต่อทุจริตและคอร์รัปชัน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยในกลุ่ม 4 กล่าวคือ กลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา (Moral and intellectual cultivation) ตามกรอบกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ฉะนั้น การพัฒนางานวิจัยแบบสหวิทยาการจึงจำเป็นต้องสร้างพื้นที่ทาง สังคมและชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักพระพุทธศาสนาสู่การเป็นมหาวิทยาลัยที่ดำเนินการวิจัย และสร้างความร่วมมือทางวิชาการและมีภาคีเครือข่ายการวิจัยเพื่อท้องถิ่นและชุมชนด้วยพุทธปัญญาและพุทธวิถีโดยใช้ชุมชนทางสังคมบนฐาน “บวร” บ้าน วัด โรงเรียน เพื่อผสานบูรณาการความร่วมมือ ระหว่างองค์กร ฆราวาสพุทธศาสน์ ดังนั้น การจัดการเรียน การสอนและการวิจัยในศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นชุมชน และหน่วยงานในพื้นที่การให้บริการการศึกษาเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนสห วิทยาการวิจัยร่วมกันเพื่อทำ MOU กับ 3 ตัวแทน (บ.บ้าน) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทน (ว. วัด) ตัวแทน (ร.โรงเรียน) มาเป็นเครือข่าย เพื่อขับเคลื่อนพันธกิจมหาวิทยาลัยและขับเคลื่อนสังคม อุดมธรรมเพื่อสร้างนิเวศน์วัฒนธรรมภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิถี จังหวัด นครปฐม นำไปต่อยอดสู่การเป็นชุมชนการเรียนรู้ (Community of practice) ด้านชุมชนคุณธรรม เครือข่ายบ้านวัดโรงเรียน จะเป็นการถอดบทเรียนความสำเร็จของ ชุมชน “บวร” ที่เกิดขึ้นในพื้นที่

การบริการการศึกษาของ มมร.วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย อันเป็นการเผยแผ่และต่อยอดขับเคลื่อนไปสู่พื้นที่อื่น ๆ ได้หลังจากการวิจัยโครงการนี้สำเร็จลงอันจะก่อประโยชน์แก่วิชาการและสังคมต่อไปได้

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อขับเคลื่อนแนวคิดสังคมอุดมธรรมในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิธีตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1.2.2 เพื่อเพื่อวิเคราะห์เครือข่ายบ้านวัดโรงเรียนที่ได้รับการยอมรับ(Best practice) จาก 3 หน่วยงาน (บวร=บ้านวัดโรงเรียน)

1.2.3 เพื่อสร้างข้อเสนอแนะและนวัตกรรมการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิธี

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ในการทำวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ 4 ด้าน คือ

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ พันธกิจมหาวิทยาลัย แนวคิดสังคมอุดมธรรมในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิธีตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่สามารถประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาคุณธรรมตามวิถีพุทธบนเครือข่ายการดำเนินงานชุมชนคุณธรรมต้นแบบ ของเครือข่าย บ้าน วัด โรงเรียน ใน จังหวัดนครปฐม

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาตามกรอบแนวคิดของไตรสิกขา อันได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา ในพระไตรปิฎก ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาคุณธรรมและคุณภาพชีวิตทั้งมิติทางกาย จิต และสังคมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามหลักธรรมที่ปรากฏในพระไตรปิฎก

งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ วารสาร เอกสาร บทความ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมชุมชน บ้านวัดโรงเรียน

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากร

ตัวแทนฝ่าย (บ.บ้าน) ได้แก่ ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการ ผู้เข้าร่วมโครงการ บวร : นครปฐม เครือข่ายเพื่อการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้น

- มีคุณสมบัติเคยเป็นผู้เข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมการต่อต้านการทุจริตของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

- สามารถเข้าร่วมกิจกรรมโครงการ บวร : นครปฐม เครือข่ายเพื่อการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นได้

ตัวแทนวัด (ว.วัด) ได้แก่ฝ่ายบรรพชิต เจ้าอาวาสและ ภิกษุสามเณร พระวิทยากร ที่ทำหน้าที่ที่เคยเข้าร่วมโครงการที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น และสามารถเข้าร่วมกิจกรรมโครงการ บวร : นครปฐม เครือข่ายเพื่อการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นได้

ตัวแทน (ร.โรงเรียน) ได้แก่ ตัวแทนครูและนักเรียน โรงเรียน สถาบันการศึกษา ในเขตพื้นที่ให้บริการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1.3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ขอบเขตด้านพื้นที่ เป็นพื้นที่ที่มหาวิทยาลัยให้บริการการศึกษาในจังหวัดนครปฐม และ จังหวัดใกล้เคียง

1.3.4 ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลา 1 ปี (2565-2566)

1.4 นิยามศัพท์

ชุมชนคุณธรรม หมายถึง เครือข่ายทางสังคมที่ประกอบด้วยชุมชนบ้าน วัด ใน พระพุทธศาสนา และโรงเรียนในพื้นที่ชุมชน ที่เข้าร่วมกิจกรรมที่ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันในการ พัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมการต่อต้านการทุจริต โดยความร่วมมือระหว่าง 3 ภาคส่วน ได้แก่ หน่วยงานชุมชน(บ้าน) หน่วยงานศาสนสถาน(วัด) หน่วยงานสถานศึกษา (โรงเรียน)

นิเวศนวัตกรรม หมายถึง ชุมชนที่มีการเรียนรู้หรือเข้าถึงสื่อธรรมะผ่านทาง Social media ในรูปแบบ Mobile video ผ่านแพลตฟอร์มต่างๆในระบบออนไลน์ได้

สังคมอุดมธรรม หมายถึงชุมชนท้องถิ่นที่มีคุณลักษณะของประชากรมีการนำเอาหลักการคำ สอนทางพระพุทธศาสนาไปปรับใช้ได้ในชีวิตประจำวันเพื่อลดทอนปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันใน ชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆหรือมีอัตราการเกิดอาชญากรรมต่ำ

ภูมิคุ้มกันทางสังคม หมายถึง การที่ชุมชนมีการเรียนรู้หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาและ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีสติเท่าทัน

การต่อต้านทุจริต หมายถึง การที่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยมีความรู้ความเข้าใจและเกิดการ ตระหนักถึงต่อสภาพปัญหาการทุจริตและมีความคิดเห็นว่าการทุจริตเป็นพฤติกรรมที่ยอมรับไม่ได้และ ไม่เห็นด้วยกับการทุจริตทุกประเภท

รูปแบบการจัดกิจกรรม หมายถึง ลักษณะการดำเนินงานโดยมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนโดย เป็นการดำเนินงานโดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจในการจัดกิจกรรมต่างๆที่ส่งเสริมต่อการสร้างจิตสำนึก ด้านคุณธรรมจริยธรรมและได้รับการยอมรับ

บวร หมายถึง ชุมชนความร่วมมือของภาคีเครือข่าย ที่ประกอบด้วย บ้าน วัด โรงเรียน

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.5.1 เกิดการตระหนักรู้และขับเคลื่อนแนวคิดและกระบวนการดำเนินการจัดกิจกรรมเครือข่ายแนวคิดสังคมอุดมธรรมในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม ในจังหวัดนครปฐม

1.5.2 ได้องค์ความรู้เครือข่ายการพัฒนาสังคมอุดมธรรมตามพุทธวิธีจากหน่วยงานที่ได้รับการยอมรับระดับจังหวัดนครปฐม

1.5.3 ได้ข้อเสนอแนะและนวัตกรรมในการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิธีจากต้นแบบชุมชนพุทธวิธีเพื่อนำไปใช้เผยแพร่สู่สาธารณะ

1.5.4 ได้องค์ความรู้ในการขับเคลื่อนแนวคิดสังคมอุดมธรรม ได้กลุ่มคนที่เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรม ได้ช่องที่เป็นนวัตกรรมในการขับเคลื่อนในชุมชนร่วมกันได้

1.6 หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้

1.6.1 งานวิจัยนี้สามารถกลับไป สู่กลุ่มเป้าหมาย

- เทศบาลอ้อมใหญ่
- วัดสำโรง
- โรงเรียนวัดท่าพูด
- กลุ่มพระวิทยากรที่ทำหน้าที่เผยแพร่หลักธรรม ในจังหวัดนครปฐมและจังหวัดอื่น ๆ

สามารถนำเอาผลการวิจัยนี้ไปใช้ประโยชน์ในการเผยแพร่ได้

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง : บ.ว.ร.นครปฐม : การพัฒนารูปแบบและขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมเพื่อสร้างนิเวศน์วัฒนธรรมภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิธี จังหวัดนครปฐม มีการทบทวนวรรณกรรมและแนวคิดที่เกี่ยวข้องโดยคณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดการแก้ไขปัญหาทุจริตเป็นวาระแห่งชาติ
- 2.2 แนวคิดทุนทางสังคม (Social capital)
- 2.3 แนวคิดการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมด้วยพลัง “บวร” บ้าน วัด โรงเรียน
- 2.4 แนวคิดสังคมอุดมธรรมและหมู่บ้านศีล 5
- 2.5 แนวคิดพลังชุมชนเข้มแข็ง
- 2.6 ทฤษฎีคอร์รัปชันของ Robert Kritgard
- 2.7 ข้อมูลเบื้องต้นของกรณีศึกษาเทศบาลอ้อมใหญ่
- 2.8 ข้อมูลเบื้องต้นของกรณีศึกษาวัดสำโรง
- 2.9 ข้อมูลเบื้องต้นของกรณีศึกษา โรงเรียนวัดท่าพูด
- 2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.11 สรุปกรอบแนวความคิด

2.1 แนวคิดการแก้ไขปัญหาทุจริตเป็นวาระแห่งชาติ

เนื่องจากปัญหาการทุจริตส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการภาครัฐ การพัฒนาเศรษฐกิจ การค้าการลงทุน และการพัฒนาประเทศ รวมถึงภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทย ทั้งในแง่การรับรู้ของภาคประชาชน และภาคธุรกิจ รัฐบาลได้ประกาศให้การแก้ไขปัญหาการทุจริตเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจังเป็นรูปธรรม ทุกปี องค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ จะดำเนินการสำรวจสถานการณ์การทุจริตของทุกประเทศทั่วโลก โดยที่ผ่านมามาประเทศไทยถูกจัดอันดับปัญหาการทุจริตผ่านดัชนีการรับรู้การทุจริตหรือ คอร์รัปชัน เพอเซพชัน อินเดกซ์ หรือค่าซีพีไอ (CPI) โดยมีค่าคะแนนอยู่ในอันดับที่ 104 จากประเทศที่เข้าร่วมประเมินทั้งหมด 180 ประเทศทั่วโลก ในการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ด้านการปรับสมดุล และพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งยึดหลักภาครัฐ ของประชาชน เพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม เพื่อสร้างภาครัฐให้โปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

และมุ่งสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต รวมทั้งความละเอียดต่อการทุจริต ประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ ตลอดจนสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตอย่างสิ้นเชิง

ปัญหาการทุจริตส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการภาครัฐ การพัฒนาเศรษฐกิจ การค้าการลงทุนและการพัฒนาประเทศ รวมถึงภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทย ทั้งในแง่การรับรู้ของภาคประชาชน และภาคธุรกิจ รัฐบาลได้ประกาศให้การแก้ไขปัญหาการทุจริตเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจังเป็นรูปธรรม ทุกปี องค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ จะดำเนินการสำรวจสถานการณ์การทุจริตของทุกประเทศทั่วโลก โดยในปีที่ผ่านมาประเทศไทยถูกจัดอันดับปัญหาการทุจริตผ่านดัชนีการรับรู้การทุจริตหรือ คอรัปชั่น เพอเซพชัน อินเดกซ์ หรือค่าซีพีไอ (CPI) โดยมีค่าคะแนนอยู่ในอันดับที่ 104 จากประเทศที่เข้าร่วมประเมินทั้งหมด 180 ประเทศทั่วโลก

ทั้งนี้ รัฐบาลมีความพยายามในการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ จึงร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ด้านการปรับสมดุล และพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งยึดหลักภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม เพื่อสร้างภาครัฐให้โปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล และมุ่งสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต รวมทั้งความละเอียดต่อการทุจริต ประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ ตลอดจนสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตอย่างสิ้นเชิง โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน และภาคีต่าง ๆ ร่วมมือกันในการลดและป้องกันการทุจริตให้ได้ผลอย่างยั่งยืน

โดยได้มีการนำระบบการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ หรือที่เรียกว่า ไอทีเอ (ITA) มาใช้ในการยกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการหน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศ ครอบคลุมทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ และองค์กรอิสระ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำเสนอข้อเสนอแนะที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการปฏิบัติงาน ให้มีความโปร่งใส และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาด้านการบริหารจัดการภาครัฐของประเทศ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีเป้าหมายหลัก เพื่อให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ผ่านการพัฒนาคนและการพัฒนาระบบ เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยให้ความสำคัญกับการปรับและหล่อหลอมพฤติกรรม “คน” ทุกกลุ่มในสังคมให้มีจิตสำนึกและพฤติกรรมยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต และการส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมในการต่อต้านการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐที่เหมาะสมกับบริบท สภาพปัญหา และพลวัตการทุจริตของแต่ละหน่วยงาน รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกระบวนการและกลไกที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามการทุจริต แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประกอบด้วย 2 แผนย่อย ได้แก่

- 1) การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ ที่มุ่งการพัฒนาคนและการพัฒนาระบบ

ในส่วนการพัฒนาคน เน้นการปรับพฤติกรรม “คน” ทุกกลุ่มในสังคม โดยกลุ่มเด็กและเยาวชน เน้นการปลูกฝังและหล่อหลอมให้มีจิตสำนึกและพฤติกรรมยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตผ่านหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับ ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา กลุ่มประชาชนทั่วไป เน้นการสร้างวัฒนธรรมและพฤติกรรมสุจริต ควบคู่กับส่งเสริมการมีส่วนร่วมต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ กลุ่มข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่งเสริมการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน รู้จักแยกแยะเรื่องส่วนตัวออกจากหน้าที่การงาน พร้อมกับสร้างจิตสำนึกและค่านิยมของบุคลากรในการต่อต้านการทุจริต สนับสนุนการมีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายเฝ้าระวัง สอดส่อง และแจ้งเบาะแสการทุจริต พร้อมทั้งจัดให้มีมาตรการสนับสนุนและคุ้มครอง

การจัดทำแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบได้ยึดแนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีเป็นกรอบในการจัดทำ โดยแผนแม่บทฯ มี 2 แนวทางการพัฒนาหลัก ดังนี้

(1) การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ มุ่งเน้นการปรับพฤติกรรม “คน” โดยการปลูกฝังวิถีคิดในกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนเพื่อปฏิรูป “คนรุ่นใหม่” ให้มีจิตสำนึกในความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อสร้างพลังร่วมในการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบต่อไปในอนาคตและการปรับ “ระบบ” โดยการสร้างนวัตกรรมการต่อต้านการทุจริต เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนการดำเนินงาน เท้าตันพลวัตของการทุจริต ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการตรวจสอบ แจ้งข้อมูล และชี้เบาะแสการทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งจะนำไปสู่การลดจำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ

(2) การปราบปรามการทุจริต มุ่งเน้นการเสริมสร้างประสิทธิภาพของกระบวนการและกลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทั้งในด้านของการดำเนินคดีทุจริตมีความรวดเร็ว เสียขาด เป็นธรรม และการพัฒนาปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการปราบปรามการทุจริตให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพ กำหนดเป้าหมายการพัฒนาในระยะ 20 ปี โดยใช้ดัชนีการรับรู้การทุจริต เป็นเป้าหมายในการดำเนินการของแผนแม่บทฯ ซึ่งได้กำหนดให้ประเทศไทยมีอันดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตในปีพ.ศ. 2580 อยู่ในอันดับ 1 ใน 20 ของโลกการประเมินความเป็นไปได้ของสถานการณ์ในอนาคตของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้เห็นภาพในมิติด้านต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในระยะ 20 ปีข้างหน้าที่ตั้งอยู่บนแนวคิดพื้นฐานว่า ประชาชนและสังคมจะตื่นตัวต่อการทุจริตให้ความสนใจข่าวสารและตระหนักถึงผลกระทบของการทุจริตต่อประเทศ มีการแสดงออกซึ่งการต่อต้านการทุจริตทั้งในชีวิตประจำวันและการแสดงออกผ่านสื่อต่าง ๆ ประชาชนในแต่ละช่วงวัยจะได้รับกระบวนการ กล่อมเกลาทางสังคมว่าการทุจริตถือเป็นพฤติกรรมที่นอกจากจะผิดกฎหมายและทำให้เกิดความเสียหายต่อประเทศแล้วยังเป็นพฤติกรรมที่ไม่ได้รับการยอมรับทางสังคมประชาชน

จะมีวิธีคิดที่ทำให้สามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมได้วัฒนธรรมทางสังคมจะหล่อหลอมให้ประชาชนจะไม่กระทำการทุจริตเนื่องจากมีความละเอียดอ่อนต่อตนเองและสังคม และไม่ยอมให้ผู้อื่นกระทำการทุจริตอันส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อสังคมส่วนรวมด้วย และจะเกิดการรวมกลุ่มกันทางสังคมเพื่อก่อให้เกิดสภาวะการลงโทษทางสังคมต่อการกระทำรวมทั้งประชาชนคนไทยทุกคนจะแสดงเจตจำนงต่อต้านการทุจริตอย่างเข้มข้น ผ่านกระบวนการเลือกตั้งและกระบวนการเข้าสู่อำนาจของตัวแทนของประชาชนทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ประชาชนจะให้ความสนใจในการตรวจสอบรัฐบาลและนักการเมืองในการดำเนินการตามเจตจำนงทางการเมืองมากขึ้น เป็นแรงกดดันให้รัฐบาลต้องบริหารประเทศอย่างสุจริตและโปร่งใสโดยกระบวนการนโยบายของรัฐบาลไม่สามารถเป็นช่องทางในการแสวงหาผลประโยชน์ โดยจะมีกลไก การตรวจสอบการดำเนินนโยบายของรัฐที่เข้มข้นมากขึ้นอย่างไรก็ตาม ในอนาคต 20 ปีข้างหน้า การทุจริตน่าจะทวีความรุนแรง ซับซ้อน และยากแก่การตรวจสอบมากยิ่งขึ้น อันเนื่องมาจากเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยและก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของสังคมโลกและพลวัตของการทุจริตที่ผู้กระทำการทุจริตหาช่องทางการทุจริตที่ยากแก่การตรวจสอบมากยิ่งขึ้น แต่สภาวะทางสังคมที่ตื่นตัวต่อต้านและตรวจสอบการทุจริตมากยิ่งขึ้น จึงอาจจะทำให้แนวโน้มการทุจริตลดลง ส่งผลให้กระบวนการป้องกันการทุจริตยิ่งทวีความสำคัญ โดยต้องพัฒนากระบวนการและรูปแบบของการป้องกัน การทุจริตให้เท่าทันต่อพลวัตของการทุจริต เพื่อให้สามารถระงับยับยั้งการทุจริตได้อย่างเท่าทันไม่ก่อให้เกิด โดยมีแนวทางการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ คือ

1) ปลุกและปลุกจิตสำนึกการเป็นพลเมืองที่ดี มีวัฒนธรรมสุจริต และการปลูกฝังและหล่อหลอมวัฒนธรรมในกลุ่มเด็กและเยาวชนทุกช่วงวัย ทุกระดับ มุ่งเน้นการปรับพฤติกรรม “คน” โดยการ “ปลุก” และ “ปลุก” จิตสำนึกความเป็นพลเมืองที่ดีมีวัฒนธรรมสุจริต สามารถแยกแยะได้ว่าสิ่งใดเป็นประโยชน์ส่วนตน สิ่งใดเป็นประโยชน์ส่วนรวม มีความละเอียดอ่อนต่อการกระทำ ความผิด ไม่เพิกเฉยอดทนต่อการทุจริต และเข้ามามีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ รวมถึงการส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรม และค่านิยมสุจริตในระดับชุมชนเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมค่านิยมที่ยึดประโยชน์สาธารณะมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบในทุกรูปแบบ

โดยเฉพาะการส่งเสริมวัฒนธรรมสุจริตผ่านหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับที่เด็กไทยทุกคนต้องเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา เพื่อปลูกฝัง “พลเมืองไทยในอนาคต” ให้มีความเป็นพลเมืองเต็มขั้น สามารถทำหน้าที่ความเป็นพลเมืองที่ดี มีจิตสำนึกยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน และภาคีต่าง ๆ ร่วมมือกันในการลดและป้องกันการทุจริตให้ได้ผลอย่างยั่งยืน โดยได้มีการนำระบบการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ หรือที่เรียกว่า ไอยูทีไอ (ITA) มาใช้ ในการยกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการหน่วยงานภาครัฐทั่ว

ประเทศ ครอบคลุมทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ และองค์กรอิสระ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำข้อเสนอแนะที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการปฏิบัติงาน ให้มีความโปร่งใส และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาด้านการบริหารจัดการภาครัฐของประเทศ

2.2 แนวคิดทุนทางสังคม (Social capital)

แนวคิดประชาสังคม (Civil Society) แนวคิดประชาสังคม นับได้ว่าเป็นแนวคิดที่ มุ่งสร้างสังคมจากความร่วมมือขององค์กรในสังคมในมิติเชิงการบริหารจัดการแบบ มีส่วนร่วมจากหลายฝ่าย นักวิชาการไทย ได้ให้ความหมายของ คำว่า Civil Society ที่แตกต่างกันออกไป ดังต่อไปนี้ ประเวศ วะสี (2539) ให้ความหมายว่า “ประชาคม” หมายถึง การที่ประชาชนจำนวนหนึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีอุดมคติร่วมกันหรือ มีความเชื่อร่วมกันในบางเรื่อง มีการติดต่อสื่อสารกันหรือมีการรวมกลุ่มกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความรัก มีมิตรภาพ มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติบางสิ่งบางอย่าง และมีการจัดการในระดับกลุ่ม ขณะที่ ชัยอนันต์ สมุทรวณิช (2539) ใช้ศัพท์ว่า “วิถีประชา” หมายถึง การรวมกลุ่มขององค์กรต่างๆ ในเอาตัวกิจกรรมเป็นศูนย์กลางปราศจากการจัดตั้งซึ่งเน้นกระบวนการการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาทุกฝ่าย ในระดับพื้นที่ อาจเป็น จังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน หรือ พื้นที่ในเชิงเศรษฐกิจ เช่น พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เป็นต้น นอกจากนี้ ธีระยุทธ บุญมี (2536) ใช้คำว่า “ประชาสังคม” โดยให้ความหมายในลักษณะสังคมเข้มแข็ง ที่หมายถึงพลังทางสังคมที่มาจากทุกส่วนอาชีพ ทุกระดับรายได้ ทุกภูมิภาคของประเทศ ซึ่งหากมั่นใจว่าสังคมโดยรวมมีความเข้มแข็ง นักธุรกิจ พ่อค้า ประชาชน นักศึกษา และปัญญาชน ก็จะสามารถร่วมผลักดันสังคมและแก้ปัญหาต่างๆที่เป็นพื้นฐาน สังคมก็จะสามารถเปลี่ยนแปลงได้ นอกจากนี้ ชูชัย ศุภวงศ์ (2540) ให้ความหมายของ “ประชาสังคม” ว่า หมายถึง การที่ผู้คน สังคม สภาพการณ์ หรือสภาพปัญหาในสังคมที่สลับซับซ้อนยากแก่การแก้ไข รวมตัวกันโดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันในการนำไปสู่การก่อจิตสำนึก (Civic consciousness) ร่วมกันเป็นกลุ่มหรือ องค์กร (Civic group) ทั้งภาครัฐและ ภาคธุรกิจเอกชน หรือ ภาคสังคม(ประชาชน) ในลักษณะเป็นทุนร่วมกัน เพื่อแก้ปัญหาหรือกระทำการบางอย่าง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทั้งที่ด้วยความรัก ความสมานฉันท์เอื้ออาทรต่อกันภายในระบบการบริหารจัดการโดยมีการเชื่อมโยง เป็นเครือข่าย

จากแนวคิดประชาสังคมดังกล่าว ข้างต้นนั้น คณะผู้วิจัยเห็นว่า นิยามและความหมายของประชาสังคม (Civil Society) จึงน่าจะหมายถึง กระบวนการในการสร้างสำนึกรับผิดชอบและความร่วมมือของบุคคลและองค์กรเพื่อแก้ปัญหาและ ศีลธรรม เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรและการบริหารชุมชนและสังคม ซึ่งเราอาจนำมาประยุกต์ในการดึงเอาสถาบันทางพระพุทธศาสนาเข้ามาพัฒนาชุมชน อีกทางหนึ่งด้วย

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า (Social Capital) หรือทุนทางสังคมเป็นแนวคิดเรื่องทุนทางสังคมเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาชุมชนและสังคม คำจำกัดความและองค์ประกอบหรือ ขอบเขตจึงยังค่อนข้างหลากหลาย ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและพื้นฐานของแต่ละสังคม ในบริบทของสังคมไทย สำนักพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต (2546) ให้ความหมาย ทุนทางสังคมว่า ผลรวมของสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม ทั้งในส่วนที่ได้จากการสั่งสมและการต่อยอดรวมถึงการรวมตัวของคนที่มีความรู้ เพื่อสร้างประโยชน์ต่อส่วนรวม บนพื้นฐานของความไว้วางใจ เชื่อใจ สายใยแห่งความผูกพัน และวัฒนธรรมที่ดีงาม โดยสามารถแบ่งขอบเขต / องค์ประกอบ ดังนี้ คือ

1. ทุนมนุษย์ ที่มีคุณภาพ มีความรู้ สติปัญญาและทักษะ คุณธรรม ความวินัย และ ความรับผิดชอบ การรวมกลุ่มและการสร้างเครือข่ายเพื่อทำประโยชน์ให้กับท้องถิ่น ชุมชน และสังคม ซึ่งในกรอบการศึกษาครั้งนี้ รวมไปถึง ปราชญ์ชาวบ้าน ครุฑนอกระบบ พระภิกษุสามเณร ผู้นำทางจิตวิญญาณ ผู้นำชุมชน ความเอื้อเฟื้อและเสียสละในชุมชน ความผูกพันและความรักถิ่นฐานบ้านเกิดในชุมชน

2. ทุนที่เป็นสถาบัน ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา การเมือง องค์กรที่ตั้งขึ้นในชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน คณะกรรมการชุมชน สมาคม ชมรม วิชาชีพต่างๆ โรงเรียน วิทยาลัยชุมชน และสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นที่ทำการศึกษา ซึ่งในงานวิจัยนี้ กล่าวรวมถึง วัด คำสอนทางพระพุทธศาสนา บุคลากรและองค์กรทางพระพุทธศาสนา

3. ทุนทางปัญญา และ วัฒนธรรม ครอบคลุมถึง ระบบ คุณค่า (Value) คุณธรรม วินัย จิตสำนึกสาธารณะ วัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local wisdom) แหล่งประวัติศาสตร์และโบราณคดี เป็นต้น ด้วย

เมื่อแนวคิด การพัฒนาชุมชนและสังคมในปัจจุบันให้ความสำคัญกับ คำว่า “ทุนทางสังคม” (Social Capital) ฉะนั้น พระภิกษุสามเณร จึงเป็นทุนมนุษย์ในสังคม วัด และศาสนสถานจึงเป็น ทุนทางสถาบัน คำสอนทางพระพุทธศาสนา อันก่อให้เกิดวัฒนธรรมประเพณี จึงเป็นทุนทางปัญญาในสังคมไทย การนำเอาทุนทางสังคมเหล่านี้ มาต่อยอดการพัฒนาชุมชนและสังคมไทยจึงควรมีการผลักดันให้เกิดเป็นรูปธรรม อย่างจริงจัง

2.3 แนวคิดสังคมอุดมธรรมพัฒนาคุณธรรมด้วยพลัง “บวร”

การก่อให้เกิดกระบวนการประชาสังคม “บวร” คือการนำเอารูปแบบและแนวคิด การพัฒนาแบบ “บวร” (บ้าน วัด โรงเรียน) กล่าวคือ เป็นแนวคิดที่มุ่งพยายามที่จะนำเอา องค์กร และ/หรือ สถาบันหลักในชุมชนท้องถิ่นมาเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนา อันได้แก่ การนำเอาสถาบันที่สำคัญในชุมชน 3 สถาบันได้แก่

1. สถาบันการปกครอง (บ = บ้าน) ได้แก่ ชุมชน กลุ่มวิสาหกิจ ผู้นำชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน เป็นต้น
2. สถาบันศาสนา (ว = วัด) สถาบันทางศาสนา องค์กรทางศาสนาต่างๆ ในชุมชน เป็นต้น
3. และ สถาบันการศึกษา (ร = โรงเรียน) สถาบันการศึกษาทุกระดับ ในพื้นที่ชุมชนที่เป็นผู้มีส่วนได้เสีย

เพื่อเป็นเครือข่ายผนึกกำลังจัดตั้งเป็นองค์กรที่เรียกว่า “มนตรี บวร” เพื่อนำมารองรับและดำเนินการต่าง ๆ ตามนโยบายของทางราชการ (สุริยน จันทนกุล, 2537) ฉะนั้น คำว่า “บวร” จึงเป็นคำย่อ โดยการนำเอาพยัญชนะต้นของคำว่า บ้าน วัด โรงเรียน มา บัญญัติเป็นคำใหม่ คือ ซึ่งมีองค์ประกอบของ “บวร” (ธนพรรณ ธาณี, 2555, น.6) ดังต่อไปนี้

1. สถาบันการปกครอง (บ้าน) ซึ่งประกอบไปด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน อบต. สาธารณสุขตำบล เกษตรตำบล เป็นต้น รวมทั้งระบบกลไกในการบริหารที่มาจากรัฐ ในรูปอื่นๆ ด้วย
2. สถาบันศาสนา (วัด) ประกอบด้วย เจ้าอาวาส พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา และกลุ่ม หรือ ชมรมทางศาสนา ซึ่งในความหมายในเชิงกว้าง อาจจะหมายรวมถึง องค์กรหรือ หรือสถาบันทางศาสนาต่างๆ ในชุมชนนั้นๆ ด้วย
3. สถาบันการศึกษา (โรงเรียน) ประกอบ ด้วย ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ คณะครู นักวิชาการ และบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ ทั้งในโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย และองค์กรทางการศึกษาอื่นๆ ด้วย

ดังนั้น ประชาสังคมแบบ “บวร” จึงหมายถึง การนำเอา สถาบันหลักในชุมชนมาเป็นกลไกในการพัฒนาและสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการพัฒนา ตัดสินใจ แก้ปัญหาตนเอง และ ชุมชน กำหนดแผนแม่บทชุมชนด้วยการร่วมกันคิด สร้าง และ บริหารจัดการชุมชนของคนในท้องถิ่นที่ร่วมกันเป็นเจ้าของ

ในกรณีของประเทศไทย จุดแข็งอย่างหนึ่งของสังคมไทย ก็คือ การมีพระพุทธศาสนาและได้รับการยอมรับโดยพลตินัยว่า ประเทศไทยเป็นเมืองแห่งพระพุทธศาสนา มีบุคลากรทางพระพุทธศาสนาที่เป็นพระภิกษุและสามเณร จำนวน 215,871 รูป มีวัดที่มีพระสงฆ์อยู่จำพรรษาจำนวน 41,654 วัด (ข้อมูลจาก สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2563)

นอกจากนี้ความผูกพันระหว่างวัดและชุมชน จึงเป็นทุนทางจิตวิญญาณ (Spiritual capital) ทุนทางวัฒนธรรม (Cultural capital) ในสังคมไทยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตั้งแต่เกิดจนตาย “บ้าน วัด โรงเรียน” จึงเป็นทุนมรดกทางสังคม ที่มีมาคู่สังคมไทย สถาบันทั้ง 3 จึงมีความสัมพันธ์ในทางสังคม และเป็นตัวเชื่อมโยงกิจกรรมในชุมชนทั้ง มิติทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม

ลักษณะชุมชนที่ปรากฏในสังคมไทยจึงมักประกอบด้วย “บ้าน” (ชุมชน ซึ่งเป็นแหล่งรวมของผู้คนและระบบชีวิตที่ก่อให้เกิดกิจกรรมทางสังคมที่หลากหลาย) “วัด” (สถาบันศาสนาซึ่งเป็นตัวขัดเกลาและบ่มเพาะวัฒนธรรมและศูนย์รวมจิตใจของ ชุมชน) “โรงเรียน” (สถานศึกษาเป็นตัวเพิ่มเติมความรู้และถ่ายทอดการศึกษาอย่างเป็นระบบ)

สถาบันทั้ง 3 จึงเป็นสถาบันสำคัญในทางสังคมที่จะสามารถนำมาเป็นกลไกไปก่อให้เกิดกระบวนการ การสร้างสังคมให้เข้มแข็ง พัฒนาให้เกิดเครือข่าย นำสู่การตรวจภาพและสังคมสมานฉันท์ อันเป็นจุดหมายปลายทางของการพัฒนาชุมชนและสังคมได้อีกรูปแบบหนึ่ง

กล่าวได้ว่า วัดและพุทธศาสนสถาน ตลอดจนพุทธบริษัทเป็นทุนทางสังคมที่มีบทบาทต่อบุคคลที่สังกัดในสังคมหนึ่งๆ จะได้รับการหล่อหลอมด้านค่านิยม วิธีการดำเนินชีวิตที่มีส่วนต่อการตัดสินใจการเลือกบริโภคหรือเลือกสินค้า คุณสมบัติดังกล่าวมีความสำคัญต่อองค์การบริษัทระดับหนึ่ง หน่วยสังคมที่ประกอบขึ้นเป็นสังคมหรือชุมชนมีความสำคัญในแง่ที่หน่วยสังคมเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญมากขึ้นโดยเฉพาะในสังคมตะวันตกที่เข้าสู่ยุคหลังทันสมัย (Postmodern) หน่วยสังคมแยกย่อยเป็นส่วนๆ ขาดแกนผูกมัดระหว่างหน่วยทางสังคม สังคมมีความเป็นปัจเจกมากขึ้น คำว่า มิติทุนสังคมโดยตรง เนื้อหาสาระหลักคือ การใช้หน่วยทางสังคม กล่าวคือ หน่วยชุมชน วัด โรงเรียน ครอบครัว ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างสมดุลภายใต้แกนวัฒนธรรม ประเพณีบางประการผูกมัดให้สังคมดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ เพราะฉะนั้น องค์ประกอบย่อยของมิติทุนทางสังคม ได้แก่ 1) หน่วยสังคมที่ปรากฏเป็นรูปธรรม ได้แก่ หน่วยที่ทำหน้าที่ทางด้านจิตใจ คือ วัด หน่วยที่ทำหน้าที่ในการสืบทอดวัฒนธรรม ค่านิยม คือ ครอบครัว หน่วยที่ทำหน้าที่ในการสร้างความปึกแผ่น การแลกเปลี่ยน การสร้างกลไกให้สังคมปฏิบัติให้สอดคล้องกับค่านิยมของคนส่วนใหญ่ คือ หน่วยชุมชน/สังคม เป็นต้น 2) ปัจจัยที่เป็นนามธรรมอันเป็นแกนจัดความสัมพันธ์ของคนให้ดำรงอยู่มีคุณภาพ และเป็นเป้าหมายชีวิตปัจเจกบุคคล คือ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อทางศาสนา ความเชื่อท้องถิ่น ภูมิปัญญา เป็นต้น

2.4 ทฤษฎีสสูตรคอร์รัปชันของ Robert Klitgard

Robert Klitgard เป็นนักวิชาการชาวอเมริกันที่มีชื่อเสียงในด้านการศึกษาเกี่ยวกับการคอร์รัปชันและธรรมาภิบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทฤษฎีที่รู้จักกันในชื่อ "สูตรคอร์รัปชัน" (Corruption Formula) ซึ่งได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในวงการวิชาการและการกำหนดนโยบายระหว่างประเทศ ทฤษฎีนี้นำเสนอกรอบแนวคิดที่ช่วยอธิบายปัจจัยที่นำไปสู่การเกิดคอร์รัปชันในองค์กรและสถาบันต่าง ๆ

1. สูตรคอร์รัปชันของ Klitgard

Klitgard ได้นำเสนอสูตรคอร์รัปชันในรูปแบบสมการอย่างง่าย ดังนี้:

$$C = M + D - A$$

โดยที่:

C = Corruption (การคอร์รัปชัน)

M = Monopoly (การผูกขาดอำนาจ)

D = Discretion (การใช้ดุลยพินิจ)

A = Accountability (ความรับผิดชอบ)

สูตรนี้แสดงให้เห็นว่า การคอร์รัปชัน (C) มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นเมื่อมีการผูกขาดอำนาจ (M) ร่วมกับการมีอำนาจในการใช้ดุลยพินิจ (D) แต่ขาดความรับผิดชอบหรือการตรวจสอบ (A) ที่เพียงพอ

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบของสูตรคอร์รัปชัน

2.1 การผูกขาดอำนาจ (Monopoly)

การผูกขาดอำนาจหมายถึงสถานการณ์ที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลมีอำนาจเด็ดขาดในการตัดสินใจหรือดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยปราศจากการแข่งขันหรือทางเลือกอื่น Klitgaard เสนอว่า การผูกขาดอำนาจเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อให้เกิดการคอร์รัปชัน เนื่องจากผู้ที่มีอำนาจสามารถใช้สถานะของตนในการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวโดยปราศจากการตรวจสอบหรือถ่วงดุล ตัวอย่างของการผูกขาดอำนาจที่อาจนำไปสู่การคอร์รัปชัน ได้แก่:

- การที่หน่วยงานรัฐเพียงหน่วยงานเดียวมีอำนาจในการออกใบอนุญาตหรือสัมปทาน
- การที่บริษัทเอกชนเพียงรายเดียวได้รับสิทธิในการจัดหาสินค้าหรือบริการให้แก่รัฐ
- การที่เจ้าหน้าที่รัฐมีอำนาจเด็ดขาดในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรหรือสวัสดิการ

2.2 การใช้ดุลยพินิจ (Discretion)

การใช้ดุลยพินิจหมายถึงอำนาจในการตัดสินใจหรือเลือกดำเนินการตามที่เห็นสมควร โดยไม่มีกฎเกณฑ์หรือแนวทางที่ชัดเจนกำกับ Klitgaard ชี้ให้เห็นว่า การมีอำนาจในการใช้ดุลยพินิจมากเกินไปโดยปราศจากการควบคุมที่เหมาะสม อาจนำไปสู่การใช้อำนาจในทางที่ผิดและการคอร์รัปชัน

ตัวอย่างของการใช้ดุลยพินิจที่อาจนำไปสู่การคอร์รัปชัน ได้แก่:

- การที่เจ้าหน้าที่ภาษีมีอำนาจในการประเมินภาษีโดยไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน
- การที่คณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างมีอำนาจในการเลือกผู้ชนะการประมูลโดยไม่มีเกณฑ์การให้คะแนนที่โปร่งใส

- การที่ผู้บริหารมีอำนาจในการเลื่อนตำแหน่งหรือให้รางวัลแก่พนักงานโดยไม่มีระบบการประเมินผลงานที่เป็นมาตรฐาน

2.3 ความรับผิดชอบ (Accountability)

ความรับผิดชอบในที่นี้หมายถึงการมีระบบและกลไกในการตรวจสอบ ถ่วงดุล และประเมินผลการใช้อำนาจของผู้มีอำนาจตัดสินใจ Klitgaard เน้นย้ำว่า การขาดความรับผิดชอบหรือการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อให้เกิดการคอร์รัปชัน เนื่องจากผู้มีอำนาจอาจรู้สึกรู้ว่าสามารถกระทำการใดๆ โดยไม่ต้องรับผิดชอบต่อผลของการกระทำนั้น ตัวอย่างของการเสริมสร้างความรับผิดชอบเพื่อป้องกันการคอร์รัปชัน ได้แก่:

- การจัดให้มีระบบการตรวจสอบภายในและภายนอกองค์กรที่เข้มแข็ง
- การเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานและการใช้งบประมาณต่อสาธารณะ
- การสร้างช่องทางให้ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถร้องเรียนหรือแจ้ง

เบาะแสการทุจริตได้อย่างปลอดภัย

3. การประยุกต์ใช้ทฤษฎีสู่ตรคอร์รัปชันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต

ทฤษฎีสู่ตรคอร์รัปชันของ Klitgaard ไม่เพียงแต่ช่วยอธิบายสาเหตุของการเกิดคอร์รัปชัน แต่ยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตได้อย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการจัดการกับองค์ประกอบทั้งสามในสูตร ดังนี้:

3.1 การลดการผูกขาดอำนาจ

การลดการผูกขาดอำนาจสามารถทำได้โดยการสร้างการแข่งขันและทางเลือก รวมถึงการกระจายอำนาจการตัดสินใจ ตัวอย่างมาตรการที่อาจนำมาใช้ ได้แก่:

- การเปิดให้มีการแข่งขันในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐอย่างเป็นธรรมและโปร่งใส
- การกระจายอำนาจการตัดสินใจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น
- การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในกระบวนการตัดสินใจเชิง

นโยบาย

3.2 การจำกัดการใช้ดุลยพินิจ

การจำกัดการใช้ดุลยพินิจสามารถทำได้โดยการกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบ และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน รวมถึงการสร้างมาตรฐานในการดำเนินงาน ตัวอย่างมาตรการที่อาจนำมาใช้ ได้แก่:

- การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานที่ระบุขั้นตอนและเกณฑ์การตัดสินใจอย่างชัดเจน
- การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการให้บริการเพื่อลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ เช่น

ระบบการยื่นภาษีออนไลน์

- การกำหนดเกณฑ์การประเมินผลงานและการให้รางวัลที่เป็นมาตรฐานและโปร่งใส

3.3 การเพิ่มความรับผิดชอบ

การเพิ่มความรับผิดชอบสามารถทำได้โดยการสร้างกลไกการตรวจสอบและถ่วงดุลที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการส่งเสริมความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน ตัวอย่างมาตรการที่อาจนำมาใช้ได้แก่:

- การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรตรวจสอบอิสระ เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)
- การส่งเสริมเสรีภาพของสื่อมวลชนในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ
- การจัดให้มีระบบการรายงานผลการดำเนินงานและการใช้งบประมาณต่อสาธารณะอย่างสม่ำเสมอ
- การสร้างช่องทางให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการได้อย่างสะดวก

4. ข้อวิจารณ์และข้อจำกัดของทฤษฎีสูตรคอร์รัปชัน

แม้ว่าทฤษฎีสูตรคอร์รัปชันของ Klitgard จะได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางและถูกนำไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายต่อต้านการทุจริตในหลายประเทศ แต่ก็มีข้อวิจารณ์และข้อจำกัดบางประการที่ควรพิจารณา ดังนี้:

4.1 ความซับซ้อนของปรากฏการณ์คอร์รัปชัน

ทฤษฎีสูตรคอร์รัปชันอาจถูกมองว่าเป็นการลดทอนความซับซ้อนของปรากฏการณ์คอร์รัปชันให้เป็นเพียงสมการอย่างง่ายในขณะที่ในความเป็นจริงแล้วการคอร์รัปชันเป็นปรากฏการณ์ที่มีความซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม และจิตวิทยาที่หลากหลาย การมุ่งเน้นเพียงปัจจัยทางโครงสร้างและสถาบันอาจไม่เพียงพอในการอธิบายและแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันได้อย่างครอบคลุม

4.2 การละเลยมิติทางวัฒนธรรมและบรรทัดฐานทางสังคม

ทฤษฎีนี้อาจไม่ได้ให้ความสำคัญเพียงพอกับอิทธิพลของวัฒนธรรมและบรรทัดฐานทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมคอร์รัปชัน ในบางสังคม การให้ของขวัญหรือการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์อาจเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่ยอมรับได้ ซึ่งอาจทำให้การประยุกต์ใช้ทฤษฎีนี้ในบริบทที่แตกต่างกันเป็นไปได้ยาก

4.3 การมองข้ามปัจจัยระดับบุคคล

สูตรคอร์รัปชันมุ่งเน้นที่ปัจจัยระดับโครงสร้างและสถาบัน แต่อาจละเลยปัจจัยระดับบุคคล เช่น จริยธรรมส่วนบุคคล แรงจูงใจ และการรับรู้ความเสี่ยง ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจเข้าร่วมหรือต่อต้านการคอร์รัปชัน

4.4 ความท้าทายในการวัดและประเมินผล

การนำทฤษฎีไปใช้ในทางปฏิบัติอาจเผชิญกับความท้าทายในการวัดและประเมินองค์ประกอบต่างๆ ในสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวัดระดับของการผูกขาดอำนาจ การใช้ดุลยพินิจ และความรับผิดชอบ ซึ่งอาจเป็นนามธรรมและยากต่อการกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน

5. การพัฒนาและต่อยอดทฤษฎีสูตรคอร์รัปชัน

แม้จะมีข้อวิจารณ์และข้อจำกัดบางประการ แต่ทฤษฎีสูตรคอร์รัปชันของ Klitgaard ก็ได้รับการพัฒนาและต่อยอดโดยนักวิชาการและผู้กำหนดนโยบายในหลายแนวทาง เพื่อให้สามารถอธิบายและจัดการกับปัญหาการคอร์รัปชันได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนี้:

5.1 การบูรณาการมิติทางวัฒนธรรมและสังคม

นักวิชาการบางท่านได้เสนอให้มีการขยายสูตรคอร์รัปชันโดยเพิ่มตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและบรรทัดฐานทางสังคม เช่น การเพิ่มตัวแปร "S" (Social norms) เข้าไปในสมการ เพื่อสะท้อนอิทธิพลของบรรทัดฐานทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมการคอร์รัปชัน

5.2 การพัฒนาดัชนีและเครื่องมือวัดที่มีประสิทธิภาพ

องค์กรระหว่างประเทศและสถาบันวิจัยหลายแห่งได้พัฒนาดัชนีและเครื่องมือวัดที่มีความซับซ้อนมากขึ้นเพื่อประเมินระดับการคอร์รัปชันและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index) ของ Transparency International และดัชนีธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Indicators) ของธนาคารโลก ซึ่งช่วยให้การนำทฤษฎีไปใช้ในทางปฏิบัติมีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น

5.3 การผสมผสานกับทฤษฎีอื่นๆ

นักวิชาการหลายท่านได้พยายามผสมผสานทฤษฎีสูตรคอร์รัปชันกับทฤษฎีอื่น ๆ เช่น ทฤษฎีตัวแทน-ตัวการ (Principal-Agent Theory) และทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล (Rational Choice Theory) เพื่อให้สามารถอธิบายปรากฏการณ์คอร์รัปชันได้อย่างครอบคลุมและลึกซึ้งมากขึ้น

5.4 การนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่เป็นองค์รวม

การประยุกต์ใช้ทฤษฎีสูตรคอร์รัปชันในปัจจุบันมักจะมุ่งเน้นการนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่เป็นองค์รวม โดยคำนึงถึงทั้งมาตรการเชิงโครงสร้าง การปฏิรูปสถาบัน และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมระดับบุคคล ตัวอย่างเช่น:

- การส่งเสริมการศึกษาและการปลูกฝังค่านิยมต่อต้านการทุจริตตั้งแต่ระดับเยาวชน
- การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มความโปร่งใสและลดโอกาสในการทุจริต

ทุจริต

- การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการต่อต้านการคอร์รัปชัน

- การปฏิรูประบบการบริหารงานภาครัฐโดยยึดหลักธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการที่ดี

6. บทสรุป

ทฤษฎีสูตรคอร์รัปชันของ Robert Klitgaard นำเสนอกรอบแนวคิดที่มีประโยชน์ในการวิเคราะห์และจัดการกับปัญหาการคอร์รัปชัน โดยชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการผูกขาดอำนาจ การใช้ดุลยพินิจ และความรับผิดชอบ ทฤษฎีนี้ได้รับการยอมรับและนำไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวาง ในการกำหนดนโยบายและมาตรการต่อต้านการทุจริตในระดับนานาชาติ อย่างไรก็ตาม การนำทฤษฎีนี้ไปใช้ควรคำนึงถึงข้อจำกัดและความท้าทายต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความซับซ้อนของปรากฏการณ์คอร์รัปชันที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม และจิตวิทยา การพัฒนาและต่อยอดทฤษฎีโดยการบูรณาการมิติต่าง ๆ เหล่านี้ จะช่วยให้การอธิบายและแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันมีความครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ในท้ายที่สุด การต่อต้านการคอร์รัปชันเป็นความท้าทายที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม การนำทฤษฎีสูตรคอร์รัปชันมาใช้เป็นเพียงจุดเริ่มต้นในการทำความเข้าใจและจัดการกับปัญหา การพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพจำเป็นต้องคำนึงถึงบริบทเฉพาะของแต่ละสังคม และต้องอาศัยความมุ่งมั่นในการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

2.5 ข้อมูลเบื้องต้นของกรณีศึกษา เทศบาลอ้อมใหญ่

เทศบาลอ้อมใหญ่ ได้รับรางวัลประเภท องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับชุมชนต้นแบบ ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ ปี 2564

จากการสังเคราะห์เอกสารการวิจัย เพื่อถอดบทเรียนความสำเร็จของ ตัวแทน บ.บ้าน คือ เทศบาลอ้อมใหญ่ สามารถสรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่และการต่อต้านทุจริต ได้ดังนี้ :

ประวัติความเป็นมาของเทศบาลอ้อมใหญ่

เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ตั้งอยู่ในอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด และได้ดำเนินการ ตามกรอบแนวนโยบายชาติ โดยมีเจตจำนง/แนวคิดเกี่ยวกับการต่อต้านทุจริต

เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่มีเจตจำนงที่จะบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส และมีธรรมาภิบาล โดยมีแนวคิดในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างจริงจัง มีการกำหนดมาตรการและแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กร รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการทำงานของเทศบาล

2.6 ข้อมูลเบื้องต้นของกรณีศึกษาวัดสำโรง

วัดสำโรง วัดที่ได้รับการคัดเลือกได้รับรางวัลประเพณีชุมชนต้นแบบ เศรษฐกิจพอเพียงด้วยพลัง บวร บ้านวัดโรงเรียนของจังหวัดนครปฐม ปี 2562

ประวัติความเป็นมาของวัดสำโรง

วัดสำโรง ตั้งอยู่ในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เป็นวัดที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชนและการศึกษาในท้องถิ่น โดยพระสงฆ์ที่วัดมีบทบาทในการสนับสนุนการศึกษาและกิจกรรมทางศาสนาอย่างต่อเนื่อง เช่น การสอนศีลธรรม การจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนา และการพัฒนาชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 วัดสำโรง ตั้งอยู่ในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ได้รับการตั้งวัดเมื่อปี พ.ศ. 2343 โดยมีชื่อเดิมว่า "วัดสามโรง" เนื่องจากในบริเวณนั้นมีการสร้างอาคารไม้สามหลัง ต่อมาชาวบ้านเปลี่ยนชื่อเป็น "วัดสำโรง" ตามต้นสำโรงที่ขึ้นอยู่มากในบริเวณวัด วัดสำโรงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชนและการศึกษา เคยได้รับรางวัลชุมชนคุณธรรมน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขับเคลื่อนด้วยพลังบวรต้นแบบ ปี พ.ศ. 2562 โดยมีการจัดกิจกรรมทางศาสนาและการพัฒนาชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9

2.7 ข้อมูลเบื้องต้นของกรณีศึกษาโรงเรียนวัดท่าพูด

ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนวัดท่าพูด

โรงเรียนวัดท่าพูด (นครผลประชานุกูล) ได้รับรางวัลคุณธรรมองค์กรต้นแบบ ปี 2566 ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 9 บ้านท่าพูด ตำบลไร่ขิง อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม เริ่มก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2464 โดยความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่กับเจ้าอาวาสวัดท่าพูด ที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ในบริเวณที่ดินของวัด จำนวน 14 ไร่ 2 งาน 83 ตารางวา

โรงเรียนได้เปิดทำการสอนครั้งแรกในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ศาลาการเปรียญของวัด นายคลี สงกา เป็นครูใหญ่คนแรกและได้รับการเปิดอย่างเป็นทางการตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2464 โดยใช้ชื่อว่า "โรงเรียนประชาบาลตำบลไร่ขิง" ต่อมาในปี พ.ศ. 2481 ได้มีการสร้างอาคารเรียนแบบ ป.2 ขนาด 2 ชั้น และเปลี่ยนชื่อเป็น "โรงเรียนวัดท่าพูด"

เจตจำนง/แนวคิดเกี่ยวกับการต่อต้านทุจริต

โรงเรียนวัดท่าพุฒมีเจตจำนงที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาในระดับพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมีการเรียนการสอนและกิจกรรมการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีให้กับนักเรียนโดยเน้นการสร้างจิตสำนึกในการรักษาความซื่อสัตย์และความมีระเบียบวินัย การดำเนินการนี้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่มุ่งเน้นการบริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล และปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระปลัดประพจน์ สุภาโต (2020) ได้ทำวิจัยเรื่อง ทูทางสังคมกับการพัฒนาชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า การจัดการทูทางสังคมกับการพัฒนาชุมชนประกอบด้วย 1) การจัดการทูทางสังคมเพื่อนำต้นทุนส่วนรวมมาใช้ตามบริบทของชุมชน คือ ทุนมนุษย์ ทุนสังคม ทุนกายภาพ ทุนธรรมชาติ ทุนการเงิน ทุนภูมิปัญญาและวัฒนธรรม 2) กระบวนการจัดการทูทางสังคมอย่างเป็นระบบ โดยผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนา คนชุมชนมีจิตสำนึก ร่วมสร้างปฏิสัมพันธ์ มีเครือข่ายที่เข้มแข็ง โดยใช้การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ใช้การต่อยอดจากรากฐานทุนทางสังคมและภูมิปัญญาของชุมชนนำไปสู่การพัฒนา ด้วยมิติด้านความสัมพันธ์ของคนในชุมชน มิติกิจกรรมและความร่วมมือ มิติด้านข่าวสารและการสื่อสาร มิติความสมานฉันท์ทางสังคม มิติด้านการมีอำนาจ มิติด้านกิจกรรมทางการเมือง 3) การขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนใน 6 ด้าน คือ ความเข้มแข็งของชุมชน ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ การสร้างองค์ความรู้ใหม่ การถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น เครือข่ายความร่วมมือ และผู้นำที่มีศักยภาพ เพื่อขจัดความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ด้วยการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม สร้างสมดุลของการพัฒนาเพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน

พระครูสิริปัญญาภิวัฒน์ (2022) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการชุมชนคุณธรรมขับเคลื่อนด้วยพลังบวรตามศาสตร์พระราชา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่าชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขับเคลื่อนด้วยพลังบวรต้นแบบ วัดสำโรงเกิดจากการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนทั้งในระดับชุมชน อำเภอ จังหวัด และประเทศเพื่อพัฒนาส่งเสริมให้คนมีคุณธรรมตามหลักธรรมคำสอนทางศาสนาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการดำรงชีวิตตามวิถีวัฒนธรรมไทยอันดีงาม ประชาชนในชุมชนคุณธรรมวัดสำโรง เป็นผู้มีใจรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีคุณธรรมตามหลักศาสนา มีความพอเพียง มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต และมีจิตอาสา

น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติและดำรงชีวิตตามวิถีวัฒนธรรมที่งดงาม อีกทั้งมีการขับเคลื่อนงานด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ภายใต้แนวทาง “สืบสาน รักษา ต่อยอด ปฏิบัติหน้าที่ด้วยหลักธรรมาภิบาล” ตลอดจนมีการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีทั้งด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชน โดยเน้นศีล 5 และหลักธรรม 8 หัวข้อ ประกอบด้วย 1) ศีลธรรมและวัฒนธรรม 2) สุขภาพอนามัย 3) สัมมาชีพ 4) สันติสุข 5) ศึกษา สงเคราะห์ 6) สาธารณสงเคราะห์ 7) กตัญญูทศเวทิตาธรรม และ 8) สามัคคีธรรม

ทินกฤตพัชร รุ่งเมือง และคณะ (2020) ได้ทำวิจัยเรื่อง บทบาทพระสงฆ์ต่อการจัดการศึกษาตามปรัชญามนุษยนิยมแนวใหม่ กรณีศึกษา โรงเรียนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของพระสงฆ์ ช่วยในการพัฒนามนุษย์และสังคม ให้มนุษย์มีการพัฒนาตนเองทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ตลอดจนการถ่ายทอดความรู้สึที่ดี เต็มไปด้วยความรักเมตตาอันยิ่งใหญ่ เน้นการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น การนั่งสมาธิ การปฏิบัติตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา สามารถนำมาใช้ในการพัฒนามนุษย์ให้มีความ เจริญองกามได้ทั้งทางด้านกายภาพทางด้าน สังคม ทางด้านจิตใจ และทางด้านสติปัญญา

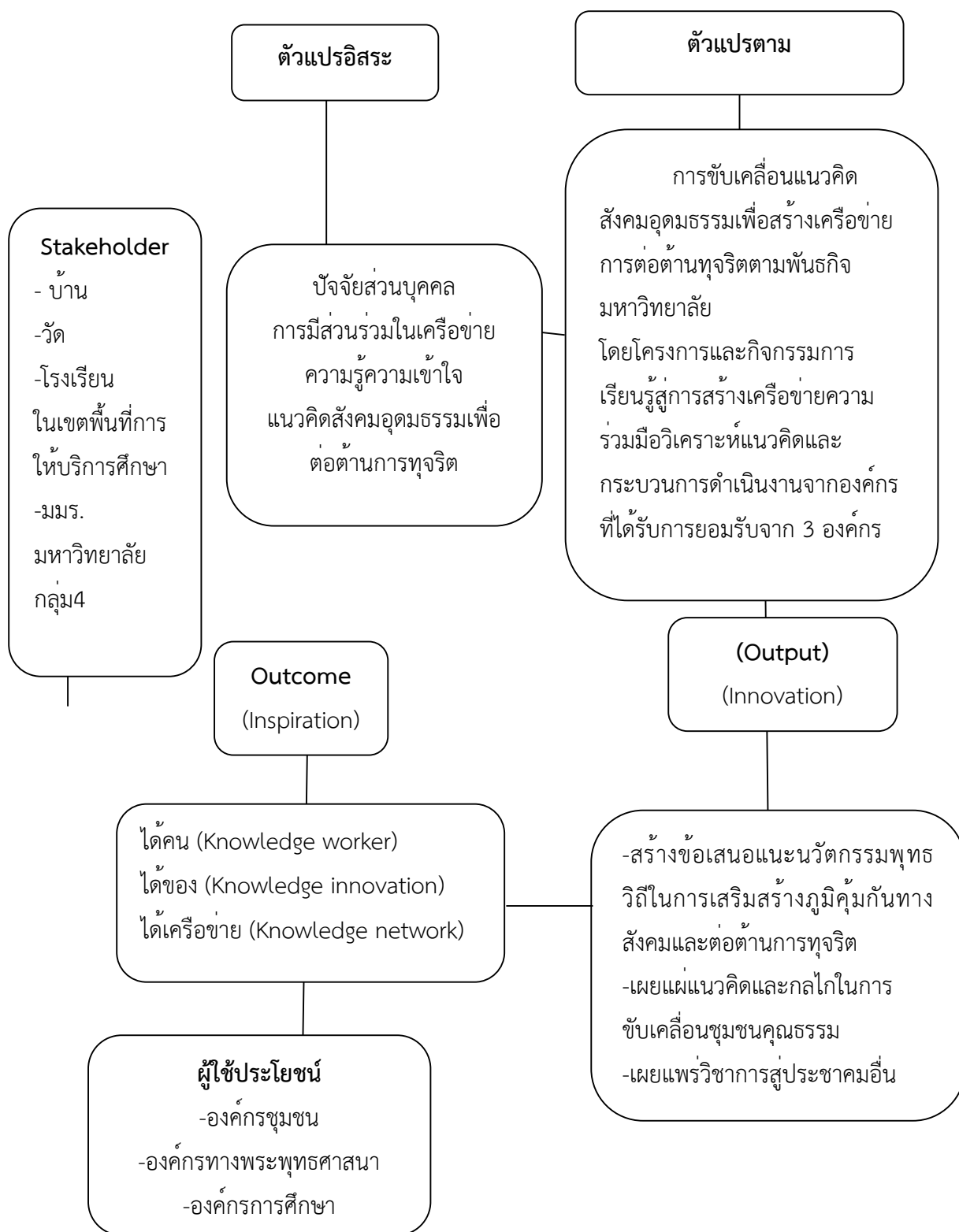
บุญศรี พันธุ์พิริยะ(2557) ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ กรณีศึกษาในจังหวัดตราด ความคาดหวังและการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมสุขภาพของพระสงฆ์ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ความคาดหวังและการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุของพระสงฆ์ มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมสุขภาพของพระสงฆ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ และประเภทของวัด และปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมสุขภาพของพระสงฆ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ อายุ จำนวนพรรษา และตำแหน่งของพระสงฆ์

ศรีเมือง พลัทธิ (2556) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเอง ครอบครัว และชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพ ที่ต้องการในระดับบุคคลประกอบด้วย การเตรียมเรื่องความรู้และการปฏิบัติตัวด้านสุขภาพตั้งแต่วัยเด็กต่อเนื่องถึงวัยสูงอายุ การเตรียมเรื่องการเงิน โดยการออมเงินหรือการสะสมเงินเข้ากองทุนตั้งแต่วัยทำงาน เพื่อเอื้อต่อการเป็นผู้สูงอายุที่สามารถพึ่งตนเองได้ และการเป็นผู้สูงอายุที่กระฉับกระเฉงเข้าร่วมกิจกรรมของครอบครัวและชุมชน ส่วนในระดับครอบครัวนั้น บุตรหลานควรมีความกตัญญู ให้ความรักความอบอุ่น ให้การเลี้ยงดูเกื้อหนุนช่วยเหลือดูแลเอาใจใส่โดยสมาชิกในครอบครัวควรมีความรู้และการปฏิบัติตัวด้านสุขภาพเพื่อสามารถให้คำแนะนำข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์กับผู้สูงอายุ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่บ้าน และปฏิบัติต่อผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม อีกทั้งสนับสนุนและส่งเสริมผู้สูงอายุให้ยังคงมีบทบาทและเข้าร่วมกิจกรรมทั้งในครอบครัวและชุมชน สำหรับในระดับชุมชนควรเน้นหลักการชุมชนเข้มแข็ง

ประกอบด้วยการสนับสนุนและกระตุ้นผู้นำชุมชน และประชาชนให้ร่วมกันคิดร่วมกันสร้างกิจกรรมตามความต้องการและสอดคล้องกับวิถีชีวิต โดยอาศัยภูมิปัญญาและทรัพยากรท้องถิ่น การเป็นแบบอย่างที่ดี เน้นการทำงานเชิงรุกในการพัฒนาองค์ความรู้และความร่วมมือกัน ดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชน

ผกามาศ กมลพรวิจิตร (2558) ศึกษาเรื่อง บทบาทและความสัมพันธ์ของวัดและพระสงฆ์ชุมชน พบว่า บทบาทของวัดในการพัฒนาสังคมไทย ยังเป็นแบบอย่างในด้านความสะอาด ความสงบ และความสว่าง เพราะเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านศีลธรรม จริยธรรม ขนบธรรมเนียม ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น อย่างที่เคยเป็นในอดีต จึงควรพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน เป็นศูนย์กลางสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่น ในการดำเนินกิจกรรม ต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่อง การส่งเสริมสุขภาพ ส่วนพระสงฆ์ยังคงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชาวบ้าน โดยเฉพาะการชี้แนะการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุด้วยวิถีธรรม คุณธรรมเป็นส่วนใหญ่ และควรพัฒนาให้เป็นแกนนำหรือผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการพัฒนา ซึ่งพระสงฆ์อาจต้องได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการพัฒนา และการสุขอนามัย หากกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ต้องการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุโดยการใช้บทบาทของวัดและพระสงฆ์เป็นสื่อกลาง ควรเน้นไปที่การใช้สื่อเพื่อส่งเสริมสุขภาพที่สอดคล้องกับพุทธธรรม และวัตรปฏิบัติของพระสงฆ์ไทย

2.9 สรุปกรอบแนวความคิด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บ.ว.ร.นครปฐม : การพัฒนารูปแบบและขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรม เพื่อสร้างนิเวศน์วัฒนธรรมภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิถี จังหวัดนครปฐม มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย เพื่อตอบวัตถุประสงค์ให้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 กรอบแนวคิดและการ กำหนด ตัวแปร
- 3.4 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย
- 3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.6 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
- 3.7 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร: ประชาชนทั่วไป พระภิกษุสามเณร ครูและนักเรียนนักศึกษา ในจังหวัดนครปฐมที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายการต่อต้านการทุจริต ตามสำมะโนประชากรของทางราชการปีล่าสุด

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ใช้เกณฑ์การคัดเลือก (Inclusion Criteria) เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้

- ผู้ที่จะเข้าร่วมวิจัยมีคุณสมบัติ คือ เป็นผู้ที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมโครงการพระพุทธศาสนากับหลักสูตร Anti - Corruption Education ที่มหาวิทยาลัยเคยจัดโครงการมาแล้ว ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นการวิจัยเรื่องนี้เป็นพื้นฐานแล้ว จึงมีความเหมาะสมที่จะเข้าร่วมการวิจัย และเป็นผู้มีความสะดวกที่จะเข้าร่วมวิจัยในวันเวลาที่โครงการวิจัยกำหนด

- กลุ่ม บ.บ้าน เป็นข้าราชการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ ประชาชนทั่วไป ในเขตพื้นที่การวิจัย มีความสมัครใจยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัย ตามที่ได้รับเชิญให้เข้าร่วม

- กลุ่ม ว.วัด เป็นพระภิกษุสามเณร ในเขตพื้นที่การวิจัยในจังหวัดนครปฐม

- กลุ่ม ร.โรงเรียน เป็นครู นักเรียน นักศึกษา ในเขตพื้นที่ให้บริการการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เกณฑ์การคัดออก (Exclusion Criteria):

กลุ่มตัวอย่างที่เข้าเกณฑ์การคัดออก : สำหรับการวิจัยนี้ อาจมีเกณฑ์การคัดออกดังนี้

- ไม่สะดวกในการเข้าร่วมวิจัยในวันเวลาที่คณะผู้วิจัยกำหนด
- ไม่ยินดีให้ความร่วมมือหรือไม่สะดวกในการให้ข้อมูลวิจัย

เชิงปริมาณ: จำนวน 198 รูป/คน

- ตัวแทนจากหน่วยงาน บ.ว.ร. (บ้าน) จำนวน 50 คน
- ตัวแทนจากหน่วยงาน บ.ว.ร. (วัด) จำนวน 110 คน
- ตัวแทนจากหน่วยงาน บ.ว.ร. (โรงเรียน) จำนวน 38 คน

กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการวิจัยเพื่อจัดทำสื่อ Mobile video

ใช้เกณฑ์คัดเลือกเชิงคุณภาพเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเป็นตัวแทนจาก 3 กลุ่มที่มีความรู้ในการใช้โปรแกรม Canva เบื้องต้น จำนวน 15 รูป/คน เพื่อจัดทำสื่อ Mobile video ในโปรแกรม Canva และนำไปเผยแพร่ในช่องทาง Social media ต่างๆ

- ตัวแทน บ.บ้าน 2 คน
 - ตัวแทน ว.วัด 10 รูป/คน
 - ตัวแทน ร.โรงเรียน 3 คน
- รวม 15 รูปคน

โดยทั้งหมดมีคุณสมบัติ

- เคยเข้ารับการอบรมกิจกรรมในโครงการ พระพุทธศาสนากับหลักสูตร Anti - Corruption Education ที่มหาวิทยาลัยเคยจัดโครงการมาแล้ว หรือ ในโครงการ "การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิถี" ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- ได้เข้าร่วมโครงการ "บ.ว.ร.นครปฐม: การขับเคลื่อนเครือข่ายการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิถีของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย"

3.3 กรอบแนวคิดและการกำหนดตัวแปร

กรอบแนวคิด:

1. แนวคิดปัญหาทุจริตคือวาระแห่งชาติ
2. แนวคิดสังคมอุดมธรรมพัฒนาคุณธรรมด้วยพลัง “บวร”
3. แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participation)
4. ทฤษฎีคอร์ดรีปชันของ Robert Kritgard
5. แนวคิดเกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิตในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต

ตัวแปรที่ศึกษา:

1. ตัวแปรอิสระ:

- ปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา,)
- ระดับการมีส่วนร่วมในเครือข่าย บ.ว.ร.
- ความรู้ความเข้าใจ การตระหนักรู้ เกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านการทุจริต
- การรับรู้บทบาท บ้าน วัด โรงเรียน ในการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม

2. ตัวแปรตาม:

- ประสิทธิภาพของเครือข่าย บ.ว.ร. ในการปลูกจิตสำนึกการป้องกันและต่อต้านการทุจริต
- บทบาทการดำเนินงานเครือข่าย บ.ว.ร.
- ความยั่งยืนและความสำเร็จของเครือข่าย บ.ว.ร. ในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรม
- นวัตกรรมตามพุทธวิธี

3.4 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

1. ข้อมูลปฐมภูมิ:

- ข้อมูลจากแบบสอบถาม
- ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
- ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ
- ข้อมูลจากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

2. ข้อมูลทุติยภูมิ:

- เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- รายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- สถิติและข้อมูลการดำเนินงานหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ตลอดจนเครือข่าย

ชุมชนในการต่อต้านทุจริตในจังหวัดนครปฐม

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม:

- ส่วนที่ 1: ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2: การรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านการทุจริต
- ส่วนที่ 3: การมีส่วนร่วมในเครือข่ายประสิทธิภาพของเครือข่าย บ.ว.ร.

ในการปลูกจิตสำนึกการป้องกันและต่อต้านการทุจริต

- ส่วนที่ 4 : ข้อเสนอแนะ

2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง:

- ประสพการณ์ในการทำงานด้านการป้องกันและต่อต้านการทุจริต
- มุมมองต่อบทบาทของ บ้าน วัด โรงเรียน ในการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม
- ปัจจัยแห่งความสำเร็จและอุปสรรคในการขับเคลื่อนเครือข่าย บ.ว.ร.
- แนวทางการพัฒนาและขยายผลเครือข่าย บ.ว.ร. ในอนาคต

3. แนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม:

- การแลกเปลี่ยนประสพการณ์และบทเรียนในการทำงานร่วมกันของเครือข่าย

บ.ว.ร.

- การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของเครือข่าย บ.ว.ร.
- การระดมความคิดเห็นเพื่อพัฒนารูปแบบการทำงานของเครือข่าย บ.ว.ร.

4. แบบสังเกตการณ์:

- พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของเครือข่าย บ.ว.ร.
- ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในเครือข่าย บ.ว.ร.
- บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย บ.ว.ร.

3.6 การสร้างและตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือวิจัย:

- ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรที่ศึกษา
- สร้างข้อคำถามและประเด็นการสัมภาษณ์ตามนิยามเชิงปฏิบัติการ
- จัดทำร่างเครื่องมือวิจัยฉบับต้นแบบ

2. การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity):

- นำเครื่องมือวิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบ
- คำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
- ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3. การทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out):

- นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
- วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธี Cronbach's Alpha Coefficient
- ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามที่มีค่าความเชื่อมั่นต่ำ

4. การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity):
 - ปรับปรุงเนื้อหาโครงสร้างของเครื่องมือตามผลการวิเคราะห์
5. การปรับปรุงเครื่องมือฉบับสมบูรณ์:
 - นำผลการวิเคราะห์และข้อเสนอแนะมาปรับปรุงเครื่องมือ
 - จัดทำคู่มือการใช้เครื่องมือวิจัย

3.7 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ:
 - ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล
 - จัดอบรมทีมผู้ช่วยวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจในการเก็บข้อมูล
 - แจกแบบสอบถามและรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
 - ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน
2. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ
 - นัดหมายผู้เข้าร่วมวิจัยที่เป็นกลุ่มผู้ผลิตสื่อ Mobile Video
 - ให้การอบรมจัดทำสื่อ Mobile video ด้วยโปรแกรม Canva ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์และสมาร์ทโฟน
 - จัดทำสื่อ พุทธศาสนสุภาษิตเพื่อปลูกฝังและส่งเสริมสังคมอุดมธรรมเพื่อต่อต้านการทุจริต
 - ทดลองนำเสนอสื่อ ปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามหลักภาษาบาลีและไทย
3. การเก็บข้อมูลจากเอกสาร:
 - รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของเครือข่าย บ.ว.ร.
 - ศึกษารายงานผลการดำเนินงานและสถิติที่เกี่ยวข้อง

การขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์:

- คณะผู้วิจัยได้ยื่นขอรับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยเรียบร้อยแล้วก่อนทำวิจัย

การขออนุญาตและความยินยอม:

- ขออนุญาตเก็บข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ขอความยินยอมจากผู้เข้าร่วมวิจัยโดยใช้แบบฟอร์มยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

การรักษาความลับและความเป็นส่วนตัว:

- ใช้รหัสแทนชื่อผู้ให้ข้อมูลในการบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูล
- เก็บรักษาข้อมูลในที่ปลอดภัยและจำกัดการเข้าถึง

4. การนำเสนอผลการวิจัย:

- นำเสนอข้อมูลในภาพรวมโดยไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล
- เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมวิจัยตรวจสอบข้อมูลก่อนการเผยแพร่

3.8 ข้อจำกัดของการวิจัย

1. ข้อจำกัดด้านพื้นที่:

- การศึกษาเฉพาะในจังหวัดนครปฐมอาจ เป็นการสะท้อนการดำเนินการขับเคลื่อนตามแผนมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยอันเป็นภาระกิจหลักปรัยัติวิถี แต่ก็ไม่สามารถสะท้อนภาพรวมของเครือข่าย มมร.ทุกวิทยาเขตทั้งประเทศได้

2. ข้อจำกัดด้านเวลา:

- ระยะเวลาในการศึกษาอาจไม่เพียงพอที่จะเห็นผลการเปลี่ยนแปลงในระยะยาว

3. ข้อจำกัดด้านกลุ่มตัวอย่าง:

- การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เคยเข้าร่วมโครงการอาจทำให้ขาดมุมมองจากผู้ที่ไม่เคยเข้าร่วม

4. ข้อจำกัดด้านการวัดผล:

- การวัดจิตสำนึกและการต่อต้านการทุจริตอาจมีความซับซ้อนและยากต่อการประเมินเชิงปริมาณ

5. การนำเสนอผลการวิจัย

1. การจัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์:

- นำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
- จัดทำบทสรุปสำหรับผู้บริหารและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2. การนำเสนอผลการวิจัยต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย:

- จัดประชุมนำเสนอผลการวิจัยต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาต่อยอด

3. การเผยแพร่ผลการวิจัย:

- จัดทำบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ
- นำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการระดับชาติหรือนานาชาติ

3.9 ขั้นตอนการศึกษาวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อขับเคลื่อนแนวคิดสังคมอุดมธรรมในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิถี ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

กระบวนการดำเนินการวิจัย

1. กำหนดวันจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ : บ.ว.ร. นครปฐม เครือข่ายเพื่อการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิถี ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อสร้างการรับรู้และขับเคลื่อนการดำเนินการตามนโยบายมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยปรัญชาวิถีเพื่อการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและการต่อต้านการทุจริต

โดยมีผู้เข้าร่วมเป็นเครือข่าย บ.ว.ร. นครปฐม ที่เป็นตัวแทนจากหน่วยงานบ้าน ได้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานวัด ได้แก่ วัดในชุมชนพื้นที่จังหวัดนครปฐม หน่วยงานโรงเรียน ได้แก่ สถาบันการศึกษาทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในพื้นที่การให้บริการการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

2. เชิญวิทยากรจากหน่วยงานสถาบันการเรียนรู้ชุมชนมาเป็นผู้ให้ความรู้ในประเด็นดังกล่าวเพื่อสร้างการรับรู้ (Awareness) และเห็นความสำคัญในแนวคิดดังกล่าวแก่ประชาชนชาวพุทธที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และแสวงหาเครือข่าย (Networking) ประชาคมร่วมมือในการจัดทำ MOU ต่อไปในอนาคตร่วมกัน

3. จัดอบรมการจัดทำสื่อพุทธศาสนสุภาษิตเพื่อการปลูกฝังและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันการต่อต้านการทุจริต จัดทำ Mobile video เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่าน Social media ในช่องทางต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเป็นวัตรกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

3.10 ขั้นตอนการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อเพื่อวิเคราะห์เครือข่ายบ้านวัดโรงเรียนที่ได้รับการยอมรับ(Best practice) จาก 3 หน่วยงาน (บวร=บ้านวัดโรงเรียน) คือ ตัวแทนหน่วยงานบ้าน ได้แก่ เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่, ตัวแทนหน่วยงาน ได้แก่ วัดสำโรง, และตัวแทนหน่วยงาน ได้แก่ โรงเรียนวัดท่าพูด

คณะผู้วิจัยจะใช้การวิเคราะห์ประเด็นของการจัดกิจกรรม 4 ประเด็นได้แก่ 1) เจตจำนง/ฐานคิดในการดำเนินงาน 2) ประเด็นกระบวนการหรือกิจกรรมในการดำเนินงาน 3) กลไกในการในการดำเนินงาน 4) ประเด็นเป้าหมายการดำเนินงาน คณะผู้วิจัยจะทำการติดตาม โดยจะเข้าเก็บข้อมูลทั้งประณภูมิและทุติยภูมิในการวิเคราะห์หน่วยวิเคราะห์ทั้ง 3 องค์การดำเนินการร่วมมือกันในประชาคมวัดสำโรง และถอดบทเรียน (Lesson learned) จาก 3 หน่วยงาน ดังต่อไปนี้

โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกตัวแทนที่เป็น Best practice ซึ่งได้รับการยอมรับจากหน่วยงาน จังหวัด นครปฐม โดยหน่วยงานเหล่านี้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) เพื่อเป็นผู้ให้ข้อมูล (Key informant) โดยมี คุณสมบัติ (Qualification) เป็นหน่วยงานที่ได้รับรางวัล หน่วยงานหรือองค์กรต้นแบบ มาแล้วในระหว่าง ปีพ.ศ. 2560 – 2566 ซึ่งเป็นการพิจารณารางวัลและรับรองจากหน่วยงานราชการจังหวัดนครปฐม ดังนี้

1. Best practice ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจาก เครือข่าย (บ.บ้าน) ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ซึ่งได้รับรางวัล คัดเลือกวัดที่มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยโดย คัดเลือกจากองค์กรหรือหน่วยงานที่มีการดำเนินกิจกรรมที่ได้รับการยอมรับที่ดี (Best practice) ซึ่งชุมชนคุณธรรม ที่ได้รับการคัดเลือกได้รับรางวัลประเภท องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับชุมชนต้นแบบ ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ ปี 2564

2. Best practice ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจาก เครือข่าย (ว.วัด) ซึ่งเป็นองค์กรวัด ได้แก่ วัดสำโรง ตำบลวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ซึ่งได้รับรางวัล คัดเลือกวัดที่มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยโดย คัดเลือกจากองค์กรหรือหน่วยงานที่มีการดำเนินกิจกรรมที่ได้รับการยอมรับที่ดี (Best practice) ซึ่งชุมชนคุณธรรมบ้านวัดโรงเรียนของวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เป็นวัดที่ได้รับการคัดเลือกได้รับรางวัลประเภทชุมชนต้นแบบ เศรษฐกิจพอเพียงด้วยพลัง บวร บ้านวัดโรงเรียนของจังหวัด นครปฐม ปี 2562

3. Best practice ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจาก เครือข่ายโรงเรียน (ร.โรงเรียน) ซึ่งเป็นองค์กรสถานศึกษาในท้องถิ่นชุมชนพื้นที่ให้บริการการศึกษาของมหาวิทยาลัย ได้แก่ โรงเรียนวัดท่าพุฒ ตำบลวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ซึ่งได้รับรางวัลคัดเลือกจากองค์กรหรือหน่วยงานที่มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยโดย คัดเลือกที่มีการดำเนินกิจกรรมที่ได้รับการยอมรับที่ดี (Best practice) โรงเรียนวัดท่าพุฒ (นครผลประชานุกุล) อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ได้รับการคัดเลือกได้รับรางวัลองค์กรคุณธรรมต้นแบบโดดเด่นของจังหวัดนครปฐม ปี 2566

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ใช้กรอบ วัตถุประสงค์การวิจัย เครื่องมือ กิจกรรมประชากร/กลุ่มตัวอย่างสถิติ มาเป็นกรอบในการดำเนินการวิเคราะห์ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 สรุปรูปเครื่องมือในการศึกษาและแนวคำถามปรับตามสภาพของหน่วย/บุคคลที่ถูกศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย	เครื่องมือ	กิจกรรม	ประชากร/ กลุ่มตัวอย่าง	สถิติ
1) เพื่อขับเคลื่อนแนวคิดสังคมอุดมธรรมในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิธี ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	แบบสอบถาม สนทนากลุ่ม แลกเปลี่ยนเรียนรู้	จัดกิจกรรม โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ สรุปแนวคิดจากเอกสาร สัมภาษณ์	กลุ่มเครือข่าย บวร:นครปฐม มีคุณสมบัติ เคยทำกิจกรรม ร่วมกันและ สามารถเข้าร่วม โครงการสัมมนา เชิงปฏิบัติการได้	-
2) เพื่อเพื่อวิเคราะห์เครือข่ายบ้านวัดโรงเรียนที่ได้รับการยอมรับ(Best practice) จาก 3 หน่วยงาน (บวร=บ้าน วัดโรงเรียน)	แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม	ลงพื้นที่เก็บข้อมูล จากภาคสนาม	กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ที่ได้รับ Best practiceที่เป็น ตัวแทน บ้าน /วัด/โรงเรียน เจ้าอาวาส/ ผู้บริหาร/ตัวแทน	สถิติเชิง พรรณนา
3) เพื่อสร้างข้อเสนอแนะและนวัตกรรมการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิธี	ถอดบทเรียน สรุป วิเคราะห์	นำผลการวิจัยจาก วัตถุประสงค์ข้อที่2 มาตรวจสอบจัดทำ สังเคราะห์และ พัฒนาเพื่อสร้าง ข้อเสนอแนะ	คณะนักวิจัย ตรวจสอบแบบ3 เส้าโดยพระสงฆ์ที่ ทำกิจกรรมผู้ ที่ร่วม กิจกรรมและ ผู้เชี่ยวชาญ	-

3.11 ขั้นตอนการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อสร้างข้อเสนอแนะและนวัตกรรมการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิธี

คณะผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการคัดเลือกเอา พุทธศาสนสุภาษิต ที่เป็นภาษาบาลีและมีคำอ่านภาษาไทย พร้อมความหมายที่เป็นคำแปล ซึ่งเป็นคำพุทธศาสนสุภาษิตที่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นการปลูกฝังหรือส่งเสริมการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ นำมาสร้างเป็นคลิปวิดีโอ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยได้เกิดทักษะการผลิตสื่อเพื่อเผยแพร่ในช่องทาง Social media ในแพลตฟอร์มต่าง ๆ และสร้างนวัตกรรมเบื้องต้นที่เป็นตัวแทนจาก 3 กรณีศึกษา จัดทำ Mobile Video เพื่อนำไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน จำนวน 33 พุทธศาสนสุภาษิต เพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ในสื่อออนไลน์ในแพลตฟอร์มต่าง ๆ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง บ.ว.ร.นครปฐม : การพัฒนารูปแบบและขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิธี จังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อขับเคลื่อนแนวคิดสังคมอุดมธรรมในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิธีตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. เพื่อวิเคราะห์เครือข่ายบ้านวัดโรงเรียนที่ได้รับการยอมรับ (Best practice) จาก 3 หน่วยงาน (บวร=บ้านวัดโรงเรียน)
3. เพื่อสร้างข้อเสนอแนะและนวัตกรรมการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิธี

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อขับเคลื่อนแนวคิดสังคมอุดมธรรมในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิธีตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

คณะผู้วิจัยได้ศึกษา ดำเนินการจัดโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อน ขับเคลื่อนแนวคิดสังคมอุดมธรรมในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและสร้างเครือข่ายต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิธี ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โครงการ บ.ว.ร : นครปฐม : เครือข่ายประชาสังคมเพื่อการขับเคลื่อนผลสร้างสรรค์ชุมชนท้องถิ่น มมร.วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

- 1) เพื่อสร้างการตระหนักรู้ร่วมกันถึงผลเสียของการทุจริตและแสวงหาแนวทางในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันไม่เห็นด้วยและไม่ทนต่อการประทุพติมิชอบอันเป็นภัยร้ายแรงต่อประเทศชาติรวมทั้งการไม่ทนต่อการทุจริต
- 2) เพื่อปลูกฝังและเสริมสร้างประชาคมแห่งการเรียนรู้ บ้าน วัด โรงเรียน เกิดการตระหนักรู้ร่วมกันตามพันธกิจและปรัชญามหาวิทยาลัยกลุ่มที่ 4 กลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา (Moral and intellectual cultivation)
- 3) เพื่อส่งเสริมและสร้างเครือข่ายความร่วมมือ บวร: นครปฐม เครือข่ายการขับเคลื่อนพลังชุมชน และการศึกษา ที่สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นชุมชนได้อย่างเหมาะสมและเป็นรูปธรรม แผนนโยบายการวิจัยของ มมร.สธ. จึงต้องการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและ

การร่วมพัฒนาให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการรับใช้สังคมและชุมชนภายใต้บริบท “บวร” บ้าน วัด และโรงเรียน การวิจัยโดยอาศัยชุมชนเป็นหุ้นส่วนภาคีในการดำเนินการวิจัยที่มุ่งเป้าหมายเพื่อการมี บ้าน วัด และ โรงเรียน เข้ามาเป็นหุ้นส่วนการร่วมมือทางวิชาการ วิจัย และการจัดการศึกษาในทุกภาคส่วนให้สอดคล้องกับ แผนนโยบายการพัฒนามหาวิทยาลัย ตามแนวคิด “ผสานสร้างสรรค์ อย่างลึกซึ้ง” ตามวิถี ประยุกต์ที่ ๒ ตามเป้าหมายในแผนพัฒนามหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๖๕- ๖๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยในกลุ่ม ๔ กล่าวคือ **กลุ่มพัฒนาปัญญา และคุณธรรมด้วยหลักศาสนา (Moral and intellectual cultivation)** ตามกรอบกระทรวง อุดมศึกษาวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม ฉะนั้น การพัฒนางานวิจัยแบบสหวิทยาการจึงจำเป็นต้องสร้างพื้นที่ทางสังคมและชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักพระพุทธศาสนาสู่การเป็นมหาวิทยาลัยที่ดำเนินการวิจัย และสร้างความร่วมมือทางวิชาการและมีภาคีเครือข่ายการวิจัยเพื่อท้องถิ่นและชุมชนด้วยพุทธปัญญาและพุทธวิถีโดยใช้ชุมชนทางสังคมบนฐาน"บวร"บ้าน วัด โรงเรียน เพื่อผสานบูรณาการความร่วมมือ ระหว่างองค์กร และชุมชนท้องถิ่นให้ยั่งยืนต่อไปในอนาคต

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินจัดโครงการวิจัยเพื่อก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง ภาคีภาคส่วนต่างๆ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย

รูปภาพที่ 4.1 แสดงป้ายประชาสัมพันธ์โครงการวิจัย

โครงการวิจัย

บ.ว.ร : นครปฐม

หรือข่ายประชาสังคมเพื่อการขับเคลื่อนผาสนสร้างสรรค์ชุมชนท้องถิ่น

เครือข่าย
ท้องถิ่นชุมชน

ขับเคลื่อน
องค์กรทางศาสนา

สังคม
สถานศึกษา

โดย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม

ร่วมมือทางวิชาการ

ร่วมใจเพื่อการพัฒนา

ร่วมเรียนรู้สร้างสรรค์

วันอาทิตย์ที่ 20 สิงหาคม 2566 08.00 - 16.30 น.

ณ ห้องประชุมอาคารปฏิบัติธรรม SB มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ต.อ้อมใหญ่ อ.สามพราน จ.นครปฐม

<https://www.facebook.com/srcmbu>

<https://src.mbu.ac.th/>

รูปภาพที่ 4.2 แสดงบรรยากาศการวิจัยด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

รูปภาพที่ 4.3 แสดงบรรยากาศการวิจัยด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างฟังวิทยากร

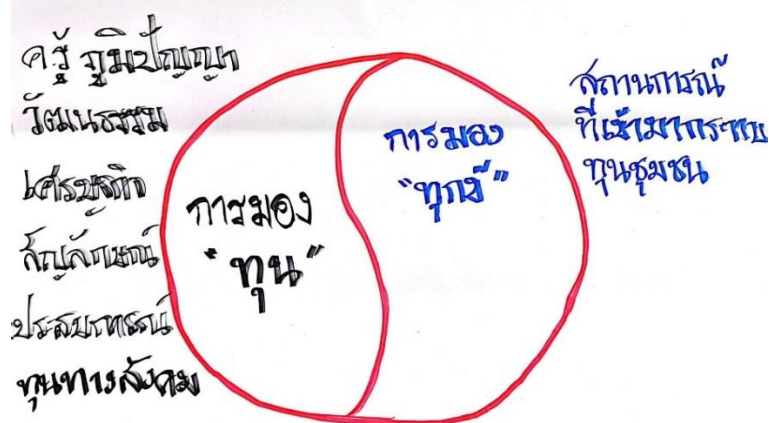

รูปภาพที่ 4.4 แสดงการถอดบทเรียนร่วมกันของชุมชน บวร. เพื่อวิเคราะห์องค์ความรู้

บ้าน / ชุมชน	วัด	สถานศึกษา	นักศึกษา/ผู้เรียน
1. ต้นทุนการทำเกษตร ผลิตสินค้าในสวนสูง เบื้องต้น/คนไม่สนใจ 2. ทรัพยากรธรรมชาติ ไร่สวน 3. ไร่สวน 4. ไร่สวน 5. ไร่สวน 6. ไร่สวน 7. ไร่สวน	1. มณฑลพิธี 2. ศพ 3. ศพ 4. ศพ 5. ศพ 6. ศพ 7. ศพ	1. มณฑลพิธี 2. ศพ 3. ศพ 4. ศพ 5. ศพ 6. ศพ 7. ศพ	1. ศพ 2. ศพ 3. ศพ 4. ศพ 5. ศพ 6. ศพ 7. ศพ

การวิเคราะห์ทุน			
บ้าน / ชุมชน	วัด	สถานศึกษา	นักศึกษ / ผู้เรียน
1. ไร่สวน 2. ไร่สวน 3. ไร่สวน 4. ไร่สวน	1. มณฑลพิธี 2. ศพ 3. ศพ 4. ศพ 5. ศพ 6. ศพ	1. มณฑลพิธี 2. ศพ 3. ศพ 4. ศพ 5. ศพ 6. ศพ	1. ศพ 2. ศพ 3. ศพ 4. ศพ 5. ศพ 6. ศพ

การวิเคราะห์ทุน-ทุน

ผลการจัดโครงการวิจัย การขับเคลื่อนแนวคิดสังคมอุดมธรรมเสริมสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อการต่อต้านการทุจริต เป็นการจัดการขับเคลื่อนด้วยการจัดกิจกรรมโครงการ และการสร้างเครือข่าย ในพื้นที่การให้บริการการศึกษาในจังหวัดนครปฐมและพื้นที่ใกล้เคียง ผลการจัดโครงการดังกล่าว เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในประชาคม [บวร : บ้าน วัด โรงเรียน] สิ่งที่ได้ดำเนินการ/กิจกรรมสำคัญ

1. “เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (Sharing knowledge)” ระหว่างผู้เข้าร่วมโครงการ ดังนี้

ตัวแทนกลุ่ม บ.บ้าน ได้แก่ เทศบาลตำบลอัมใหญ่ เทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เทศบาลเมืองกระทุ่มล้ม เทศบาลตำบลบางกระทีก จังหวัดนครปฐม

กลุ่มตัวแทน ว.วัด ได้แก่ วัดบางช้างเหนือ วัดสิรินธรเทพรัตนาราม วัดสำโรง วัดเสนาหา วัดไร่ขิง วัดสามพราน

กลุ่มตัวแทน ร.โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสามพรานวิทยา โรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์ โรงเรียนวัดท่าพูด โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา

รวมทั้ง ได้รับรู้ถึงความสำคัญของสถานการณ์การทุจริตในสังคมไทยและเห็นร่วมกันว่า เป็นปัญหาที่สำคัญที่ทุกภาคส่วนต้องร่วมมือแก้ไข และให้ความสำคัญทุกสถาบันทั้งครอบครัว ชุมชน ศาสนา และสถาบันการศึกษา ต้องมีความเชื่อมโยงในการขับเคลื่อนแนวคิดเพื่อป้องกันทุจริตในสังคมไทยร่วมกัน

2. “ร่วมกันถอดบทเรียน (Lesson learned) ร่วมกัน ” โดยร่วมกันเรียนรู้จากกลุ่มที่ได้รับการยอมรับซึ่งเป็นหน่วยงานที่ได้รับรางวัล องค์กรตัวอย่างในการบริหารและดำเนินการและได้รับการยอมรับจากการได้รับรางวัล ซึ่ง เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้รับการยอมรับและได้รับรางวัล องค์กรคุณธรรมชุมชนต้นแบบระดับจังหวัดนครปฐม อยู่ในระหว่างปี 2563-2566 ดังนี้

1) Best practice ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจาก เครือข่าย (บ.บ้าน) ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ซึ่งได้รับรางวัลคัดเลือกวัดที่มีการจัดกิจกรรมต่างๆที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยโดย คัดเลือกจากองค์กรหรือหน่วยงานที่มีการดำเนินกิจกรรมที่ได้รับการยอมรับที่ดี (Best practice) ซึ่งชุมชนคุณธรรม ที่ได้รับการคัดเลือกได้รับรางวัลประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับชุมชนต้นแบบประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ ปี 2564

2) Best practice ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจาก เครือข่าย (ว.วัด) ซึ่งเป็นองค์กรวัด ได้แก่ วัดสำโรง ตำบลวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ซึ่งได้รับรางวัลคัดเลือกวัดที่มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยโดย คัดเลือกจากองค์กรหรือหน่วยงานที่มีการดำเนินกิจกรรมที่ได้รับการยอมรับที่ดี (Best practice) ซึ่งชุมชนคุณธรรมบ้านวัดโรงเรียนของวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เป็นวัดที่ได้รับการคัดเลือกได้รับรางวัลประเภทชุมชนต้นแบบ เศรษฐกิจพอเพียงด้วยพลัง บวร บ้านวัดโรงเรียนของจังหวัดนครปฐม ได้แก่ เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ ปี 2563

3) Best practice ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจาก เครือข่ายโรงเรียน (ร.โรงเรียน) ซึ่งเป็นองค์กรสถานศึกษา ในท้องถิ่นชุมชนพื้นที่ให้บริการการศึกษาของมหาวิทยาลัย ได้แก่ โรงเรียนวัดท่าพุฒ ตำบลวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ซึ่งได้รับรางวัล คัดเลือกจากองค์กรหรือหน่วยงานที่มีการจัดกิจกรรมต่างๆที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยโดย คัดเลือกที่มีการดำเนินกิจกรรมที่ได้รับการยอมรับที่ดี (Best practice) โรงเรียนวัดท่าพุฒ (นครผลประชานุกุล) อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ได้รับการคัดเลือกได้รับรางวัลองค์กรคุณธรรมต้นแบบโดดเด่นของจังหวัดนครปฐม ได้แก่ เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ ปี 2566

ผลการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนและถอดบทเรียน การจัดโครงการเพื่อการขับเคลื่อน พบว่า มีตัวแปร สำคัญ 7 ตัวแปร ที่มีนัยสำคัญต่อการดำเนินงานและส่งผลต่อชุมชนตลอดจนได้รับการยอมรับซึ่งพบแปรตัวหลักดังต่อไปนี้ คือ

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

คณะผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 198 คน แล้วนำแบบสอบถาม มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์เพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ สำหรับตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามที่ได้กำหนดไว้ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการขับเคลื่อนแนวคิดสังคมอุดมธรรมในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน
ทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิธี ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ
ซึ่งแต่ละตอนมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

4.4 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามเงื่อนไขเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบวิธีวิจัย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งมีเงื่อนไขคัดเลือกเข้ามาเป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ 1) เป็นผู้ที่เคยได้เข้าร่วมโครงการ พลังบวรเพื่อการต่อต้านการทุจริต กับทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยมาแล้ว 2) สามารถเข้าร่วมโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ที่จัดขึ้นได้ โดยกลุ่มตัวอย่างนี้ประกอบด้วย

1) ตัวแทนจากหน่วยงาน/องค์กร (บ.บ้าน) ได้แก่ เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน ประชาสังคม กลุ่มอาชีพ ต่าง ๆ ในพื้นที่เขตการบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวน 50 คน

2) ตัวแทนจากหน่วยงาน/องค์กร (ว.วัด) ได้แก่ เจ้าอาวาส พระภิกษุสงฆ์ สามเณร มัคทายก อุบาสกอุบาสิกา จำนวน จำนวน 110 รูป/คน

3) ตัวแทนจากหน่วยงาน/องค์กร (ร.โรงเรียน) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา นักเรียน นักศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดนครปฐม ในเขตพื้นที่บริการการศึกษา จำนวน 38 คน รวมทั้งสิ้น 198 คน โดยมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4.1 แสดงข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่และร้อยละ

ข้อมูลเบื้องต้น	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสอบถาม		
ตัวแทนจากหน่วยงาน/องค์กร (บ.บ้าน)	50	25.25
ตัวแทนจากหน่วยงาน/องค์กร (ว.วัด)	110	55.55
ตัวแทนจากหน่วยงาน/องค์กร (ร.โรงเรียน)	38	19.19
เพศ		
หญิง	56	28.28
ชาย	142	71.71
สถานภาพสมรส		
โสด	118	59.60
สมรส	72	36.36
หม้าย/หย่า	8	4.04

ข้อมูลเบื้องต้น	จำนวน	ร้อยละ
ช่วงอายุ		
ไม่เกิน 20 ปี	12	6.06
21-30 ปี	14	7.07
31-40 ปี	28	14.14
41-50 ปี	89	44.94
มากกว่า 50 ปี	55	27.77
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	7	3.53
มัธยมศึกษา	12	6.06
ปริญญาตรี	106	53.53
ปริญญาโท	50	25.25
ปริญญาเอก	23	11.61
สถานภาพทางครอบครัว		
ไม่ได้อาศัยอยู่กับครอบครัว	142	71.71
อยู่กับครอบครัวหรือญาติพี่น้อง	32	16.16
อยู่คนเดียว	17	8.58
ไม่ต้องการระบุ	7	3.53
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการเข้าร่วม		
เห็นผลเสียของการทุจริตประพตติมิชอบ	57	28.78
อยากมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริต	109	55.05
เห็นผลดีของการประพตติสุจริต	14	7.07
เห็นคุณค่าของการรักษาศีล	18	9.09
รวม	198	100.00

จากตาราง 4.1 ที่แสดงข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจ ซึ่งจำแนกตามความถี่และร้อยละ เราสามารถวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้ดังนี้:

1) การจำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล :

- ตัวแทนจากหน่วยงานหรือองค์กรบ้าน (บ.บ้าน) มีจำนวน 50 คน คิดเป็น 25.25%
- ตัวแทนจากหน่วยงานหรือองค์กรวัด (ว.วัด) มีจำนวน 110 คน คิดเป็น 55.55%
- ตัวแทนจากหน่วยงานหรือองค์กรโรงเรียน (ร.โรงเรียน) มีจำนวน 38 คน คิดเป็น 19.19%

จากข้อมูลนี้ สามารถสรุปได้ว่าตัวแทนจากวัดเป็นกลุ่มที่ให้ข้อมูลมากที่สุด คิดเป็นมากกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

2) การจำแนกตามเพศ :

- หญิงมีจำนวน 56 คน คิดเป็น 28.28%

- ชายมีจำนวน 142 คน คิดเป็น 71.71%

ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย คิดเป็นเกือบ 3 ใน 4 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

3) สถานภาพสมรส :

- โสดมีจำนวน 118 คน คิดเป็น 59.60%
- สมรสมีจำนวน 72 คน คิดเป็น 36.36%
- หม้ายหรือหย่ามีจำนวน 8 คน คิดเป็น 4.04%

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังโสด โดยมีสัดส่วนเกือบ 60%

4) ช่วงอายุ :

- ไม่เกิน 20 ปี มีจำนวน 12 คน คิดเป็น 6.06%
- 21-30 ปี มีจำนวน 14 คน คิดเป็น 7.07%
- 31-40 ปี มีจำนวน 28 คน คิดเป็น 14.14%
- 41-50 ปี มีจำนวน 89 คน คิดเป็น 44.94%
- มากกว่า 50 ปี มีจำนวน 55 คน คิดเป็น 27.77%

กลุ่มอายุที่มีจำนวนมากที่สุดคือ 41-50 ปี ซึ่งคิดเป็นเกือบครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

5) ระดับการศึกษา :

- ต่ำกว่ามัธยมศึกษา 7 คน คิดเป็น 3.53%
- มัธยมศึกษา 12 คน คิดเป็น 6.06%
- ปริญญาตรี 106 คน คิดเป็น 53.53%
- ปริญญาโท 50 คน คิดเป็น 25.25%
- ปริญญาเอก 23 คน คิดเป็น 11.61%

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นมากกว่าครึ่งหนึ่งของทั้งหมด

6) สถานภาพทางครอบครัว :

- ไม่ได้อาศัยอยู่กับครอบครัว 142 คน คิดเป็น 71.71%
- อยู่กับครอบครัวหรือญาติพี่น้อง 32 คน คิดเป็น 16.16%
- อยู่คนเดียว 17 คน คิดเป็น 8.58%
- ไม่ต้องการระบุ 7 คน คิดเป็น 3.53%

ข้อมูลแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้อาศัยอยู่กับครอบครัว คิดเป็นเกือบ 72%

7) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ :

- เห็นผลเสียของการทุจริตประพตติมิชอบ 57 คน คิดเป็น 28.78%
- อยากมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริต 109 คน คิดเป็น 55.05%

- เห็นผลดีของการประพาสสุจริต 14 คน คิดเป็น 7.07%

- เห็นคุณค่าของการรักษาศีล 18 คน คิดเป็น 9.09%

จากข้อมูลนี้ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริต คิดเป็นมากกว่าครึ่งหนึ่ง

4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการขับเคลื่อนแนวคิดสังคมอุดมธรรมในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม และต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิถี ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตารางที่ 4.2 แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรม

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อน	M	SD	ระดับ
1. การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน	4.05	.80	มาก
ท่านเข้าร่วมกิจกรรมของเครือข่าย บ.ว.ร. อย่างสม่ำเสมอ	4.64	.59	มากที่สุด
ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมของเครือข่าย บ.ว.ร.	4.47	.74	มากที่สุด
ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของเครือข่าย บ.ว.ร.	4.38	1.06	มาก
ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของเครือข่าย บ.ว.ร.	4.11	1.12	มาก
ท่านมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ผลงานและขยายเครือข่าย บ.ว.ร.	4.07	1.32	มาก
2. ระดับจิตสำนึกในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต	4.27	0.94	มาก
ท่านรู้สึว่าการทุจริตเป็นเรื่องที่ยอมรับไม่ได้ในทุกกรณี	4.36	0.97	มาก
ท่านพร้อมที่จะแจ้งเบาะแสเมื่อพบเห็นการทุจริต	4.45	0.93	มาก
ท่านมักจะตักเตือนผู้อื่นเมื่อเห็นพฤติกรรมที่อาจนำไปสู่การทุจริต	4.15	1.22	มาก
ท่านพยายามเป็นแบบอย่างที่ดีในการต่อต้านการทุจริต	4.13	1.21	มาก
ท่านรู้สึว่าการต่อต้านการทุจริตเป็นหน้าที่ของทุกคนในสังคม	4.37	0.89	มาก
3. คุณค่าของศีล 5	4.34	1.21	มาก
ท่านเห็นว่าศีล 5 เป็นแนวทางที่ดีในการดำเนินชีวิต	4.12	1.21	มาก
ท่านเห็นว่าศีล 5 ช่วยลดการทุจริตในสังคม	4.16	1.48	มาก
ท่านเห็นว่าศีล 5 มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน	4.23	1.16	มาก

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อน	M	SD	ระดับ
ท่านเห็นว่าศีล 5 ช่วยสร้างความสงบสุขในสังคม	4.11	1.43	มาก
ท่านเห็นว่าศีล 5 เป็นพื้นฐานที่ดีของการพัฒนาจริยธรรมในสังคม	4.03	1.64	มาก
4. ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านการทุจริต	4.48	1.12	มาก
ท่านเข้าใจความหมายและเล็งเห็นผลร้ายของการทุจริตที่เกิดขึ้นในชุมชน	4.61	1.21	มากที่สุด
ท่านทราบถึงผลกระทบของการทุจริตที่มีต่อตนเองและประเทศชาติ	4.56	1.12	มากที่สุด
ท่านเข้าใจบทบาทของตนเองในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต	4.43	1.21	มาก
ท่านทราบช่องทางในการแจ้งเบาะแสเมื่อพบเห็นการทุจริต	4.68	1.22	มากที่สุด
ท่านเข้าใจความหมายและรูปแบบของการทุจริตที่เกิดขึ้นในสังคม	4.21	1.31	มาก
5. การรับรู้บทบาท บ้านวัดโรงเรียนต่อการป้องกันทุจริต	4.35	1.11	มาก
ท่านเห็นว่าครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังค่านิยมสุจริต	4.34	1.17	มาก
ท่านเห็นว่าวัดมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม	4.37	1.33	มาก
ท่านเห็นว่าโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้เรื่องการต่อต้านทุจริต	4.24	1.23	มาก
ความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม	4.12	1.31	มาก
ท่านเห็นว่าการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมเป็นหน้าที่ของทุกคน	4.32	1.34	มาก
6. ประสิทธิภาพของเครือข่าย บ.ว.ร. ในการปลูกจิตสำนึกการป้องกันและต่อต้านการทุจริต	4.46	1.14	มาก
กิจกรรมของเครือข่าย ช่วยสร้างความตระหนักเรื่องการต่อต้านทุจริต	4.36	1.34	มาก
เครือข่าย บ.ว.ร. มีการประสานงานที่ดีระหว่างหน่วยงานต่างๆ	4.55	1.13	มากที่สุด
เครือข่าย บ.ว.ร. มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและน่าสนใจ	4.46	1.31	มาก
เครือข่าย บ.ว.ร. มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	4.37	1.24	มาก
	4.12	1.34	มาก

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อน	M	SD	ระดับ
เครือข่ายสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมในการต่อต้านการทุจริต			
7.ความยั่งยืนของเครือข่ายในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรม	4.53	1.13	มากที่สุด
เชื่อว่าเครือข่ายจะสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องในระยะยาว	4.35	1.24	มาก
ท่านเห็นว่าเครือข่ายมีความยั่งยืนในการดำเนินการในระยะยาว	4.66	1.16	มากที่สุด
ท่านเห็นว่าเครือข่าย บ.ว.ร. ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม	4.45	1.24	มาก
ท่านเห็นว่าเครือข่าย บ.ว.ร. มีส่วนช่วยลดปัญหาการทุจริตในสังคมท่านเห็นว่าเครือข่าย บ.ว.ร. มีผลต่อการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม	4.35	1.22	มาก
	4.24	1.33	มาก
ค่าเฉลี่ย	4.51	0.88	มาก

จากตาราง 4.2 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีรายละเอียด ด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้ ผลการวิจัยในบทที่ 4 จำแนกตามแต่ละตัวแปรทั้ง 7 ตัวแปรมีดังนี้:

4.6 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายด้านทั้ง 7 ด้าน

1. การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเครือข่าย บ.ว.ร.

ผลการวิจัยพบว่า

- กลุ่มตัวอย่างมีการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเครือข่ายในระดับ "มาก" ($M = 4.05$, $SD = 0.80$) โดยกิจกรรมที่เข้าร่วมเป็นประจำมีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 4.65 ($SD = 0.59$) ซึ่งแสดงถึงการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน โดยเฉพาะในด้านการวางแผนและการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่าย ($M = 4.47$, $SD = 0.74$)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า แสดงให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมมีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมกับเครือข่าย แต่อาจต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมในด้านอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น การประเมินผลและการเผยแพร่ผลงาน

2. จิตสำนึกในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต

- กลุ่มตัวอย่างมีจิตสำนึกในการป้องกันและต่อต้านการทุจริตในระดับ "มาก" ($M = 4.27$, $SD = 0.94$) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การยอมรับไม่ได้ต่อการทุจริตในทุกกรณี ($M = 4.36$, $SD = 0.97$) และการพร้อมจะแจ้งเบาะแสเมื่อพบเห็นการทุจริต ($M = 4.45$, $SD = 0.93$) ดังนั้น แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ชัดเจนต่อการต่อต้านการทุจริต

3. คุณค่าของศีล 5

- การมองเห็นคุณค่าของศีล 5 ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับ "มาก" ($M = 4.34$, $SD = 1.21$) โดยเฉพาะการเห็นว่าศีล 5 เป็นแนวทางที่ดีในการดำเนินชีวิต ($M = 4.12$, $SD = 1.21$) และช่วยลดการทุจริตในสังคม ($M = 4.16$, $SD = 1.48$)

ซึ่งแสดงถึงความเข้าใจในบทบาทของศีล 5 ในการสร้างความสงบสุขในชีวิตประจำวันและสังคม ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าโครงการประสบความสำเร็จในการสร้างความตระหนัก ความรู้ และการมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริตผ่านเครือข่าย บ.ว.ร. อย่างไรก็ตาม ยังมีโอกาสในการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายในบางประเด็น เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและประสิทธิภาพสูงสุดในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมต่อไปให้เกิดความยั่งยืนได้

4. ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านการทุจริต

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความเห็นต่อ - ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านการทุจริตอยู่ในระดับ "มาก" ($M = 4.48$, $SD = 1.12$) โดยกลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในผลร้ายของการทุจริตในชุมชน ($M = 4.61$, $SD = 1.21$) และผลกระทบที่มีต่อตนเองและประเทศชาติ ($M = 4.56$, $SD = 1.12$) ทั้งยังมีความรู้เกี่ยวกับช่องทางในการแจ้งเบาะแส ($M = 4.68$, $SD = 1.22$) แสดงให้เห็นว่าโครงการประสบความสำเร็จในการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการทุจริต อย่างไรก็ตาม ยังมีโอกาสในการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและบทลงโทษที่เกี่ยวข้องเพื่อจกเป็นแนวทางในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันด้านกฎหมายเพิ่มเติมอีกด้วย

5. การรับรู้บทบาทของบ้าน วัด และโรงเรียนในการป้องกันทุจริต

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างรับรู้ถึงบทบาทสำคัญของบ้าน วัด และโรงเรียน ในการปลูกฝังค่านิยมในการป้องกันทุจริตในระดับ "มาก" ($M = 4.35$, $SD = 1.11$) โดยเฉพาะบทบาทของวัดในการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ($M = 4.37$, $SD = 1.33$) และการให้ความรู้เรื่องการต่อต้านทุจริตในโรงเรียน ($M = 4.24$, $SD = 1.23$) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จในการสร้างความตระหนักถึงบทบาทของแต่ละภาคส่วน

6. ประสิทธิภาพของเครือข่าย บ.ว.ร.

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นต่อ - ประสิทธิภาพของเครือข่าย บ.ว.ร. ในการปลูกจิตสำนึกการป้องกันและต่อต้านการทุจริตอยู่ในระดับ "มาก" ($M = 4.46$, $SD = 1.14$) โดยการประสานงานระหว่างหน่วยงานในเครือข่ายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.55$, $SD = 1.13$)

นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลายและการติดตามผลการดำเนินงานของเครือข่ายก็ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของเครือข่าย อย่างไรก็ตาม หากจัดกิจกรรมขับเคลื่อนต่อไปยังมีโอกาสนในการพัฒนาด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง

7. ความยั่งยืนของเครือข่ายในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรม

ผลการวิจัยพบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นด้านนี้ว่า - ความยั่งยืนของเครือข่าย บ.ว.ร. ในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมได้รับการประเมินอยู่ในระดับ "มาก" ($M = 4.53$, $SD = 1.13$) กลุ่มตัวอย่างเชื่อว่าเครือข่ายมีความสามารถในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในระยะยาว ($M = 4.35$, $SD = 1.24$) และสามารถสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมเพื่อลดปัญหาการทุจริตในอนาคตได้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่นในศักยภาพและความยั่งยืนของเครือข่ายที่สามารถพัฒนาต่อไปได้

สรุป : ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีการมีส่วนร่วมที่สูงในกิจกรรมของเครือข่าย บ.ว.ร. รวมถึงมีจิตสำนึกและความเข้าใจในบทบาทสำคัญของการป้องกันและต่อต้านการทุจริตอย่างชัดเจน นอกจากนี้ บทบาทของศีล 5 และการรับรู้บทบาทของบ้าน วัด และโรงเรียนมีผลสำคัญในการเสริมสร้างความยั่งยืนในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรม

4.7 ผลการวิเคราะห์ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

คณะผู้วิจัยได้ตั้งคำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่มีต่อการขับเคลื่อนโครงการสัมมนา และวิเคราะห์ด้วยมือ (Manual tabulation) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3 จำนวนร้อยละของข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ตารางที่ 4.3 จำนวนร้อยละ ของข้อเสนอแนะ อื่นๆตัวแปร	ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1. ระดับการมีส่วนร่วมใน เครือข่าย บ.ว.ร.	ควรให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมที่มากกว่านี้ , ศาสนา อื่นก็สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในประเด็นนี้ได้ , บางคนยังมีส่วน ร่วมน้อยเพราะไม่ค่อยมีเวลาตั้งใจที่ได้มีส่วนร่วมกับความ รับผิดชอบประเด็นนี้, ต้องช่วยกัน ละชั่วกลัวบาป นะทุก คน,เครือข่ายต้องช่วยกันสร้าง ร่วมกันเดิน ทำงาน ร่วมกัน ไม่ใช่การบังคับจากเบื้องบน เพราะจะไม่ได้ผล ทุกคนต้องร่วมมือ	19	28.35
2. คุณค่าของ ศีล 5	ศีลเป็นเรื่องสำคัญ แต่ รักษายากมากถ้ารักษาศีลได้ ก็ไม่ ต้องกลัวโทษภัยทั้งทางโลกและทางธรรมศีลดี แต่ รักษา ยาก คนยุคนี้ไม่ค่อยกลัวบาปกรรม	14	20.89

3. ระดับจิตสำนึก	เชื่อว่าทุกคนทำดี มีจิตสำนึกต่อการทุจริตแต่ ต้องยอมรับว่า ชีวิตยุคนี้ อยู่ยาก	13	19.0
4. ความรู้ความเข้าใจ	เชื่อว่าทุกคนรู้ว่าการทุจริตมีโทษ แต่บางครั้งก็พลั้งเผลอ ความรู้ถ้าไม่นำไปใช้ ก็กลายเป็นทุจริตได้เข้าใจได้ดี แต่ปฏิบัติตามลำบาก ในโลกความจริง	8	11.94
5. การรับรู้บทบาท	ควรประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่นมาร่วมในประเด็นนี้ ให้มาก ๆ คนยังรับรู้น้อยในโครงการดังกล่าว ยังไม่ไปถึงวงกว้างทั่วจังหวัด	6	8.95
6. ประสิทธิภาพ	เครือข่ายจะมีประสิทธิภาพต้องมีการดำเนินการที่ต่อเนื่องต้องมีทุนมาสนับสนุนโครงการที่นำไปใช้ได้และหน่วยงานร่วมกันรณรงค์	4	5.97
7. ความยั่งยืน	การสร้างความตระหนักในเรื่องการต่อต้านทุจริต ต้องทำใหักฎหมายเข้มแข็ง ลงโทษรุนแรง เครือข่ายจึงจะมีพลัง	3	4.47
	รวม	67	100

4.8 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

ผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2. เพื่อวิเคราะห์เครือข่ายบ้านวัดโรงเรียนที่ได้รับการยอมรับ(Best practice) จาก 3 หน่วยงาน (บวร=บ้านวัดโรงเรียน) คณะผู้วิจัยได้คัดเลือกเอา หน่วยงานที่เป็นตัวแทน จาก กลุ่ม บ.บ้าน ว.วัด และ ร.โรงเรียน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกว่า ตัวแทนที่จะนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างต้องได้รับการยอมรับโดยต้องเคยได้รับรางวัล หน่วยงานดีเด่นระดับจังหวัดนครปฐม โดยต้องอยู่ในเงื่อนไขคือ ต้องได้รับการคัดเลือกรางวัลอยู่ในระยะ ปี พ.ศ. 2560 – 2566 เท่านั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ไม่ว่าเกินเกินเป็นในการเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และได้กลุ่มตัวอย่างมาจำนวน 3 กลุ่มดังนี้ คือ

- 1) ตัวแทนกลุ่ม บ.บ้าน ได้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลอ้อมใหญ่
- 2) ตัวแทนกลุ่ม ว.วัด ได้แก่ วัดสำโรง
- 3) ตัวแทนกลุ่ม ร.โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดท่าพูด

ผลการวิเคราะห์เครือข่ายบ้านวัดโรงเรียนที่ได้รับการยอมรับ(Best practice) ได้ผลการวิจัยดังต่อไปนี้

4.9 การศึกษาจากกรณีศึกษา ที่เป็น Best practice จากตัวแทน 3 หน่วยงาน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กรณีศึกษา ตัวแทน บ.บ้าน (เทศบาลอ้อมใหญ่)

คุณสมบัติที่ถูกคัดเลือกเพื่อศึกษา คือ เห็นหน่วยงานที่ได้รับรางวัลประเภท องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นระดับชุมชนต้นแบบ ประเภทองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ ปี 2564

จากการสังเคราะห์เอกสารการวิจัย เพื่อถอดบทเรียนความสำเร็จของ ตัวแทน บ.บ้าน คือ เทศบาลอ้อมใหญ่ สามารถสรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่และการต่อต้านทุจริต ได้ดังนี้:

ประวัติความเป็นมาของเทศบาลอ้อมใหญ่

เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ตั้งอยู่ในอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

เจตจำนง/แนวคิดเกี่ยวกับการต่อต้านทุจริต

เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่มีเจตจำนงที่จะบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส และมีธรรมาภิบาล โดยมีแนวคิดในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างจริงจัง มีการกำหนดมาตรการและแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กร รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการทำงานของเทศบาล

กระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับการต่อต้านทุจริต

เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่มีกระบวนการดำเนินงานเพื่อต่อต้านการทุจริต ดังนี้:

- จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต
- กำหนดมาตรการส่งเสริมความโปร่งใสและป้องกันการทุจริตภายในหน่วยงาน
- สร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้บุคลากร
- เปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานต่อสาธารณะ
- จัดให้มีช่องทางรับเรื่องร้องเรียนการทุจริต
- ประเมินความเสี่ยงและวางระบบควบคุมภายในเพื่อป้องกันการทุจริต

กิจกรรม/กลไกเกี่ยวกับการต่อต้านทุจริต

เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่มีกิจกรรมและกลไกในการต่อต้านทุจริต อาทิ:

- จัดตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียนการทุจริต
- แต่งตั้งคณะกรรมการจริยธรรมเพื่อกำกับดูแลด้านคุณธรรมจริยธรรม
- จัดทำประมวลจริยธรรมและข้อบังคับว่าด้วยจรรยาบรรณราชการ
- จัดกิจกรรมเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรด้านความซื่อสัตย์สุจริต
- เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง
- เผยแพร่ข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณให้ประชาชนรับทราบ

ผลสัมฤทธิ์/เป้าหมายการต่อต้านทุจริต

เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่มีเป้าหมายในการต่อต้านทุจริต ดังนี้:

- สร้างวัฒนธรรมสุจริตในองค์กรอย่างยั่งยืน
- ยกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทุกภาคส่วน
- สร้างกลไกป้องกันการทุจริตให้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ
- ปฏิรูปกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของหน่วยงาน
- เสริมสร้างภาพลักษณ์ความเชื่อมั่นให้แก่องค์กร
- ยกระดับค่าคะแนนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) โดยสรุป เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ให้ความสำคัญกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีการกำหนดมาตรการและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการตรวจสอบการทำงาน เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน จากการวิเคราะห์และถอดบทเรียน (Lesson learned) ประเด็นเกี่ยวกับการต่อต้านทุจริตของเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ สามารถถอดบทเรียนความสำเร็จหรือปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญได้ดังนี้:

ภาวะผู้นำและการแสดงเจตจำนงทางการเมือง (Political Will)

ผู้บริหารของเทศบาลมีเจตจำนงที่ชัดเจนในการต่อต้านการทุจริต และแสดงออกผ่านนโยบายและการกำหนดมาตรการต่างๆ ซึ่งสะท้อนถึงภาวะผู้นำที่มุ่งมั่นในการสร้างธรรมาภิบาล การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (Public Participation) เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงาน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความโปร่งใสและป้องกันการทุจริต

การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ไม่ทนต่อการทุจริต (Anti-corruption Organizational Culture)

มีการดำเนินกิจกรรมเพื่อปลูกฝังค่านิยมสุจริตและสร้างจิตสำนึกให้บุคลากร ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการป้องกันการทุจริตในระยะยาว

ความโปร่งใสและการเปิดเผยข้อมูล (Transparency and Information Disclosure)

เทศบาลมีการเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานต่อสาธารณะ โดยเฉพาะด้านการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งช่วยเพิ่มความโปร่งใสและความรับผิดชอบต่อสาธารณะ

การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน (Risk Management and Internal Control)

มีการประเมินความเสี่ยงและวางระบบควบคุมภายในเพื่อป้องกันการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการเชิงป้องกันที่สำคัญ

กลไกการร้องเรียนและการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส (Complaint Mechanism and Whistleblower Protection)

มีการจัดตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียนการทุจริตช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจจับและจัดการกับการทุจริตที่อาจเกิดขึ้น

การบูรณาการความร่วมมือ (Integrated Cooperation)

มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ ในการต่อต้านการทุจริต ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม (Technology and Innovation)

การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเปิดเผยข้อมูลและรับเรื่องร้องเรียนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใสในการดำเนินงาน ด้านความเกี่ยวข้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของปัจจัยความสำเร็จ สรุปได้ว่า จากการวิเคราะห์และถอดบทเรียนเกี่ยวกับการต่อต้านทุจริตของเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ สามารถเทียบเคียงกับแนวคิดทางพุทธศาสนาและหลักธรรมต่างๆ ได้ดังนี้:

หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) สอดคล้องกับหลักทศพิธราชธรรม 10 ประการ ซึ่งเป็นหลักธรรมสำหรับผู้ปกครอง โดยเฉพาะในด้านความซื่อตรง (อาชชวะ) และความไม่คดโกง (อวิโรธนะ) การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ไม่ทนต่อการทุจริต สามารถเทียบเคียงได้กับหลักโลกบาลธรรม คือ ทิริ (ความละเอียดรอบคอบ) และ โอตตปปะ (ความเกรงกลัวต่อบาป) ซึ่งเป็นธรรมที่คุ้มครองโลก การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและการบูรณาการความร่วมมือ สอดคล้องกับหลักสาราณียธรรม 6 ซึ่งเป็นธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ความโปร่งใสและการเปิดเผยข้อมูล สามารถเทียบเคียงได้กับหลักอภิธานียธรรม 7 โดยเฉพาะในประเด็นของการประชุมกันเนืองนิตย์และการเคารพรับฟังความคิดเห็นของผู้ใหญ่ การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน สอดคล้องกับหลักสังวร คือ ความระมัดระวัง และ ปัญญา คือ ความรอบรู้ในการพิจารณาเหตุปัจจัยต่าง ๆ

กลไกการร้องเรียนและการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส สามารถเทียบเคียงได้กับหลักพรหมวิหาร 4 โดยเฉพาะในด้านกรุณา (ความสงสารคิดช่วยให้พ้นทุกข์) และอุเบกขา (การวางใจเป็นกลาง) การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม สอดคล้องกับหลักสัปปุริสธรรม 7 ในด้านของธัมมัญญตา (รู้จักเหตุ) และอัตถัญญตา (รู้จักผล) ซึ่งเน้นการใช้ปัญญาในการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม

หากจะบูรณาการนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาประยุกต์ให้เข้ากับประเด็นการต่อต้านทุจริตนี้ ก็จะพบว่า บทเรียนที่ได้จากการวิเคราะห์นั้น สะท้อนให้เห็นถึงการบูรณาการระหว่างหลักการบริหารสมัยใหม่ (เช่น เทศบาลมีการดำเนินการระบบการร้องเรียนทางดิจิทัลได้) กับภูมิปัญญาดั้งเดิม (ความเป็นพุทธศาสนาและวัดที่เป็นหน่วยงานที่มีทุนทางสังคมสูง) ซึ่งสามารถเสริมสร้างประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตลอดจนส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในองค์กรได้อย่างยั่งยืน และสามารถเปรียบเทียบกับตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงปัจจัยความสำเร็จจากการถอดบทเรียนกรณีศึกษา บ.บ้าน เทศบาลอ้อมใหญ่

ตัวแปร/ประเด็น	หลักธรรม	ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ
เจตจำนง/แนวคิด เกี่ยวกับการ ต่อต้านทุจริต	ทศพิธราชธรรม 10	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และความมุ่งมั่นในการต่อต้าน ทุจริตมีการกำหนดนโยบายและมาตรการที่ ชัดเจน มีการสื่อสารเจตนารมณ์อย่างต่อเนื่อง
กระบวนการ ดำเนินงานเกี่ยวกับ การต่อต้านทุจริต	สาราณียธรรม 6	มีช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมที่หลากหลาย มีการสร้างเครือข่ายภาคประชาสังคม มีการให้ความรู้และเสริมพลังประชาชน
กิจกรรม/กลไก เกี่ยวกับการ ต่อต้านทุจริต	หิริ-โอตตปปะ หมุ่บ้านศีล5	- มีการปลูกฝังค่านิยมสุจริตอย่างต่อเนื่อง - มีระบบการยกย่องเชิดชูคนดี - มีบทลงโทษที่ชัดเจนสำหรับผู้กระทำผิด มีการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ไม่ทนต่อการทุจริต
ผลสัมฤทธิ์/ เป้าหมายการ ต่อต้านทุจริต	อปริทานิยธรรม 7 สังวรปทาน สัปปุริสธรรม 7	มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ - มีการเปิดเผยข้อมูลที่ครอบคลุมและเข้าถึงง่าย - มีการรายงานผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ - มีระบบการประเมินความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสและการเปิดเผยข้อมูล - มีการวางระบบควบคุมภายในที่รัดกุม

4.10 ผลการวิจัยกรณีศึกษา ว.วัด (วัดสำโรง)

คุณสมบัติที่ถูกคัดเลือกเพื่อศึกษา เพราะเป็นวัดที่ได้รับการคัดเลือกได้รับรางวัลประเภทชุมชน
ต้นแบบ เศรษฐกิจพอเพียงด้วยพลัง บวร บ้านวัดโรงเรียนของจังหวัดนครปฐม ปี 2562

ประวัติความเป็นมาของวัดสำโรง

วัดสำโรง ตั้งอยู่ในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เป็นวัดที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนา
ชุมชนและการศึกษาในท้องถิ่น โดยพระสงฆ์ที่วัดมีบทบาทในการสนับสนุนการศึกษาและกิจกรรม
ทางศาสนาอย่างต่อเนื่อง เช่น การสอนศีลธรรม การจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนา และการพัฒนา
ชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 วัดสำโรง ตั้งอยู่
ในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ได้รับการตั้งวัดเมื่อปี พ.ศ. 2343 โดยมีชื่อเดิมว่า "วัดสามโรง"
เนื่องจากในบริเวณนั้นมีการสร้างอาคารไม้สามหลัง ต่อมาชาวบ้านเปลี่ยนชื่อเป็น "วัดสำโรง" ตามต้น
สำโรงที่ขึ้นอยู่มากในบริเวณวัด วัดสำโรงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชนและการศึกษา เคย

ได้รับรางวัล ชุมชนคุณธรรมน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขับเคลื่อนด้วยพลังบวรต้นแบบ ปี พ.ศ. 2562 โดยมีการจัดกิจกรรมทางศาสนาและการพัฒนาชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9

เจตจำนง/แนวคิดเกี่ยวกับการต่อต้านทุจริต

จากการทบทวนเอกสารและบทความวิจัย พบว่า วัดสำโรงมีเจตจำนงในการส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมในชุมชน โดยเน้นการปฏิบัติศีล 5 และการนำหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนามาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อสร้างความซื่อสัตย์สุจริตและลดปัญหาทุจริตในสังคม โดยได้ดำเนินการ โครงการหมู่บ้านศีล 5 เป็นทุนทางศาสนาเดิมมาก่อน

กระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับการต่อต้านทุจริต

การประชุมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน โดยมีการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การสวดมนต์ ปฏิบัติธรรม การอบรมศีลธรรม และการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความตระหนักรู้เรื่องคุณธรรม และจริยธรรม การประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งในระดับชุมชน อำเภอ และจังหวัด เพื่อ สนับสนุนการดำเนินงานและการวางแผนในการต่อต้านทุจริต ซึ่งทางวัดได้ปลูกฝังและเผยแผ่แนวคิด เศรษฐกิจพอเพียงให้กับชุมชนนับเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการแนวทางการต่อต้านการทุจริตเป็นทุน ทางสังคมเดิมอยู่แล้ว

กิจกรรม/กลไก

วัดสำโรง มีกิจกรรมหลัก: การสวดมนต์ปฏิบัติธรรมทุกวันพระ และกิจกรรมอื่นๆ ที่สอดคล้อง กับการปฏิบัติศีล 5 เช่น การปล่อยนกปล่อยปลา การอบรมอาชีพ และการรณรงค์เกี่ยวกับความ ซื่อสัตย์.

กลไกการดำเนินงาน: การจัดตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานในระดับต่างๆ เพื่อดูแลและติดตามการ ดำเนินงาน การจัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินงาน และการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เช่น Facebook และเว็บไซต์.

ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า วัดสำโรงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมใน ชุมชน โดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ประชาชน และมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความซื่อสัตย์สุจริตและลดปัญหาทุจริตใน สังคม จากการวิเคราะห์และถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของวัดสำโรง สามารถสรุปปัจจัยความสำเร็จในการต่อต้านทุจริตได้ดังนี้:

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม (Ethical Leadership)

ผู้นำชุมชนทั้งฝ่ายสงฆ์และฆราวาสมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการ โดยเฉพาะเจ้าอาวาสและผู้นำท้องถิ่นที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามหลักศีล 5 และมีความมุ่งมั่นในการดำเนินโครงการ ส่งผลให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นและมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง

การมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participation)

วัดสำโรงประสบความสำเร็จในการสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในชุมชน ทั้งผู้นำชุมชน ประชาชน เยาวชน และเครือข่ายจากตำบลใกล้เคียง ทำให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ความต่อเนื่องของกิจกรรม (Continuity of Activities)

วัดจัดกิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมส่งเสริมศีล 5 อย่างสม่ำเสมอทุกวัน ทำให้ประชาชนมีโอกาสดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดการซึมซับและปฏิบัติตามหลักศีลธรรมในชีวิตประจำวัน

การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ (Communication and Public Relations)

มีการประชาสัมพันธ์โครงการอย่างทั่วถึงและหลากหลายรูปแบบ ทำให้ประชาชนรับทราบข้อมูลและเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการ นำไปสู่การมีส่วนร่วมที่กว้างขวาง

การบูรณาการกับสถาบันการศึกษา (Integration with Educational Institutions)

การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนผ่านกิจกรรมร่วมกับครอบครัวและโรงเรียน ช่วยปลูกฝังค่านิยมและจริยธรรมตั้งแต่เยาว์ สร้างรากฐานสำคัญในการพัฒนาสังคมที่มีคุณธรรมในระยะยาว จากการวิเคราะห์ พบว่าปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน โดยภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเป็นปัจจัยต้นน้ำที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนและความต่อเนื่องของกิจกรรม ในขณะที่การสื่อสารและประชาสัมพันธ์เป็นปัจจัยสนับสนุนที่ช่วยเสริมสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วม ส่วนการบูรณาการกับสถาบันการศึกษาเป็นปัจจัยที่ช่วยขยายผลและสร้างความยั่งยืนให้กับโครงการ โดยสรุป การดำเนินงานของวัดสำโรงแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการบูรณาการหลักธรรมทางศาสนากับการพัฒนาชุมชน โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อนกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยความสำเร็จที่ค้นพบนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาโครงการลักษณะเดียวกันในพื้นที่อื่นๆ เพื่อสร้างสังคมที่มีคุณธรรมและลดปัญหาการทุจริตอย่างยั่งยืน

จากการวิเคราะห์และถอดบทเรียนการดำเนินงานของวัดสำโรง ภายใต้บริบท ที่มีพื้นฐานการนำเอาศีล 5 มาประยุกต์ใช้ในชุมชนวัด ในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 พบว่ามีหลายประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทางพุทธศาสนาและหลักธรรมที่สามารถเทียบเคียงได้ดังนี้: แนวคิดทางพุทธศาสนา ได้แก่ ศีล 5 ศีล 5 (The Five Precepts)

การดำเนินงานของวัดสำโรงเน้นการส่งเสริมให้ประชาชนปฏิบัติตามศีล 5 ซึ่งเป็นหลักธรรมพื้นฐานของพุทธศาสนา ประกอบด้วย การไม่ฆ่าสัตว์ (อหิงสา) การไม่ลักทรัพย์ (อปราชา) การไม่ประพฤติผิดในกาม (อปรมาท) การไม่พูดเท็จ (สัจจะ) การไม่ดื่มสุราและเสพสิ่งเสพติด (สุรา

เมรยัมชชปมาทัญญานา) หลักอริยสัจ 4 (Four Noble Truths) การดำเนินงานของวัดสำโรงสามารถเทียบเคียงกับหลักอริยสัจ 4 ซึ่งเป็นหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าสอนเพื่อการดับทุกข์ ประกอบด้วย ทุกข์ (Dukkha): การตระหนักถึงปัญหาและความทุกข์ที่เกิดจากการทุกข์ิต สมุทัย (Samudaya): การวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาทุกข์ิต นิโรธ (Nirodha): การกำหนดเป้าหมายในการแก้ไขปัญหา และการสร้างสังคมที่ปราศจากทุกข์ิต มรรค (Magga): การดำเนินการตามแนวทางที่ถูกต้อง เช่น การประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรม และการอบรม หลักธรรมเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy)

การดำเนินงานของวัดสำโรงยังได้นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 มาใช้ในการพัฒนาชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมทางพุทธศาสนาในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงและมีความสุข หลักธรรมที่เทียบเคียงได้ หลักศีล 5 (Five Precepts) การส่งเสริมให้ประชาชนปฏิบัติตามศีล 5 เป็นการสร้างความซื่อสัตย์สุจริตและลดปัญหาทุกข์ิตในสังคม หลักสมาธิ (Concentration) การจัดกิจกรรมสวดมนต์และปฏิบัติธรรมเป็นการฝึกสมาธิ ซึ่งเป็นการพัฒนาจิตใจให้มีความสงบและมีสมาธิในการดำเนินชีวิต หลักปัญญา (Wisdom) การอบรมและการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมเป็นการพัฒนาปัญญาให้กับประชาชน ทำให้สามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและมีเหตุผล หลักอปริหานิยธรรม (Principles of Non-Decline) การมีส่วนร่วมของชุมชนและการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบเป็นการสร้างความสามัคคีและความเข้มแข็งให้กับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับหลักอปริหานิยธรรมที่เน้นการทำงานร่วมกันเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

จากการวิเคราะห์นี้สามารถสรุปได้ว่า การดำเนินงานของวัดสำโรงในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 มีการนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้โครงการความสำเร็จในการขับเคลื่อนนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่ชุมชนผ่านกลไกวัดและการขับเคลื่อนหมู่บ้านศีล 5 เพื่อนำไปสู่การสร้างสังคมที่มีคุณธรรมและลดปัญหาทุกข์ิตอย่างยั่งยืน ดังรายละเอียดที่สรุปในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงปัจจัยความสำเร็จจากการถอดบทเรียนกรณีศึกษา ว.วัด สำโรง

ตัวแปร/ประเด็น	หลักธรรม	ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ
เจตจำนง/แนวคิดเกี่ยวกับการต่อต้านทุกข์ิต	ศีล 5 (The Five Precepts) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	การมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่เข้มแข็งของผู้นำชุมชนและพระสงฆ์ที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติศีล 5 ส่งผลให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นและมีส่วนร่วมในการต่อต้านทุกข์ิตอย่างกว้างขวาง (แพร่ภัทร ยอดแก้ว, 2560)

กระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับการต่อต้านทุจริต	อริยสัจ 4 (Four Noble Truths) การเห็นทุกข์ และมองเห็นทุนของชุมชน	การมีส่วนร่วมของชุมชนในทุกระดับ ตั้งแต่การประชุม การอบรม การประชาสัมพันธ์ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้เกิดการทำงานที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ (แพรรินทร์ ยอดแก้ว, 2560)
กิจกรรม/กลไกเกี่ยวกับการต่อต้านทุจริต	โครงการหมู่บ้านศีล 5 ศรัทธาที่มีต่อเจ้าอาวาส	การจัดกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ เช่น การสวดมนต์ปฏิบัติธรรม การอบรมศีลธรรม การรณรงค์เกี่ยวกับความซื่อสัตย์ ทำให้ประชาชนมีโอกาสเข้าร่วมและซึมซับหลักธรรมในชีวิตประจำวัน (พระครูสิริปัญญาภิวัฒน์, 2562)
ผลสัมฤทธิ์/เป้าหมายการต่อต้านทุจริต	ชุมชนได้รับการยอมรับเห็นคุณค่าศีล 5 นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้	การพัฒนาปัญญาและความรู้ให้กับประชาชนผ่านการอบรมและการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม ทำให้ประชาชนสามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและมีเหตุผล (ทินกฤตพัชร รุ่งเมือง, 2563)

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า การดำเนินงานของวัดสำโรงในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการบูรณาการหลักธรรมทางพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชน โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อนกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยความสำเร็จที่ค้นพบนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาโครงการลักษณะเดียวกันในพื้นที่อื่นๆ เพื่อสร้างสังคมที่มีคุณธรรมและลดปัญหาการทุจริตอย่างยั่งยืน.

4.11 ผลการวิจัยกรณีศึกษา ร. โรงเรียน (โรงเรียนวัดท่าพูด)

คุณสมบัติที่ได้รับคัดเลือกเพื่อศึกษา เพราะเป็นหน่วยงานที่ได้รับรางวัลคุณธรรมองค์กรต้นแบบ ปี 2566 ตามเกณฑ์วิจัยที่ได้ตั้งไว้

ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนวัดท่าพูด

โรงเรียนวัดท่าพูด (นครผลประชานุกูล) ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 9 บ้านท่าพูด ตำบลไร่ขิง อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม เริ่มก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2464 โดยความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่กับเจ้าอาวาสวัดท่าพูด ที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ในบริเวณที่ดินของวัด จำนวน 14 ไร่ 2 งาน 83 ตารางวา

โรงเรียนได้เปิดทำการสอนครั้งแรกในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ศาลาการเปรียญของวัด นายคลี สงกา เป็นครูใหญ่คนแรก และได้รับการเปิดอย่างเป็นทางการตาม

พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2464 โดยใช้ชื่อว่า "โรงเรียนประชาบาลตำบลไร่ช้าง" ต่อมาในปี พ.ศ. 2481 ได้มีการสร้างอาคารเรียนแบบ ป.2 ขนาด 2 ชั้น และเปลี่ยนชื่อเป็น "โรงเรียนวัดท่าพูด" ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

เจตจำนง/แนวคิดเกี่ยวกับการต่อต้านทุจริต

โรงเรียนวัดท่าพูดมีเจตจำนงที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาในระดับพื้นฐาน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมีการเรียนการสอนและกิจกรรม การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีให้กับนักเรียนโดยเน้นการสร้างจิตสำนึกในการรักษาความ ซื่อสัตย์และความมีระเบียบวินัย การดำเนินการนี้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่มุ่งเน้นการ บริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล และปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและน้อมนำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับการต่อต้านทุจริต

โรงเรียนวัดท่าพูดมีกระบวนการดำเนินงานที่ชัดเจนในการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในหมู่นักเรียน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม การจัดการเรียน การสอนที่เน้นการปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา และการจัดกิจกรรมส่งเสริมจิต สาธารณะและจิตอาสา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนและบุคลากรทุกระดับ กระบวนการ เหล่านี้ได้รับการสนับสนุนจากคณะสงฆ์และชุมชนในพื้นที่ เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพและได้ผลดี

กิจกรรม/กลไกเกี่ยวกับการต่อต้านทุจริต

โรงเรียนวัดท่าพูดได้ดำเนินกิจกรรมหลายอย่างเพื่อปลูกฝังและเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ในหมู่นักเรียน เช่น การจัดค่ายคุณธรรมจริยธรรม การอบรมและสัมมนาเกี่ยวกับหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนา การจัดกิจกรรมจิตอาสาและการบริการสังคม ทั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนได้รับการฝึกฝน และพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้ โรงเรียน ยังมีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้แน่ใจว่ากิจกรรมที่จัดขึ้นมีประสิทธิภาพและ สามารถเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนได้จริง

ผลสัมฤทธิ์/เป้าหมายการต่อต้านทุจริต

ผลการดำเนินงานด้านการต่อต้านทุจริตของโรงเรียนวัดท่าพูดสามารถวัดได้จากผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนและพฤติกรรมของนักเรียนที่มีการพัฒนาขึ้นอย่างชัดเจน นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการ เรียนรู้และการปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา นอกจากนี้ ยังมีการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมของ นักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ โรงเรียนมุ่งหวังที่จะสร้างนักเรียนที่มีความสามารถทั้งทางด้านวิชาการและ คุณธรรม เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยสรุป โรงเรียนวัด

ทำพูดได้ดำเนินงานด้านการต่อต้านทุจริตอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการจัดกิจกรรม การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และการประเมินผล เพื่อสร้างสังคมที่มีความซื่อสัตย์และมีคุณธรรมในอนาคต

วิเคราะห์และถอดบทเรียน (Lesson Learned)

ทุนดั้งเดิมของโรงเรียนคือการมีพื้นที่อยู่ในวัดท่าพูด การก่อตั้งโรงเรียนวัดท่าพูดในปี พ.ศ. 2464 โดยความร่วมมือของประชาชนและเจ้าอาวาสวัดท่าพูด แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือของชุมชนที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและสนับสนุนการศึกษา ที่ตั้งของโรงเรียนในพื้นที่วัดยังแสดงถึงการประสานงานและสนับสนุนของศาสนากับการศึกษา ซึ่งเป็นตัวแปรที่สำคัญในการสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักเรียนมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนี้ รวมทั้งในโรงเรียนการจัดการจัดการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างพระวิทยากรที่เป็นพระในวัดเข้าไปสอนร่วมกันครูในโรงเรียนเป็นประจำและต่อเนื่องมาโดยตลอด และทางโรงเรียนก็จัดกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกันกับวัดในโอกาสสำคัญต่างๆมาอย่างต่อเนื่อง ในขณะเดียวกัน อาจกล่าวได้ว่า เจตจำนง/แนวคิดเกี่ยวกับการต่อต้านทุจริต ของโรงเรียนวัดท่าพูดมีเจตจำนงที่ชัดเจนในการส่งเสริมความซื่อสัตย์และความมีระเบียบวินัย ผ่านการปลูกฝังจิตสำนึกในการรักษาคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมมาภิบาล การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีคุณธรรมและโปร่งใสเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งในการต่อต้านทุจริตในระยะยาว

ซึ่งส่งผลต่อ กระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับการต่อต้านทุจริต ที่ทางโรงเรียนและคณะครูได้ดำเนินงานของโรงเรียนในการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในหมู่นักเรียนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเข้าค่ายคุณธรรม การจัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา และการจัดกิจกรรมจิตอาสา แสดงถึงความมุ่งมั่นในการเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดี การมีส่วนร่วมของนักเรียนและบุคลากรในกระบวนการเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาคุณธรรมในหมู่นักเรียน โดยทางโรงเรียนได้จัด กิจกรรม/กลไกเกี่ยวกับการต่อต้านทุจริตที่เป็นรูปธรรม เช่น โรงเรียนได้จัดกิจกรรมที่เน้นการปลูกฝังและเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในหมู่นักเรียน เช่น การจัดค่ายคุณธรรม การอบรมสัมมนาเกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา การจัดกิจกรรมจิตอาสาและการบริการสังคม การมีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้แน่ใจว่ากิจกรรมมีประสิทธิภาพ การดำเนินกิจกรรมเหล่านี้ช่วยสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เน้นการมีคุณธรรมและจริยธรรมในหมู่นักเรียน

จนเป็น ผลสำคัญ/เป้าหมายการต่อต้านทุจริต โรงเรียนวัดท่าพูดได้รับรางวัล ได้รับการคัดเลือกได้รับรางวัลองค์กรคุณธรรมต้นแบบโดดเด่น ของจังหวัดนครปฐม ปี 2566 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพฤติกรรมของนักเรียนที่มีการพัฒนาขึ้นอย่างชัดเจน แสดงถึงความสำเร็จของโรงเรียนในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมพบว่านักเรียน

มีการพัฒนาทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จในการต่อต้านทุจริต

ปัจจัยความสำเร็จในการต่อต้านทุจริตของโรงเรียนวัดท่าพูด

หากพิจารณาถึงปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนวัดท่าพูด อาจกล่าวได้ดังประเด็นต่อไปนี้

1. การสนับสนุนจากชุมชนและวัด

การมีส่วนร่วมของชุมชนและการสนับสนุนจากเจ้าอาวาสและวัดท่าพูดเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในหมู่นักเรียน การใช้พื้นที่วัดในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมในการเรียนรู้และปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

2. การปลูกฝังจิตสำนึกในความซื่อสัตย์และระเบียบวินัย :

การเน้นการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีคุณธรรมและโปร่งใสช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งในการต่อต้านทุจริต การจัดกิจกรรมที่เน้นการปลูกฝังจิตสำนึกในการรักษาคุณธรรมจริยธรรมช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และการปฏิบัติตามหลักธรรม

3. การมีส่วนร่วมของนักเรียนและบุคลากร:

การมีกระบวนการและกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนและบุคลากรช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและการปฏิบัติตามหลักธรรม การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เน้นการปฏิบัติจริงช่วยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ในการปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

4. การประเมินผลและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง :

การประเมินผลการดำเนินงานและการปรับปรุงกิจกรรมอย่างต่อเนื่องช่วยให้โรงเรียนสามารถตรวจสอบและปรับปรุงกระบวนการและกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม :

การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรมและจริยธรรมช่วยให้นักเรียนมีความสนใจและความตั้งใจในการเรียนรู้และปฏิบัติตามหลักธรรม อาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้น มีความสำคัญ ในการปลูกฝังต่อต้านทุจริตของโรงเรียนวัดท่าพูดมาจากการสนับสนุนจากชุมชนและศาสนา การปลูกฝังจิตสำนึกในความซื่อสัตย์และระเบียบวินัย การมีส่วนร่วมของนักเรียนและบุคลากร การประเมินผลและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม ปัจจัยเหล่านี้ช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เข้มแข็งและส่งเสริมการต่อต้านทุจริตให้กับนักเรียนในสถานศึกษาแห่งนี้ หากพิจารณาในแง่บริบทของโรงเรียน จะพบว่า

โรงเรียนวัดท่าพูด มีการบริหารโรงเรียน การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับนักเรียน และครู สามารถบูรณาการเข้ากับหลักธรรมทางพุทธศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสรุปได้ดังนี้:

ด้านการบริหารโรงเรียน

การบริหารโรงเรียนสามารถบูรณาการกับหลักธรรมทางพุทธศาสนาโดยการใช้หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) และหลักศีลธรรม (Sila) ในการดำเนินงาน เช่น

1. ธรรมาภิบาล (Good Governance) :

การบริหารที่โปร่งใส มีความรับผิดชอบ และยึดหลักความยุติธรรม สามารถนำไปใช้ในกระบวนการตัดสินใจและการจัดการทรัพยากรของโรงเรียน

2. หลักศีลธรรม (Sila) :

การรักษาศีลและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ดี เช่น การส่งเสริมการปฏิบัติศีล 5 ในชีวิตประจำวันของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน

การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนสามารถนำหลักไตรสิกขา (Threefold Training) มาบูรณาการได้ เช่น

1. ศีล (Sila) : การสอนเรื่องคุณธรรมจริยธรรมและระเบียบวินัย ผ่านวิชาศีลธรรมและการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน

2. สมาธิ (Samadhi) : การสอนให้รู้จักการฝึกสมาธิและการมีจิตใจที่มั่นคง เช่น การสอนการทำสมาธิและการจัดกิจกรรมการฝึกจิตใจ

3. ปัญญา (Paññā) : การสอนให้รู้จักการใช้ปัญญาในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจที่ถูกต้อง เช่น การสอนการวิเคราะห์และการวิจารณ์เชิงสร้างสรรค์

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียน

กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนสามารถบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 (Four Bases of Success) และสังคหวัตถุ 4 (Four Sublime States of Mind) เช่น สังคหวัตถุ 4 (Four Sublime States of Mind)

- ทาน (Dāna) : มีการจัดกิจกรรมการฝึกให้รู้จักการให้และการแบ่งปัน เช่น การจัดกิจกรรมจิตอาสา และการทำบุญ

- ปิยวาจา (Piyavācā) : โรงเรียนมีการเรียนการสอนการเพื่อให้ให้นักเรียนได้ฝึกพูดจาไพเราะ ใช้วาจาที่ดีและสุภาพ เช่น การสอนทักษะการสื่อสารที่ดี

- อตถจริยา (Atthacariyā) : มีการจัดกิจกรรม การฝึกการปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น เช่น การทำกิจกรรมที่ช่วยเหลือสังคม การเป็นจิตอาสา

- สมานัตตตา (Samānattatā) : การส่งเสริมความเสมอภาคและการเข้าใจผู้อื่น เช่น การสอนเรื่องความเท่าเทียมและการยอมรับความแตกต่าง

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับครู

โรงเรียนได้มีการพัฒนาครูสามารถบูรณาการหลักพรหมวิหาร 4 (Four Immeasurable) และหลักการสร้างเสริมความสามารถทางวิชาชีพครู เช่น พรหมวิหาร 4 เป็นต้น มีกิจกรรมพัฒนาครูเพื่อการสร้างความรักและความปรารถนาดีต่อเพื่อนร่วมงานและนักเรียน มีกิจกรรมเรียนรู้ การให้ความช่วยเหลือและการแสดงความเข้าใจต่อปัญหาของผู้อื่น มีการยินดีในความสำเร็จของผู้อื่นและการส่งเสริมความร่วมมือ เมื่อมีครูที่ได้รับรางวัล เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การบริหารโรงเรียน การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนและครู สามารถบูรณาการกับหลักธรรมทางพุทธศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการนำหลักธรรมเหล่านี้มาใช้ในการดำเนินงาน การเรียนการสอน และการจัดกิจกรรม ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและความสามารถในการต่อต้านทุจริตในโรงเรียนอย่างยั่งยืน

ตารางที่ 4.6 แสดงปัจจัยความสำเร็จจากการถอดบทเรียนกรณีศึกษา ร.โรงเรียนวัดท่าพูด

ตัวแปร/ประเด็น	หลักธรรม	ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ
เจตจำนง/แนวคิดเกี่ยวกับการต่อต้านทุจริต	โรงเรียนวิถีพุทธ ไตรสิกขา	การมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในวัฒนธรรมองค์กร
กระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับการต่อต้านทุจริต	กิจกรรมการเรียนรู้ศีล 5 มีพระวิทยากรสอนในโรงเรียน	การมีส่วนร่วมของนักเรียนและบุคลากรในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ
กิจกรรม/กลไกเกี่ยวกับการต่อต้านทุจริต	ศีล 5 พระวิทยากรและคุณครู	มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างวัดกับสถานศึกษาตามเทศกาลวันสำคัญต่าง ๆ การประเมินและปรับปรุงกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเพื่อควมมีประสิทธิภาพ
ผลสัมฤทธิ์/เป้าหมายการต่อต้านทุจริต	ได้รับการคัดเลือกได้รับรางวัลองค์กรคุณธรรมต้นแบบโดดเด่นของจังหวัดนครปฐม	การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เน้นความร่วมมือ โรงเรียนและวัด เพื่อปลูกฝังคุณธรรมในโรงเรียนวิถีพุทธ

การสังเคราะห์ข้อมูลจากการถอดบทเรียน (Lesson learned) ทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่างที่ทั้ง 3 Best practice จะพบว่า แม้ว่า จะมีบริบทแตกต่างกัน แต่ก็พบว่า มีตัวแปรร่วมกันที่ชัดเจน ก็คือ “การมีส่วนร่วม” ของชุมชน บ้าน วัด โรงเรียน ในการขับเคลื่อนการสร้างสังคมอุดมธรรม เมื่อนำตัวแปรทั้ง 7 มาเป็นกรอบวิเคราะห์ จะพบว่า ตัวแทน บ.บ้าน ที่เป็นเทศบาล และ ตัวแทน ร.โรงเรียน ซึ่งเป็นหน่วยงานในองค์กรของรัฐจึงมีเจตจำนงตามนโยบายของภาครัฐ ตัวแทน ว.วัด ซึ่งเป็นองค์กรทางศาสนา ก็ได้ดำเนินการที่สอดคล้องกับคำสั่งหรือนโยบายภาครัฐเช่นกัน ยกตัวอย่าง เช่น โครงการหมู่บ้านศีล 5

ตารางที่ 4.7 แสดงผลการถอดบทเรียน (Lesson learned) ทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง ตัวแปร 1-2

กรอบการวิเคราะห์	แหล่งข้อมูล		
	วัดสำโรง	โรงเรียนวัดท่าพูด	เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่
1. การมีส่วนร่วม	การเข้าร่วมรับฟังและรับมอบนโยบาย, การประชุมเพื่อสานต่องาน, การประสานงานกับวัดเพื่อจัดกิจกรรม, การจัดการสนับสนุนประชาชนในการเข้าร่วมโครงการ	จัดกิจกรรมเชื่อมโยงระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน เช่น กิจกรรมการสวดมนต์, การฝึกสมาธิ, การอบรมศีลธรรมจริยธรรม	การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง เช่น การประชุมหารือร่วมกับประชาชน, การให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันภัยไซเบอร์, และใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านการทุจริต	ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านการทุจริตเพิ่มขึ้นจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนา และการแลกเปลี่ยนความรู้ในชุมชน	ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการทุจริตเพิ่มขึ้นจากการศึกษาและการอบรมจากผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชน และการสนับสนุนจากสถาบันศาสนา	ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการทุจริตของประชาชนเพิ่มขึ้นจากการจัดกิจกรรมให้ความรู้และการเสริมสร้างจิตสำนึก

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการถอดบทเรียน (Lesson learned) ทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง ตัวแปร 3 – 4

กรอบการวิเคราะห์	แหล่งข้อมูล		
	วัดสำโรง	โรงเรียนวัดท่าพูด	เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่
3. จิตสำนึกในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต	การจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การรักษาศีล 5 อย่างสม่ำเสมอ จะทำให้คนในชุมชนมีความตระหนักและมีจิตสำนึกในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต	นักเรียนและครูมีกิจกรรมสอนให้นักเรียนใช้น้ำและไฟฟ้าอย่างประหยัดร่วมกันในโรงเรียน	เทศบาลมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้และการส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลทำให้คนในชุมชนมีจิตสำนึกในการป้องกันและต่อต้านการทุจริตเพิ่มขึ้น
4. คุณค่าของศีล 5 ในการสร้างสังคมอุดมธรรม	ทางวัดได้มีการปลูกฝังนำหลักศีล 5 มาใช้ในชีวิตรประจำวันเพื่อให้คนในชุมชนเห็นประโยชน์ของศีล ในอันที่จะลดปัญหาการทุจริตและสร้างสังคมที่สงบสุขปลอดภัยได้ด้วยศีล	การมีพระอาจารย์สอนร่วมกับครูในโรงเรียนและมีการนำหลักศีล 5 มาปลูกฝังแก่นักเรียนช่วยสร้างจิตสำนึกในการทำ ความดี	ทางเทศบาลมีการส่งเสริมให้บุคลากรในหน่วยงานปฏิบัติตามหลักศีล 5 และเข้าร่วมปฏิบัติธรรมกับทางวัดในโอกาสสำคัญๆ ทางศาสนา

ตารางที่ 4.9 แสดงผลการถอดบทเรียน (Lesson learned) ทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง ตัวแปร 5 – 7

กรอบการวิเคราะห์	แหล่งข้อมูล		
	วัดสำโรง	โรงเรียนวัดท่าพูด	เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่
5. บทบาทของบ้าน วัด โรงเรียนในการ	วัดเป็นศูนย์กลางจิตใจและการเรียนรู้หลักธรรม, โรงเรียน	โรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม	เทศบาลมีบทบาทในการเป็นหน่วยงานที่สามารถให้ประชาชนมี

สร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม	เป็นแหล่งการศึกษาและพัฒนาทักษะชีวิตและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ผ่านการให้การศึกษา การอบรม และการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีด้วยความร่วมมือกับวัด	ส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสขององค์กร
6. ประสิทธิภาพของเครือข่าย บ.ว.ร. ในการปลูกจิตสำนึกการป้องกันและต่อต้านการทุจริต	กิจกรรมหมู่บ้านรักษาศีล 5 เป็นตัวอย่างที่ดีของการสร้างความสามัคคีและความเข้าใจในหลักธรรม ทำให้คนในชุมชนมีจิตสำนึกที่ดีและปฏิบัติตามหลักศีล 5 อย่างเคร่งครัด	กิจกรรมที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือการอบรมศีลธรรมแก่เด็กนักเรียน และการทำจิตอาสา จะทำให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนเกิดความตระหนักในคุณค่าของการทำความดี	การจัดเวทีประชุมประชาคมและการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันภัยไซเบอร์ เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมและตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันการทุจริตในชีวิตประจำวัน
7. ความยั่งยืนของเครือข่าย บ.ว.ร. ในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรม	ความยั่งยืนของเครือข่าย บ.ว.ร. ขึ้นอยู่กับความต่อเนื่องของกิจกรรมและความร่วมมือระหว่างสถาบันบ้าน วัด และโรงเรียน	ความยั่งยืนขึ้นอยู่กับ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การสนับสนุนจากภาครัฐ และชุมชน รวมถึงการมีผู้นำที่มีความรู้และความสามารถ	ความยั่งยืนของเครือข่าย บ.ว.ร. ขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องของประชาชนและการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ

4.12 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อสร้างข้อเสนอแนะและนวัตกรรมการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิธี

จากผลการวิจัยดังกล่าว อาจสรุปได้ทั้ง 7 เมื่อนำมานำไปสู่การต่อยอดนวัตกรรม ตามแนวคิดวิธีวิจัยเพื่อท้องถิ่น CBR (Community based research) เพื่อให้ได้ปลายน้ำ ประกอบด้วย ได้คน (Knowledge worker) ได้ของ (knowledge Innovation) ได้เครือข่าย (Knowledge network) (รศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ, 2553) อาจกล่าวสรุปได้ว่า หากพิจารณาตัวแปรทั้ง 7 ด้าน และ จาก Best practice ทั้ง 3 หน่วยงานสรุปลงที่

1. ตัวแปรความร่วมมือ หรือ การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน

2. ศิล 5 หรือ การเห็นคุณค่าของศิลป เห็นโทษของทุจริตและเป็นประโยชน์ของสุจริต
คณะผู้วิจัยจึงได้พัฒนาสื่อเพื่อการสร้างความตระหนักให้เห็นโทษของทุจริต

คณะผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการคัดเลือกเอา พุทธศาสนสุภาษิต ที่เป็นภาษาบาลี และมีคำอ่านภาษาไทย พร้อมความหมายที่เป็นคำแปล ซึ่งเป็นคำพุทธศาสนสุภาษิตที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการปลุกฝังหรือส่งเสริมการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ นำมาสร้างเป็นคลิปวิดีโอ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยได้เกิดทักษะการผลิตสื่อเพื่อเผยแพร่ในช่องทาง Social media ในแพลตฟอร์มต่างๆ และสร้างนวัตกรรมเบื้องต้นที่เป็นตัวแทนจาก 3 กรณีศึกษา จัดทำ Mobile Video เพื่อนำไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน จำนวน 33 พุทธศาสนสุภาษิต เพื่อการเห็นความสำคัญของศิลป 5 เพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ในสื่อออนไลน์ในแพลตฟอร์มต่าง ดังใน คิวอาร์โค้ด ด้านล่างดังต่อไปนี้

รูปภาพที่ 4.5 แสดงคลิปวิดีโอพุทธศาสนสุภาษิตมาเป็นเครื่องมือในการรณรงค์ต่อต้านการทุจริต

ตัวอย่างการนำเอา พุทธศาสนสุภาษิตที่เกี่ยวข้องกับการปลุกฝังหรือส่งเสริมการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบในรูปแบบ Mobile Video เพื่อนำไปสู่เผยแพร่ในช่องทาง Social media ใน แพลตฟอร์มต่างๆ เช่น Facebook ,Tiktok, Instagram, เป็นต้น โดยมีคำที่เป็นพุทธศาสนสุภาษิตภาษาบาลีในแถวแรก และมีคำอ่านภาษาไทยในวงเล็บ พร้อมด้วยคำแปลที่สอดคล้องกับประเด็นการขับเคลื่อนการต่อต้านการทุจริตและนำไปสู่สังคมอุดมธรรมตามแนววิถีพุทธตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยกลุ่มที่ 4 พัฒนาปัญญาและคุณธรรมตามหลักศาสนา

รูปภาพที่ 4.6 แสดงคลิปวิดีโอพุทธศาสนสุภาษิตภาษาบาลีและภาษาไทยเพื่อต่อต้านการทุจริต

คณะผู้วิจัย ได้สรุปการวิเคราะห์และตอบวัตถุประสงค์การวิจัยในข้อที่ 3 ในประเด็นการต่อต้านทุจริตและขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมตามวิถีพุทธอันเป็นการบูรณาการหลักการทางพระพุทธศาสนามาเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนประเด็นทางสังคมได้และสอดคล้องกับแนวคุณลักษณะและวิถีวิทยางานวิจัยเพื่อท้องถิ่น CBR (Community Based Research) ที่ทำให้บังเกิดผลลัพธ์ในปลายน้ำการวิจัย เป็น 3 คุณลักษณะ คือ ได้คน ได้ของ ได้เครือข่าย ดังรายละเอียดในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.10 แสดงการผลลัพธ์ปลายน้ำของกระบวนการวิจัย 3 ประการ คือ ได้คน, ได้ของ, ได้เครือข่าย

ลำดับ		ผลลัพธ์	หมายเหตุ
1.	ได้คน (Knowledge worker)	-ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย มีความรู้ความเข้าใจเกิดความ ตระหนักในประเด็นการขับเคลื่อน -ได้นวัตกรรม ระดับต้น คือ ผู้เข้าร่วม การวิจัย มีความรู้ความเข้าใจใน	มีผู้เข้าร่วมการ วิจัยทั้งแบบ ออนไลน์และ ออนไซต์

		ประเด็นขับเคลื่อน และ เกิดทักษะ (Digital Skills) สามารถสร้างสื่อวิดีโอ ขนานสั้นเพื่อนำเสนอในช่องทาง social media ใน แพลตฟอร์มต่างๆ ได้	
2.	ไต่ของ (knowledge Innovation)	ไต่เครื่องมือ เป็น Mobile Video จำนวน 33 พุทธศาสนสุภาษิต เพื่อ ส่งเสริมคุณธรรมการต่อต้านทุจริตใน สื่อ Social media	Mobile video พุทธศาสนสุภาษิตจำนวน 33 คลิป
3.	ไต่เครือข่าย (Knowledge network)	เกิดเครือข่าย บวร: นครปฐมสังคม อุดมธรรม ที่อาจขับเคลื่อนต่อไปได้	เครือข่าย บ.ว.ร. ในท้องถิ่นชุมชน ที่มหาวิทยาลัย ให้บริการศึกษา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การวิจัยเรื่อง "บ.ว.ร.นครปฐม: การพัฒนารูปแบบและขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิถี จังหวัดนครปฐม"

มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ขับเคลื่อนแนวคิดสังคมอุดมธรรมในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิถีของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 2) สังเคราะห์รูปแบบและถอดบทเรียนการพัฒนาสังคมอุดมธรรมต่อต้านการทุจริตตามพุทธวิถีของชุมชนคุณธรรมบ้านวัดโรงเรียนจาก 3 หน่วยงาน "บวร" ที่ได้รับการยอมรับ และ 3) สร้างข้อเสนอแนะในการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตบ้านวัดโรงเรียนตามพุทธวิถี ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการ บ.ว.ร. : นครปฐม : เครือข่ายประชาสังคมเพื่อการขับเคลื่อนผลานสร้างสรรค์ชุมชนท้องถิ่น มมร.จำนวน 236 คน ซึ่งได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เป็นผู้ที่มีความสนใจสมัครเข้าร่วมกิจกรรม การต่อต้านการทุจริต กับทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยมาแล้ว และมีความสะดวกที่จะเข้าร่วมโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ แล้วเก็บข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ตามจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมจาก 3 ภาคส่วนประกอบด้วย

- ตัวแทนจากหน่วยงาน บ.ว.ร. (บ้าน) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
- ตัวแทนจากหน่วยงาน บ.ว.ร. (วัด) พระภิกษุสามเณร
- ตัวแทนจากหน่วยงาน บ.ว.ร. (โรงเรียน) ครู ผู้บริหาร สถานศึกษา

และ กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เป็นผู้มีความรู้โปรแกรม Canva สำหรับใช้สร้างสื่อ Mobile video มาเข้าร่วมอบรมการจัดทำสื่อด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิด และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติแบบบรรยาย ได้แก่ ความถี่, ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 การจัดโครงการ การขับเคลื่อนแนวคิดสังคมอุดมธรรมในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิธี ผลการวิจัยพบว่า การขับเคลื่อนแนวคิดสังคมอุดมธรรมผ่านเครือข่าย บ.ว.ร. (บ้าน วัด โรงเรียน) ประสบความสำเร็จในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.33 ($SD = 0.81$) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานในภาพรวม โดยสามารถสรุปผลในแต่ละด้านได้ดังนี้

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายด้านทั้ง 7 ด้าน

1. การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเครือข่าย บ.ว.ร.

ผลการวิจัยพบว่า

- กลุ่มตัวอย่างมีการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเครือข่ายในระดับ "มาก" ($M = 4.05$, $SD = 0.80$) โดยกิจกรรมที่เข้าร่วมเป็นประจำมีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 4.65 ($SD = 0.59$) ซึ่งแสดงถึงการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน โดยเฉพาะในด้านการวางแผนและการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่าย ($M = 4.47$, $SD = 0.74$)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า แสดงให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมมีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมกับเครือข่าย แต่อาจต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมในด้านอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น การประเมินผลและการเผยแพร่ผลงาน

2. จิตสำนึกในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต

- กลุ่มตัวอย่างมีจิตสำนึกในการป้องกันและต่อต้านการทุจริตในระดับ "มาก" ($M = 4.27$, $SD = 0.94$) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การยอมรับไม่ได้ต่อการทุจริตในทุกกรณี ($M = 4.36$, $SD = 0.97$) และการพร้อมจะแจ้งเบาะแสเมื่อพบเห็นการทุจริต ($M = 4.45$, $SD = 0.93$) ดังนั้น แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ชัดเจนต่อการต่อต้านการทุจริต

3. คุณค่าของศีล 5

- การมองเห็นคุณค่าของศีล 5 ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับ "มาก" ($M = 4.34$, $SD = 1.21$) โดยเฉพาะการเห็นว่าศีล 5 เป็นแนวทางที่ดีในการดำเนินชีวิต ($M = 4.12$, $SD = 1.21$) และช่วยลดการทุจริตในสังคม ($M = 4.16$, $SD = 1.48$)

ซึ่งแสดงถึงความเข้าใจในบทบาทของศีล 5 ในการสร้างความสงบสุขในชีวิตประจำวันและสังคม ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าโครงการประสบความสำเร็จในการสร้างความตระหนัก ความรู้ และการมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริตผ่านเครือข่าย บ.ว.ร. อย่างไรก็ตาม ยังมีโอกาสในการพัฒนา

และเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายในบางประเด็น เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและประสิทธิภาพสูงสุดในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมต่อไปให้เกิดความยั่งยืนได้

4. ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านการทุจริต

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความเห็นต่อ - ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านการทุจริตอยู่ในระดับ "มาก" ($M = 4.48$, $SD = 1.12$) โดยกลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในผลร้ายของการทุจริตในชุมชน ($M = 4.61$, $SD = 1.21$) และผลกระทบที่มีต่อตนเองและประเทศชาติ ($M = 4.56$, $SD = 1.12$) ทั้งยังมีความรู้เกี่ยวกับช่องทางในการแจ้งเบาะแส ($M = 4.68$, $SD = 1.22$) แสดงให้เห็นว่าโครงการประสบความสำเร็จในการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการทุจริต อย่างไรก็ตาม ยังมีโอกาสในการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและบทลงโทษที่เกี่ยวข้องเพื่อจกเป็นแนวทางในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันด้านกฎหมายเพิ่มเติมอีกด้วย

5. การรับรู้บทบาทของบ้าน วัด และโรงเรียนในการป้องกันทุจริต

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างรับรู้ถึงบทบาทสำคัญของบ้าน วัด และโรงเรียนในการปลูกฝังค่านิยมในการป้องกันทุจริตในระดับ "มาก" ($M = 4.35$, $SD = 1.11$) โดยเฉพาะบทบาทของวัดในการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ($M = 4.37$, $SD = 1.33$) และการให้ความรู้เรื่องการต่อต้านทุจริตในโรงเรียน ($M = 4.24$, $SD = 1.23$) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จในการสร้างความตระหนักถึงบทบาทของแต่ละภาคส่วน

6. ประสิทธิภาพของเครือข่าย บ.ว.ร.

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นต่อ - ประสิทธิภาพของเครือข่าย บ.ว.ร. ในการปลูกจิตสำนึกการป้องกันและต่อต้านการทุจริตอยู่ในระดับ "มาก" ($M = 4.46$, $SD = 1.14$) โดยการประสานงานระหว่างหน่วยงานในเครือข่ายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.55$, $SD = 1.13$)

นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลายและการติดตามผลการดำเนินงานของเครือข่ายก็ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของเครือข่าย อย่างไรก็ตาม หากจัดกิจกรรมขับเคลื่อนต่อไปยังมีโอกาสในการพัฒนาด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง

7. ความยั่งยืนของเครือข่ายในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรม

ผลการวิจัยพบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นด้านนี้ ว่า - ความยั่งยืนของเครือข่าย บ.ว.ร. ในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมได้รับการประเมินอยู่ในระดับ "มาก" ($M = 4.53$, $SD = 1.13$)

กลุ่มตัวอย่างเชื่อว่าเครือข่ายมีความสามารถในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในระยะยาว ($M = 4.35$, $SD = 1.24$) และสามารถสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมเพื่อลดปัญหาการทุจริตในอนาคตได้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่นในศักยภาพและความยั่งยืนของเครือข่ายที่สามารถพัฒนาต่อไปได้

สรุป : ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีการมีส่วนร่วมที่สูงในกิจกรรมของเครือข่าย บ.ว.ร. รวมถึงมีจิตสำนึกและความเข้าใจในบทบาทสำคัญของการป้องกันและต่อต้านการทุจริตอย่างชัดเจน นอกจากนี้ บทบาทของศีล 5 และการรับรู้บทบาทของบ้าน วัด และโรงเรียนมีผลสำคัญในการเสริมสร้างความยั่งยืนในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรม

5.1.2 การสังเคราะห์รูปแบบและถอดบทเรียนการพัฒนาสังคมอุดมธรรมต่อต้านการ

ทุจริตตามพุทธวิธี จากกรณีศึกษา 3 กลุ่ม ได้แก่

- 1) กลุ่ม บ.บ้าน คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลอ้อมใหญ่
- 2) กลุ่ม ว.วัด คือ วัดสำโรง
- 3) กลุ่ม ร.โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดท่าพูด

จากผลการวิจัย สามารถสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาสังคมอุดมธรรมต่อต้านการทุจริตตามพุทธวิธีได้ดังนี้:

1) การบูรณาการความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัด และโรงเรียน (บ.ว.ร.) ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัด และโรงเรียน เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรม โดยแต่ละภาคส่วนมีบทบาทที่สำคัญและเสริมซึ่งกันและกัน ดังนี้:

- บ้าน (ครอบครัว): มีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังค่านิยมสุจริต
- วัด: มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม
- โรงเรียน: มีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้เรื่องการต่อต้านทุจริต

การบูรณาการความร่วมมือระหว่างทั้งสามภาคส่วนนี้ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม และเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปลูกจิตสำนึกการป้องกันและต่อต้านการทุจริต

2) การประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนา การนำหลักธรรมทางพุทธศาสนา โดยเฉพาะ ศีล 5 มาประยุกต์ใช้ในการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริต เป็นอีกหนึ่งรูปแบบที่มีประสิทธิภาพ ผู้เข้าร่วมโครงการเห็นว่าศีล 5 มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน การประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาจึงเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการสร้างสังคมอุดมธรรมและต่อต้านการทุจริต

3) การสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการทุจริต ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการทุจริตเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาสังคมอุดมธรรม

ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องของช่องทางการแจ้งเบาะแส และความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของการทุจริต การให้ความรู้ที่ถูกต้องและครอบคลุมจึงเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม

4) การสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการต่อต้านการทุจริต

นอกเหนือจากการให้ความรู้ การสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการต่อต้านการทุจริตเป็นอีกหนึ่งรูปแบบที่มีประสิทธิภาพ ผู้เข้าร่วมโครงการมีระดับจิตสำนึกในการป้องกันและต่อต้านการทุจริตในระดับมาก โดยเฉพาะในประเด็นความพร้อมที่จะแจ้งเบาะแส และการไม่ยอมรับการทุจริตในทุกกรณี การสร้างจิตสำนึกนี้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมในระยะยาว

5) การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม การสร้างเครือข่ายและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมเป็นอีกหนึ่งรูปแบบที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาสังคมอุดมธรรม ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าเครือข่าย บ.ว.ร. มีประสิทธิภาพในการปลูกจิตสำนึกการป้องกันและต่อต้านการทุจริต โดยมีการประสานงานที่ดีระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและน่าสนใจ นอกจากนี้ ระดับการมีส่วนร่วมในเครือข่าย บ.ว.ร. อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม

6) การพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสร้างยั่งยืนของเครือข่าย

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนเป็นอีกหนึ่งรูปแบบที่สำคัญในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรม ผู้เข้าร่วมประเมินความยั่งยืนของเครือข่าย บ.ว.ร. ในระดับมากที่สุด โดยมีความเชื่อมั่นในความยั่งยืนของเครือข่ายในการดำเนินการระยะยาว และเห็นว่ามีพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาอย่างต่อเนื่องนี้จะช่วยให้การขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมเกิดผลอย่างยั่งยืนในระยะยาว

5.1.3 ข้อเสนอแนะในการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตบ้านวัดโรงเรียนตามพุทธวิธี

จากผลการวิจัยและการสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาสังคมอุดมธรรม สามารถสรุปข้อเสนอแนะในการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตบ้านวัดโรงเรียนตามพุทธวิธีได้ดังนี้:

- 1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรม โดยผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น รวมถึงการเปิดโอกาสให้ศาสนาอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในประเด็นนี้ด้วย ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมและสร้างกลไกที่เอื้อให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) เสริมสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการทุจริตอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าผลการวิจัยจะแสดงให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทุจริตในระดับมากที่สุด แต่ก็ยังมีประเด็นที่สามารถพัฒนาต่อได้ โดยเฉพาะในเรื่องของกฎหมายและบทลงโทษที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ควรมีการจัดอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับการทุจริตอย่างต่อเนื่อง โดยครอบคลุมทั้งรูปแบบของการทุจริต ผลกระทบ ช่องทางการแจ้งเบาะแส และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3) ส่งเสริมการนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้เข้าร่วมโครงการเห็นคุณค่าของศีล 5 ในการลดการทุจริตและมีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมการนำหลักธรรมทางพุทธศาสนา โดยเฉพาะศีล 5 มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและในการทำงาน โดยอาจจัดกิจกรรมหรือโครงการที่สอดแทรกหลักธรรมเหล่านี้เข้าไปในการดำเนินชีวิตและการทำงานอย่างเป็นรูปธรรม

4) พัฒนากลไกการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ แม้ว่าผลการวิจัยจะแสดงให้เห็นว่าเครือข่าย บ.ว.ร. มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน แต่ยังมีโอกาสในการพัฒนาด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ดังนั้น ควรมีการพัฒนากลไกการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน และนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

5) สร้างแรงจูงใจและการยกย่องเชิดชูเกียรติ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมและการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลมากขึ้น ควรมีการสร้างแรงจูงใจและการยกย่องเชิดชูเกียรติสำหรับบุคคลองค์กร หรือชุมชนที่มีการดำเนินงานที่โปร่งใสและต่อต้านการทุจริตอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างและสร้างแรงบันดาลใจให้กับสังคม

6) พัฒนาสื่อและช่องทางการสื่อสารที่เข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ยังมีความแตกต่างในการรับรู้และการมีส่วนร่วมระหว่างกลุ่มอายุต่าง ๆ โดยเฉพาะในกลุ่มอายุ 21-30 ปี ที่มีการรับรู้และความพึงพอใจต่ำที่สุด ดังนั้น ควรมีการพัฒนาสื่อและช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะการใช้สื่อสังคมออนไลน์และเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเข้าถึงกลุ่มคนรุ่นใหม่

7) สร้างความร่วมมือกับภาคธุรกิจและภาคประชาสังคม นอกเหนือจากความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน ควรมีการขยายความร่วมมือไปยังภาคธุรกิจและภาคประชาสังคม เพื่อสร้างเครือข่ายการต่อต้านการทุจริตที่ครอบคลุมทุกภาคส่วนของสังคม โดยอาจมีการจัดทำโครงการความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ที่เน้นการส่งเสริมธรรมาภิบาลและการต่อต้านการทุจริต

8) พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่บูรณาการแนวคิดสังคมอุดมธรรม

เนื่องจากโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้เรื่องการต่อต้านทุจริต จึงควรมีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่บูรณาการแนวคิดสังคมอุดมธรรมและการต่อต้านการทุจริตเข้าไปในทุก

ระดับการศึกษา ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา เพื่อปลูกฝังค่านิยมสุจริตและสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมตั้งแต่วัยเยาว์

9) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมในการต่อต้านการทุจริต ควรมีการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมในการต่อต้านการทุจริต โดยอาจมีการจัดสรรทุนวิจัยหรือการประกวดนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสังคมอุดมธรรมและการต่อต้านการทุจริต เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่และแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการทุจริต

10) สร้างระบบการรายงานและติดตามการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ จากผลการวิจัยที่พบว่าผู้เข้าร่วมโครงการมีความพร้อมที่จะแจ้งเบาะแสเมื่อพบเห็นการทุจริต ควรมีการพัฒนากระบวนการรายงานและติดตามการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ ปลอดภัย และเข้าถึงได้ง่าย เพื่อให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและรายงานการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง "บ.ว.ร.นครปฐม: การพัฒนารูปแบบและขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิธี จังหวัดนครปฐม" มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

5.2.1 ประสิทธิภาพของการขับเคลื่อนแนวคิดสังคมอุดมธรรมผ่านเครือข่าย บ.ว.ร.

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การขับเคลื่อนแนวคิดสังคมอุดมธรรมผ่านเครือข่าย บ.ว.ร. (บ้าน วัด โรงเรียน) ประสบความสำเร็จในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.30 (SD = 0.80) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานในภาพรวม ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Putnam (2000) ที่เสนอว่า การสร้างทุนทางสังคมผ่านเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรและสถาบันทางสังคมต่าง ๆ สามารถส่งเสริมความไว้วางใจ ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างสังคมที่เข้มแข็งและมีภูมิคุ้มกันต่อปัญหาต่าง ๆ รวมถึงการทุจริต

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์ โกสิยพันธ์ และคณะ (2562) ที่พบว่า การบูรณาการความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน สามารถส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปลูกฝังค่านิยมสุจริตและการต่อต้านการทุจริต อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า มีความแตกต่างในการรับรู้และการมีส่วนร่วมระหว่างกลุ่มอายุต่างๆ โดยเฉพาะในกลุ่มอายุ 21-30 ปี ที่มีการรับรู้และความพึงพอใจต่ำที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Transparency International (2021) ที่พบว่า เยาวชนในหลาย

ประเทศมีแนวโน้มที่จะมองว่าการทุจริตเป็นปัญหาที่แก้ไขได้ยากและมีความรู้สึกไม่มีพลังในการต่อต้านการทุจริต

ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการขับเคลื่อนที่เหมาะสมกับกลุ่มคนรุ่นใหม่จึงเป็นความท้าทายสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไข

5.2.2 บทบาทของหลักธรรมทางพุทธศาสนาในการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้เข้าร่วมโครงการเห็นคุณค่าของศีล 5 ในระดับมาก โดยเฉพาะในประเด็นการเห็นว่าศีล 5 มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน และการเห็นว่าศีล 5 ช่วยลดการทุจริตในสังคม ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) (2559) ที่เสนอว่า หลักธรรมทางพุทธศาสนา โดยเฉพาะศีล 5 เป็นรากฐานสำคัญของการสร้างสังคมที่สงบสุขและปราศจากการเบียดเบียน ซึ่งรวมถึงการทุจริตด้วย นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส (2562) ที่พบว่า การประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาในการบริหารจัดการองค์กรสามารถส่งเสริมธรรมาภิบาลและลดปัญหาการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า การนำหลักธรรมไปปฏิบัติในชีวิตจริงยังเป็นความท้าทาย โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 16.43 ระบุว่า "ศีลเป็นเรื่องสำคัญ แต่รักษายากมาก" และ "ศีลดี แต่รักษายาก คนยุคนี้ไม่ค่อยกลัวบาปกรรม" ประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Schroeder (2018) ที่พบว่า แม้หลักธรรมทางศาสนาจะมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรม แต่การนำไปปฏิบัติในสังคมสมัยใหม่ที่มีความซับซ้อนและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วยังคงเป็นความท้าทายที่สำคัญ

ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการประยุกต์ใช้หลักธรรมที่สอดคล้องกับบริบทสังคมปัจจุบันจึงเป็นประเด็นที่ควรได้รับการศึกษาและพัฒนาต่อไป

5.2.3 ความสำคัญของการสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการทุจริต

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านการทุจริตในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะในประเด็นการทราบช่องทางในการแจ้งเบาะแสเมื่อพบเห็นการทุจริตและความเข้าใจความหมายและรูปแบบของการทุจริต ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Klitgaard (1988) ที่เสนอว่า การให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการทุจริตเป็นองค์ประกอบสำคัญในการป้องกันและต่อต้านการทุจริตเนื่องจากความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องจะนำไปสู่การตระหนักถึงปัญหาและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงาน ป.ป.ช. (2563)

ที่พบว่า การให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการทุจริตแก่ประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า ยังมีประเด็นที่สามารถพัฒนาต่อได้ โดยเฉพาะในเรื่องของกฎหมายและบทลงโทษที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rose-Ackerman และ Palifka (2016) ที่เสนอว่า การสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและบทลงโทษที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างระบบตรวจสอบและ ประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rose-Ackerman และ Palifka (2016) ที่เสนอว่า การสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและบทลงโทษที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างระบบตรวจสอบและถ่วงดุลที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมที่เน้นการให้ความรู้ด้านกฎหมายและบทลงโทษที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตจึงเป็นประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาต่อไป

5.2.4 การสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการต่อต้านการทุจริต

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีระดับจิตสำนึกในการป้องกันและต่อต้านการทุจริตในระดับมาก โดยเฉพาะในประเด็นความพร้อมที่จะแจ้งเบาะแสเมื่อพบเห็นการทุจริต และการไม่ยอมรับการทุจริตในทุกกรณี ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Rothstein (2011) ที่เสนอว่า การสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการต่อต้านการทุจริตเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างสังคมที่มีธรรมาภิบาลและปราศจากการทุจริต นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย และคณะ (2560) ที่พบว่า การสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการต่อต้านการทุจริตผ่านกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชน สามารถส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทัศนคติต่อการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า ยังมีความท้าทายในการสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในบางกลุ่ม โดยเฉพาะในกลุ่มอายุ 21-30 ปี ที่มีระดับจิตสำนึกต่ำที่สุด ประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Transparency International (2021) ที่พบว่า เยาวชนในหลายประเทศมีแนวโน้มที่จะมองว่าการทุจริตเป็นปัญหาที่แก้ไขได้ยาก และมีความรู้สึกไม่มีพลังในการต่อต้านการทุจริต

ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการสร้างจิตสำนึกและความตระหนักที่เหมาะสมกับกลุ่มคนรุ่นใหม่ จึงเป็นประเด็นที่ควรได้รับการศึกษาและพัฒนาต่อไป

5.2.5 ความยั่งยืนของเครือข่ายในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรม

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้เข้าร่วมประเมินความยั่งยืนของเครือข่าย บ.ว.ร. ในระดับมากที่สุด โดยมีความเชื่อมั่นในความยั่งยืนของเครือข่ายในการดำเนินการระยะยาวและเห็นว่ามีพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Ostrom (1990)

ที่เสนอว่า การสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่มีความยั่งยืนเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการทรัพยากรร่วม และแก้ไขปัญหาสังคม รวมถึงการทุจริต นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สถาบันพระปกเกล้า (2561) ที่พบว่า การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่มีความต่อเนื่องและยั่งยืนสามารถส่งเสริมธรรมาภิบาลและลดปัญหาการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า ยังมีความท้าทายในการรักษาความยั่งยืนของเครือข่าย โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 6.84 ระบุว่า "เครือข่ายจะมีประสิทธิภาพต้องมีการดำเนินการที่ต่อเนื่อง" และ "ต้องมีทุนมาสนับสนุนโครงการที่นำไปใช้ได้และหน่วยงานร่วมกันรณรงค์"

ประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Poocharoen และ Ting (2015) ที่พบว่า การรักษาความยั่งยืนของเครือข่ายความร่วมมือในการต่อต้านการทุจริตต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ เช่น การสนับสนุนทางการเงิน การพัฒนาศักยภาพของสมาชิกเครือข่าย และการสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การพัฒนากลไกและมาตรการในการสนับสนุนความยั่งยืนของเครือข่าย บ.วร. จึงเป็นประเด็นที่ควรได้รับการศึกษาและพัฒนาต่อไป

5.2.6 ความแตกต่างระหว่างกลุ่มอายุในการรับรู้และการมีส่วนร่วม

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า มีความแตกต่างในการรับรู้และการมีส่วนร่วมระหว่างกลุ่มอายุต่างๆ โดยกลุ่มอายุมากกว่า 50 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในขณะที่กลุ่มอายุ 21-30 ปี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Mannheim (1952) เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างรุ่น (Generation Gap) ที่เสนอว่า แต่ละรุ่นอายุมีประสบการณ์และมุมมองที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมทางสังคม

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงาน ป.ป.ช. (2564) ที่พบว่า กลุ่มผู้สูงอายุมีแนวโน้มที่จะมีความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริตสูงกว่ากลุ่มเยาวชน อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างนี้อาจเป็นความท้าทายในการสร้างความร่วมมือระหว่างรุ่นในการต่อต้านการทุจริต ประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Uslaner (2017) ที่เสนอว่า การสร้างความร่วมมือระหว่างรุ่นในการต่อต้านการทุจริตเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างสังคมที่มีธรรมาภิบาลอย่างยั่งยืน

ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการขับเคลื่อนที่สามารถดึงดูดและสร้างการมีส่วนร่วมของคนทุกรุ่น จึงเป็นประเด็นที่ควรได้รับการศึกษาและพัฒนาต่อไป

5.2.7 บทบาทของเทคโนโลยีในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรม

แม้ว่าผลการวิจัยจะไม่ได้ระบุถึงบทบาทของเทคโนโลยีโดยตรง แต่ในบริบทของสังคมปัจจุบันที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในทุกมิติของชีวิต การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรม

และต่อต้านการทุจริตเป็นประเด็นที่ควรพิจารณา สอดคล้องกับแนวคิดของ Bertot et al. (2010) ที่เสนอว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) สามารถเพิ่มความโปร่งใสและความรับผิดชอบในการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการลดการทุจริต นอกจากนี้ งานวิจัยของ Adam และ Fazekas (2018) ยังพบว่า การใช้เทคโนโลยี Big Data และ Artificial Intelligence ในการตรวจจับและป้องกันการทุจริตมีประสิทธิภาพสูง ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมที่บูรณาการการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมจึงเป็นประเด็นที่ควรได้รับการศึกษาและพัฒนาต่อไป

5.2.8 การบูรณาการแนวคิดสังคมอุดมธรรมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการขับเคลื่อนแนวคิดสังคมอุดมธรรมผ่านเครือข่าย บ.ว.ร. อย่างไรก็ตาม การเชื่อมโยงแนวคิดนี้กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ขององค์การสหประชาชาติเป็นประเด็นที่ควรพิจารณา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป้าหมายที่ 16 ว่าด้วยการส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ (UN, 2015) การบูรณาการแนวคิดสังคมอุดมธรรมกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sachs et al. (2019) ที่เสนอว่า การแก้ไขปัญหาการทุจริตและการส่งเสริมธรรมาภิบาลเป็นปัจจัยสำคัญในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ นอกจากนี้ งานวิจัยของ UNDP (2018) ยังชี้ให้เห็นว่า การส่งเสริมค่านิยมทางศีลธรรมและจริยธรรมในสังคมสามารถสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนจึงเป็นประเด็นที่ควรได้รับการศึกษาและพัฒนาต่อไป เพื่อให้การดำเนินงานของเครือข่าย บ.ว.ร. สามารถสนับสนุนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนในภาพรวม

5.2.9 การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการสร้างสังคมอุดมธรรม

แม้ว่าผลการวิจัยจะไม่ได้กล่าวถึงแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยตรง แต่การประยุกต์ใช้แนวคิดนี้ในการสร้างสังคมอุดมธรรมและต่อต้านการทุจริตเป็นประเด็นที่ควรพิจารณา เนื่องจากแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมีความสอดคล้องกับหลักธรรมทางพุทธศาสนาและสามารถส่งเสริมการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมได้ งานวิจัยของ ปิยนุช เงินคล้าย และคณะ (2561) พบว่า การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการองค์กรสามารถส่งเสริมความโปร่งใสและลดปัญหาการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ งานวิจัยของ Natsuda et al. (2019) ยังชี้ให้เห็นว่า

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสามารถเป็นทางเลือกในการพัฒนาที่ยั่งยืนและสร้างภูมิคุ้มกันต่อปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงปัญหาการทุจริต

ดังนั้น การศึกษาและพัฒนา รูปแบบการบูรณาการแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมผ่านเครือข่าย บ.ว.ร. จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจและอาจนำไปสู่การพัฒนาแนวทางใหม่ๆ ในการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริต

5.2.10 การส่งเสริมวัฒนธรรมทางสังคมในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรม

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของการขับเคลื่อนแนวคิดสังคมอุดมธรรมผ่านเครือข่าย บ.ว.ร. อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมวัฒนธรรมทางสังคมในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมเป็นประเด็นที่ควรพิจารณาเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความท้าทายใหม่ๆ ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว งานวิจัยของ Mulgan (2006) เสนอว่า วัฒนธรรมทางสังคมสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาสังคมที่ซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการบูรณาการความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ นอกจากนี้ งานวิจัยของ Howaldt และ Schwarz (2017) ยังชี้ให้เห็นว่า การส่งเสริมวัฒนธรรมทางสังคมสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในเชิงบวกและสร้างความยั่งยืนในระยะยาว ดังนั้น การศึกษาและพัฒนาแนวทางในการส่งเสริมวัฒนธรรมทางสังคมภายในเครือข่าย บ.ว.ร. จึงเป็นประเด็นที่ควรได้รับการพิจารณา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมและต่อต้านการทุจริต

สำหรับนวัตกรรมของการวิจัยในครั้งนี้ คือ Mobile video พุทธศาสนสุภาษิตเพื่อการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิธี

อาจกล่าวได้ว่า การวิจัยเรื่อง "บ.ว.ร.นครปฐม: การพัฒนารูปแบบและขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรม เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิธี จังหวัดนครปฐม" แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการขับเคลื่อนแนวคิดสังคมอุดมธรรมผ่านเครือข่าย บ.ว.ร. โดยมีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน การประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนา การสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการทุจริต และการสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการต่อต้านการทุจริต

อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นท้าทายที่ควรได้รับการพัฒนาต่อไป เช่น การสร้างการมีส่วนร่วมของคนรุ่นใหม่ การบูรณาการเทคโนโลยีในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรม การเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและการส่งเสริมวัฒนธรรมทางสังคม การพัฒนาในประเด็นเหล่านี้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมและต่อต้านการทุจริตในระยะยาว

ท้ายที่สุด การวิจัยนี้ไม่เพียงแต่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของการขับเคลื่อนแนวคิดสังคมอุดมธรรมในบริบทของจังหวัดนครปฐมเท่านั้น แต่ยังเป็นต้นแบบที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศไทย และอาจขยายผลไปสู่ระดับนานาชาติ โดยเฉพาะในประเทศที่มีบริบททางวัฒนธรรมและสังคมที่ใกล้เคียงกัน การศึกษาและพัฒนาต่อยอดจากผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสร้างสังคมที่มีธรรมาภิบาล ปราศจากการทุจริต และมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ส่งเสริมการบูรณาการความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน (บ.ว.ร.) ในระดับนโยบาย โดยกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติในการสร้างสังคมอุดมธรรมและต่อต้านการทุจริต พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรที่เพียงพอในการขับเคลื่อนนโยบายนี้อย่างต่อเนื่อง

2) พัฒนาหลักสูตรการศึกษาทุกระดับให้บูรณาการแนวคิดสังคมอุดมธรรมและการต่อต้านการทุจริต โดยเน้นการปลูกฝังค่านิยมสุจริตและการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาในชีวิตประจำวัน

3) สร้างระบบแรงจูงใจทางสังคมและเศรษฐกิจสำหรับองค์กรและชุมชนที่มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลและมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริต เช่น การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี หรือการยกย่องเชิดชูเกียรติในระดับชาติ

4) พัฒนากฎหมายและกลไกการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเน้นการป้องกันและการลงโทษที่รวดเร็วและเด็ดขาด

5) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเพิ่มความโปร่งใสและการตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐ เช่น การพัฒนาระบบ e-Government และการใช้ Big Data ในการตรวจจับการทุจริต

6) สนับสนุนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสังคมอุดมธรรมและการต่อต้านการทุจริต โดยจัดสรรทุนวิจัยและสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาควิชาการ ภาครัฐ และภาคประชาสังคม

7) พัฒนานโยบายการสื่อสารสาธารณะเพื่อสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการต่อต้านการทุจริต โดยใช้สื่อที่หลากหลายและเข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย

8) ส่งเสริมการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อการทุจริตและส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงการวิจัยครั้งต่อไป

1) ศึกษาประสิทธิผลของการขับเคลื่อนแนวคิดสังคมอุดมธรรมผ่านเครือข่าย บ.วร. ในระยะยาว โดยใช้การวิจัยเชิงยาว (Longitudinal Study) เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและพฤติกรรมการต่อต้านการทุจริตในชุมชน

2) วิจัยเปรียบเทียบรูปแบบการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมในบริบทที่แตกต่างกัน เช่น เมืองใหญ่ เมืองเล็ก และชนบท เพื่อพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมกับแต่ละบริบท

3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคนรุ่นใหม่ในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมและต่อต้านการทุจริต เพื่อพัฒนากลยุทธ์ในการดึงดูดและสร้างการมีส่วนร่วมของกลุ่มคนรุ่นใหม่

4) วิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางสังคมและเทคโนโลยีที่สามารถสนับสนุนการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมและการต่อต้านการทุจริต เช่น แพลตฟอร์มดิจิทัลสำหรับการรายงานและติดตามการทุจริต

5) ศึกษาแนวทางการบูรณาการแนวคิดสังคมอุดมธรรมกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ขององค์การสหประชาชาติ เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดและแนวทางการประเมินผลที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

6) วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เพื่อพัฒนารูปแบบการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวิจัย

7) ศึกษาผลกระทบของการนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กรภาครัฐและเอกชน ต่อประสิทธิภาพการทำงานและการลดปัญหาการทุจริต

8) วิจัยเปรียบเทียบแนวทางการสร้างสังคมอุดมธรรมและต่อต้านการทุจริตในประเทศที่มีบริบททางวัฒนธรรมและศาสนาที่แตกต่างกัน เพื่อพัฒนาแนวทางที่สามารถประยุกต์ใช้ในระดำนานาชาติ

9) ศึกษาบทบาทของสื่อสังคมออนไลน์และเทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการต่อต้านการทุจริตและสร้างสังคมอุดมธรรม

10) วิจัยและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่บูรณาการแนวคิดสังคมอุดมธรรมและการต่อต้านการทุจริตในทุกระดับการศึกษา พร้อมทั้งประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรในระยะยาว

บรรณานุกรม

ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, มูลนิธิ, พระไตรปิฎกและอรรถกถาภาษาไทย.

กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2535

ข้อมูลทุติยภูมิ

1) หนังสือทั่วไป

กังวล เทียนกันมากเทศน์, การวัดการวิเคราะห์ การประเมินผลทางการศึกษาเบื้องต้น.

กรุงเทพมหานคร:ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ, 2541

ดวงเดือน จันทรเจริญ, ศีลศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์. กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2541

ดิเรก ฤกษ์ทราย. การพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2547.

ถวัลย์รัฐ วรเทพพงษ์ , การกำหนดและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ: ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้.

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมาธรรม, 2540

ธีระศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ. เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา. นครปฐม :

ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549

วิภา เราระวิชัย. วิทยาการวิจัย.กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, 2543

นิรันดร์ จีมีเวศน์ กลวิธี แนวทางวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา

ชุมชน. กรุงเทพมหานคร : กรมการปกครอง, 2542

ประภาเพ็ญ รัตนสุวรรณ. การวัดและการประเมินผลทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย

พระไพศาล วิสาโล และคณะ. “พุทธศาสนาในร่มเงาของบริโภคนิยม”, ใน มองอย่างพุทธเพื่อ

เข้าใจในชีวิตและสังคม. กรุงเทพฯ : บริษัทเฟื่องฟ้าพรินต์ติ้งจำกัด, 2546 : 63.

สุชีพ ปุณฺณานุภาพ,พระไตรปิฎกสำหรับประชาชน,มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย,นครปฐม
(2554),

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, สังคมวิทยาภาวะสูงอายุ: ความเป็นจริงและการคาดการณ์สังคมไทย.(2539

2) วารสาร

จิราพร เกศพิชญพัฒนา, จันทรเพ็ญ แสงเทียนฉาย, ยุพิน อังศุโรจน์, และ Berit Ingersoll

Dayton. ความผาสุกทางใจของผู้สูงอายุไทย: การศึกษาเชิงคุณภาพ. วารสารสมาคมพหุ

วิทยา

และเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ, 1(3), 21-28. (2543).

ผกามาศ กมลพรวิจิตร, วิภาดา ท้าวประยูร, และมนู วาতিสุนทร.). บทบาทและความสัมพันธ์ของวัด

และพระสงฆ์กับผู้สูงอายุไทย กรุงเทพฯ : วารสารกรมอนามัย, 2548

Thomas & R. A. Eisenhandler (Eds), Aging and the religious dimension (pp. 203 -225).

Westport: Greenwood Publishing Group.(87-90),2011.

3) หนังสือรวมบทความ

ณรงค์ โพธิ์พูกษานันท์. บทบาทของวัดในการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในพื้นที่ชนบท

ของภาคเหนือ สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเหนือ ,2551

ประพันธ์ ปิยรัตน์, “การพัฒนาแบบมีส่วนร่วม” ในเอกสารประกอบการสัมมนา

วิชาการเรื่องการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม, นครปฐม : สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน

มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา, 2534

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย และคณะ. (2560). การพัฒนาชุมชนต้นแบบในการป้องกันอาชญากรรมและการ

ทุจริตคอร์รัปชัน. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 20(20), 286-300.

ปิยนุช เงินคล้าย และคณะ. (2561). การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 9(2), 238-248.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2559). พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงขยาย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
พลีธัมม์.

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส. (2562). พุทธธรรมาภิบาล: แนวคิดและการประยุกต์ใช้ในสังคมไทย

ปัจจุบัน. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์, 15(2), 1-18.

สถาบันพระปกเกล้า. (2561).การพัฒนาตัวชี้วัดหลักธรรมาภิบาลและการประยุกต์ใช้ในสังคมไทย.

รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

สำนักงาน ป.ป.ช. (2563). รายงานผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของ

หน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการ

ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.

สำนักงาน ป.ป.ช. (2564). ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3

(พ.ศ. 2560-2564). นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

แห่งชาติ.

สุรศักดิ์ โกสิยพันธ์ และคณะ. (2562). การบูรณาการความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนในการ

พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 13(3), 102-114.

4) วิทยานิพนธ์/รายงานการวิจัย

นริวัลค์ ธรรมนิมิตโชค, “การศึกษารูปแบบของวัดที่เหมาะสมกับการเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2550

นวพรรณ มังคะพล “แนวทางพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลศึกษากรณีอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ และกิ่งอำเภอนาตาล จังหวัดอุบลราชธานี” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหาสารคาม, 2546.

พิชญรัตน์ บุญช่วย “การศึกษาระบบการสร้างภavana 4 โดยใช้หลักไตรสิกขา” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2540

ไพฑูรย์ อุทัยคาม, (2544) การศึกษาแนวคิดเรื่องทานตามหลักพุทธศาสนากับความเข้าใจเรื่องทานของชาวไทย ศึกษากรณีในเขตกรุงเทพมหานคร, วิทยานิพนธ์จริยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

พุทธินันท์ บุญเรือง, พระ, “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธตามแนวของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต)” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2551.

ภมริน เขาวนจินดา, ลักษณะทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ, รายงานการวิจัย, กรมสุขภาพจิต, กระทรวงสาธารณสุข, (32-38), (2554)

มงคล ปิยบุตโต, (หลวงปากดี), พระ. “ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบการสอนสมาธิตามแนวทางสถาบันพลังจิตตานุภาพ”. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2560

มาณี ไชยธีรานุวัตรศิริ และคณะ. “บทบาทพระสงฆ์ในยุคโลกาภิวัตน์ : ศาสตร์และศิลป์ในการอบรมคุณธรรมของพระเถระภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”. รายงานการวิจัย. คณะสังคมศาสตร์และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539.

ศรินทิพย์ สัตร์ศิลป์ และคณะ. “รูปแบบการจัดการศึกษาและการเผยแผ่ศาสนาธรรมของวัดในพระพุทธศาสนา : กรณีศึกษาวัดราชโอรสาราม เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร”. รายงานการวิจัย. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548.

ศิริพร แยมินิล และคณะ. “รูปแบบการจัดการศึกษาและการเผยแผ่ศาสนาของวัดใน
พระพุทธศาสนา : กรณีศึกษาวัดปัญญานันทาราม อำเภอคลองหลวง จังหวัด
ปทุมธานี”. รายงานการวิจัย. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548.

สุมาลี สังข์ศรี และคณะ. “การจัดการเรียนรู้ของแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต : พิพิธภัณฑ”.
รายงานการวิจัย. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548.

เสาวภา พรศิริพงษ์ และคณะ, “วัดในพุทธศาสนากับความพร้อมในการรองรับสังคมผู้สูงอายุ”
รายงานการวิจัย,สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย,มหาวิทยาลัยมหิดล,2557

อรศรี งามวิทย์พงศ์,รศ.ดร., “ปัจจัยที่เอื้อต่อการฟื้นฟูบทบาทหน้าที่การพัฒนาจิตวิญญาณ
ของวัดในเขตเมือง”,สถาบันอาศรมศิลป์,สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ
(สสส.),กรุงเทพฯ,2558.

5) เว็บไซต์

<[http://www.dtn.go.th/index.php?option=com Content&view=article&id=706463A
asean&catid=30463Aaecausean&Itemid=792&lang=th](http://www.dtn.go.th/index.php?option=com_Content&view=article&id=706463Aasean&catid=30463Aaecausean&Itemid=792&lang=th)>
<www.84000.org>
< <https://www.m-society.go.th/ebook/books?category=8>>
<http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/know/know.html>>
[<http://www.payutto.net/book-content/>]

หนังสือต่างประเทศ

Adam, I., & Fazekas, M. (2018). Are emerging technologies helping win the fight against corruption in developing countries? *Pathways for Prosperity Commission Background Paper Series*, (21).

Bertot, J. C., Jaeger, P. T., & Grimes, J. M. (2010). Using ICTs to create a culture of transparency: E-government and social media as openness and anti-corruption tools for societies. *Government Information Quarterly*, 27(3), 264-271.

Howaldt, J., & Schwarz, M. (2017). Social innovation and human development—how the capabilities approach and social innovation theory mutually support each other. *Journal of Human Development and Capabilities*, 18(2), 163-180.

Klitgaard, R. (1988). *Controlling corruption*. University of California Press.

Mannheim, K. (1952). The problem of generations. In *Essays on the Sociology of Knowledge: Collected Works, Volume 5* (pp. 276-322). Routledge.

Mulgan, G. (2006). The process of social innovation. *Innovations: Technology, Governance, Globalization*, 1(2), 145-162.

Natsuda, K., Wiboonpongse, A., Cheamuangphan, A., Shingkharat, S., & Thoburn, J. (2019).

The OTOP entrepreneurial promotion programme in Northern Thailand: Who benefits? *Journal of Asian Public Policy*, 12(2), 214-232.

Transparency International. (2021). *Global Corruption Barometer 2020*. Retrieved from <https://www.transparency.org/en/gcb>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1. พระมงคลธรรมวิธาน, ผศ.ดร.

วุฒิการศึกษา

Ph.D.(Buddhist Studies) มหาวิทยาลัยเดลี ประเทศอินเดีย

ตำแหน่งปัจจุบัน

รองอธิการบดี วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

จังหวัดนครปฐม

2. พระครูสิริธรรมนิเทศ, ผศ.ดร.

วุฒิการศึกษา

Ph.D. (Social Sciences) มหาวิทยาลัยมคอ ประเทศอินเดีย

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ประจำหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

จังหวัดนครปฐม

3. พระครูศรีปริยัติวิธาน, ผศ.ดร.

วุฒิการศึกษา

Ph.D. (ศาสนาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์) มหาวิทยาลัยมหิดล

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ประจำหลักสูตรการปกครอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

จังหวัดนครปฐม

4. พระสมชัย กิตติญาโน, ดร.

วุฒิการศึกษา

Ph.D. (Buddhist Studies) มหาวิทยาลัยมคอ ประเทศอินเดีย

ตำแหน่งปัจจุบัน

อดีตอาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

จังหวัดนครปฐม

5. ดร.วันชัย กิ่งแก้ว

วุฒิการศึกษา

Ph.D. ประเทศไทย

ตำแหน่งปัจจุบัน

อดีตอาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

จังหวัดนครปฐม

ภาคผนวก ข
เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือวิจัย : แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

เรื่อง บ.ว.ร.นครปฐม : การพัฒนารูปแบบและขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมเพื่อสร้างนิเวศน์วัฒนธรรม
ภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิธี จังหวัดนครปฐม

คำชี้แจง : แบบสอบถามฉบับนี้ มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคิดเห็นสำหรับการขับเคลื่อนขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมเพื่อสร้างนิเวศน์วัฒนธรรม

ธรรม

ภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิธี

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ตามสถานภาพเป็นจริง

1.1 เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

1.2 สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ อื่นๆ(โปรดระบุ).....

1.3 อายุ (.....)

1.4 การศึกษา ☐ ต่ำกว่ามัธยมศึกษา ☐ มัธยมศึกษา

☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท

☐ ปริญญาเอก ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

1.5 การอยู่อาศัย ☐ ไม่ได้อยู่กับอยู่พ่อแม่ ☐ อยู่กับพ่อแม่หรือญาติพี่น้อง

☐ อยู่คนเดียว ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

1.6 เหตุผลการเข้าร่วมโครงการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เห็นผลเสียของการทุจริตประพฤติมิชอบ

☐ อยากมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริต

☐ เห็นผลดีของการประพฤติสุจริต

☐ เห็นคุณค่าของการรักษาศีล

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 บ.ว.ร.นครปฐม : การพัฒนารูปแบบและขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรม

ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านที่สุด

ข้อ	ประเด็น/ตัวแปร	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	1. การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน					
	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมของเครือข่าย บ.ว.ร. อย่างสม่ำเสมอ					
	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมของเครือข่าย บ.ว.ร.					
	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับการดำเนินงานของเครือข่าย บ.ว.ร.					
	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของเครือข่าย บ.ว.ร.					
	ท่านมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ผลงานและขยายเครือข่าย บ.ว.ร.					
2.	2. ระดับจิตสำนึกในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต					
	ท่านรู้สึกว่าการทุจริตเป็นเรื่องที่ยอมรับไม่ได้ในทุกกรณี					
	ท่านพร้อมที่จะแจ้งเบาะแสเมื่อพบเห็นการทุจริต					
	ท่านมักจะตักเตือนผู้อื่นเมื่อเห็นพฤติกรรมที่อาจนำไปสู่การทุจริต					
	ท่านพยายามเป็นแบบอย่างที่ดีในการต่อต้านการทุจริต					
	ท่านรู้สึกว่าการต่อต้านทุจริตเป็นหน้าที่ของทุกคนในสังคม					
3	คุณค่าของศีล 5					
	ท่านเห็นว่าศีล 5 เป็นแนวทางที่ดีในการดำเนินชีวิต					
	ท่านเห็นว่าศีล 5 ช่วยลดการทุจริตในสังคม					
	ท่านเห็นว่าศีล 5 มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน					
	ท่านเห็นว่าศีล 5 ช่วยสร้างความสงบสุขในสังคม					
	ท่านเห็นว่าศีล 5 เป็นพื้นฐานที่ดีของการพัฒนาจริยธรรมในสังคม					

4	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านการทุจริต					
	ท่านเข้าใจความหมายและรูปแบบของการทุจริตที่เกิดขึ้นในสังคม					
	ท่านทราบถึงผลกระทบของการทุจริตที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ					
	ท่านเข้าใจบทบาทของตนเองในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต					
	ท่านทราบช่องทางในการแจ้งเบาะแสเมื่อพบเห็นการทุจริต					
	ท่านเข้าใจความหมายและรูปแบบของการทุจริตที่เกิดขึ้นในสังคม					
5	การรับรู้บทบาท บ้านวัดโรงเรียนต่อการป้องกันทุจริต					
	ท่านเห็นว่าครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังค่านิยมสุจริต					
	ท่านเห็นว่าวัดมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม					
	ท่านเห็นว่าโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้เรื่องการต่อต้านทุจริต					
	ความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม					
	ท่านเห็นว่าการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมเป็นหน้าที่ของทุกคน					
6	ประสิทธิภาพของเครือข่าย บ.ว.ร. ในการปลูกจิตสำนึกการป้องกันและต่อต้านการทุจริต					
	กิจกรรมของเครือข่าย ช่วยสร้างความตระหนักเรื่องการต่อต้านทุจริต					
	เครือข่าย บ.ว.ร. มีการประสานงานที่ดีระหว่างหน่วยงานต่างๆ					
	เครือข่าย บ.ว.ร. มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและน่าสนใจ					
	เครือข่าย บ.ว.ร. มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง					
	เครือข่ายสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมในการต่อต้านการทุจริต					

7	ความยั่งยืนของเครือข่ายในการขับเคลื่อนสังคม อุดมธรรม					
	ท่านเชื่อว่าเครือข่ายจะสามารถดำเนินการได้อย่าง ต่อเนื่องในระยะยาว					
	ท่านเห็นว่าเครือข่ายมีความยั่งยืนในการดำเนินการใน ระยะยาว					
	ท่านเห็นว่าเครือข่าย บ.ว.ร. ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันทาง สังคม					
	ท่านเห็นว่าเครือข่าย บ.ว.ร. มีส่วนช่วยลดปัญหาการ ทุจริตในสังคม					
	ท่านเห็นว่าเครือข่าย บ.ว.ร. มีผลต่อการสร้างภูมิคุ้มกัน ทางสังคม					

ตอนที่ 3

ข้อเสนอแนะอื่นๆ.....

.....

.....

.....

...

ภาคผนวก ค

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

เรื่อง การพัฒนารูปแบบและขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมเพื่อสร้างนิเวศน์วัฒนธรรมภูมิคุ้มกันทางสังคม
และต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิถี จังหวัดนครปฐม

ข้อ ที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ										IOC	แปล ผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7	คนที่ 8	คนที่ 9	คนที่ 10		
1	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้
2	0	1	1	1	1						0.80	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	0	1						0.80	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้
17	1	1	0	1	1						0.80	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้

ข้อ ที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ										IOC	แปล ผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7	คนที่ 8	คนที่ 9	คนที่ 10		
21	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้
22	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้
23	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้
24	1	๐	1	1	1						0.80	ใช้ได้
25	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้
26	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้
27	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้
28	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้
29	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้
30	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้
31	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้
32	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้
33	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้
34	1	0	1	1	1						0.80	ใช้ได้
35	1	1	1	1	1						1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ง
ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ความเที่ยง (Reliability) และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) ของเครื่องมือวิจัยเรื่องนี้

จากการนำเครื่องมือวิจัยไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำมาตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง (Reliability) และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) พบว่า แบบสอบถาม ทั้งฉบับมีค่าความเที่ยงชนิดความสอดคล้องภายในจากค่าสถิติ Cronbach's alpha เท่ากับ 0.96 ส่วนค่า Cronbach's alpha ขององค์ประกอบแต่ละด้านรวม 7 ด้าน มีค่าอยู่ระหว่าง 0.80-0.97 ส่วนการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของข้อคำถามทั้งหมด 35 ข้อ โดยพิจารณาจากค่า item-total correlation ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมรายด้านของแต่ละด้านพบว่า อยู่ในช่วงระหว่าง 0.68 - 0.96 แปลความได้ว่า ข้อสามารถนำไปใช้งานได้ สำหรับค่าความเที่ยง (Reliability) และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) ของเครื่องมือวิจัย มีรายละเอียดตามตาราง

ตาราง 4.1 ค่าความเที่ยง และค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือวิจัย

บ.ว.ร.นครปฐม : การพัฒนารูปแบบและขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรม เพื่อสร้างนิเวศน์วัฒนธรรมภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริต ด้วยพุทธวิธี (Cronbach's alpha= 0.97)			ค่าอำนาจ จำแนก	ผลสรุป
1. อาวาสลับปายะ (Cronbach's alpha = 0.90)				
ท่านเข้าร่วมกิจกรรมของเครือข่าย บ.ว.ร. อย่างสม่ำเสมอ			.86	นำไปใช้ได้
ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมของเครือข่าย บ.ว.ร.			.75	นำไปใช้ได้
ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของเครือข่าย บ.ว.ร.			.76	นำไปใช้ได้
ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของเครือข่าย บ.ว.ร.			.74	นำไปใช้ได้
ท่านมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ผลงานและขยายเครือข่าย บ.ว.ร.			.87	นำไปใช้ได้

บ.ว.ร.นครปฐม : การพัฒนารูปแบบและขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรม เพื่อสร้างนิเวศน์วัฒนธรรมภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริต ด้วยพุทธวิธี (Cronbach's alpha= 0.97)			ค่าอำนาจ จำแนก	ผลสรุป
2. ระดับจิตสำนึกในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต(Cronbach's alpha = 0.83)				
ท่านรู้สึกว่าการทุจริตเป็นเรื่องที่ยอมรับไม่ได้ในทุกกรณี	.71			นำไปใช้ได้
ท่านพร้อมที่จะแจ้งเบาะแสเมื่อพบเห็นการทุจริต	.68			นำไปใช้ได้
ท่านมักจะตักเตือนผู้อื่นเมื่อเห็นพฤติกรรมที่อาจนำไปสู่การทุจริต	.69			นำไปใช้ได้
ท่านพยายามเป็นแบบอย่างที่ดีในการต่อต้านการทุจริต	.67			นำไปใช้ได้
ท่านรู้สึกว่าการต่อต้านทุจริตเป็นหน้าที่ของทุกคนในสังคม	.89			นำไปใช้ได้
3. คุณค่าของศีล 5 (Cronbach's alpha = 0.94)				
ท่านเห็นว่าศีล 5 เป็นแนวทางที่ดีในการดำเนินชีวิต	.87			นำไปใช้ได้
ท่านเห็นว่าศีล 5 ช่วยลดการทุจริตในสังคม	.92			นำไปใช้ได้
ท่านเห็นว่าศีล 5 มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน	.71			นำไปใช้ได้
ท่านเห็นว่าศีล 5 ช่วยสร้างความสงบสุขในสังคม	.73			นำไปใช้ได้
ท่านเห็นว่าศีล 5 เป็นพื้นฐานที่ดีของการพัฒนาจริยธรรมในสังคม	.93			นำไปใช้ได้
4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านการทุจริต(Cronbach's alpha = 0.93)				
ท่านเข้าใจความหมายและรูปแบบของการทุจริตที่เกิดขึ้นในสังคม	.87			นำไปใช้ได้
ท่านทราบถึงผลกระทบของการทุจริตที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ	.80			นำไปใช้ได้
ท่านเข้าใจบทบาทของตนเองในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต	.77			นำไปใช้ได้
ท่านทราบช่องทางในการแจ้งเบาะแสเมื่อพบเห็นการทุจริต	.79			นำไปใช้ได้
ท่านเข้าใจความหมายและรูปแบบของการทุจริตที่เกิดขึ้นในสังคม	.86			นำไปใช้ได้
5. การรับรู้บทบาท บ้านวัดโรงเรียนต่อการป้องกันทุจริต (Cronbach's alpha = 0.89)				
ท่านเห็นว่าครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังค่านิยมสุจริต	.75			นำไปใช้ได้
ท่านเห็นว่าวัดมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม	.87			นำไปใช้ได้
ท่านเห็นว่าโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้เรื่องการต่อต้าน ทุจริต	.73			นำไปใช้ได้
ความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม	.73			นำไปใช้ได้
ท่านเห็นว่าการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมเป็นหน้าที่ของทุกคน	.98			นำไปใช้ได้

บ.ว.ร.นครปฐม : การพัฒนารูปแบบและขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรม เพื่อสร้างนิเวศน์วัฒนธรรมภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริต ด้วยพุทธวิธี (Cronbach's alpha= 0.97)			ค่าอำนาจ จำแนก	ผลสรุป
6. ประสิทธิภาพของเครือข่าย บ.ว.ร. ในการปลูกจิตสำนึกการต่อต้านการทุจริต(Cronbach's alpha = 0.94)				
กิจกรรมของเครือข่าย ช่วยสร้างความตระหนักเรื่องการต่อต้านทุจริต			.93	นำไปใช้ได้
เครือข่าย บ.ว.ร. มีการประสานงานที่ดีระหว่างหน่วยงานต่างๆ			.83	นำไปใช้ได้
เครือข่าย บ.ว.ร. มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและน่าสนใจ			.88	นำไปใช้ได้
เครือข่าย บ.ว.ร. มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง			.96	นำไปใช้ได้
เครือข่ายสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมในการต่อต้านการทุจริต			.98	นำไปใช้ได้
7.ความยั่งยืนของเครือข่ายในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรม(Cronbach's alpha = 0.81)				
ท่านเชื่อว่าเครือข่ายจะสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องในระยะยาว			.79	นำไปใช้ได้
ท่านเห็นว่าเครือข่ายมีความยั่งยืนในการดำเนินการในระยะยาว			.69	นำไปใช้ได้
ท่านเห็นว่าเครือข่าย บ.ว.ร. ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม			.96	นำไปใช้ได้
ท่านเห็นว่าเครือข่าย บ.ว.ร. มีส่วนช่วยลดปัญหาการทุจริตในสังคม			.78	นำไปใช้ได้
ท่านเห็นว่าเครือข่าย บ.ว.ร. มีผลต่อการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม			.75	นำไปใช้ได้

ภาคผนวก จ
แบบสัมภาษณ์งานวิจัย

แบบสัมภาษณ์ งานวิจัย

เรื่อง การวิจัยเรื่อง บ.ว.ร.นครปฐม : การพัฒนารูปแบบและขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรม
เพื่อสร้างนิเวศน์วัฒนธรรมภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิธี จังหวัดนครปฐม

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาวิจัย ผลที่ได้จากการศึกษาจะนำไปใช้เพื่อประโยชน์
ของพระพุทธศาสนาชนพุทธบริษัทต่อไป

ตอนที่ 1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2. ข้อคิดเห็นสำหรับการขับเคลื่อนขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมเพื่อสร้างนิเวศน์วัฒนธรรมภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิธี

ตอนที่ 3. ข้อมูลข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตอนที่ 1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ตำแหน่ง/สถานะตัวแทน.....บ้าน/ วัด/ โรงเรียน

การศึกษา.....ทางโลก/ทางธรรม

ตอนที่ 2. ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมโครงการ บ.ว.ร.นครปฐม : เพื่อการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมและสร้างเครือข่ายท้องถิ่นชุมชน

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพสำหรับประกอบการวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้
โดยจะออกแบบคำถามตามตัวแปรหลักที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมผ่านเครือข่าย
บ.ว.ร. ดังนี้

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง "การพัฒนารูปแบบและขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและ
ต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิธี" ครอบคลุม 7 ด้าน

1. การมีส่วนร่วมในเครือข่าย บ.ว.ร.

คำถาม: ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเครือข่าย บ.ว.ร. อย่างไรบ้าง? กรุณายกตัวอย่างกิจกรรมที่ท่านมีส่วนร่วมและอธิบายว่าการมีส่วนร่วมนั้นส่งผลต่อการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมอย่างไร?

.....

.....

.....

2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านการทุจริต

คำถาม: จากประสบการณ์ของท่านในเครือข่าย บ.ว.ร. ท่านคิดว่าความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการทุจริตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร? มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงนี้?

.....

.....

.....

3. จิตสำนึกในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต

คำถาม: ท่านสังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงในด้านจิตสำนึกและพฤติกรรมต่อต้านการทุจริตของคนในชุมชนอย่างไรบ้าง? กรุณายกตัวอย่างเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงนี้

.....

.....

.....

4. คุณค่าของศีล 5 ในการสร้างสังคมอุดมธรรม

คำถาม: ท่านคิดว่าการนำหลักศีล 5 มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันส่งผลต่อการสร้างสังคมอุดมธรรมและการต่อต้านการทุจริตอย่างไร? มีความท้าทายหรืออุปสรรคใดบ้างในการส่งเสริมให้คนในชุมชนปฏิบัติตามหลักศีล 5?

.....

.....

.....

5. บทบาทของบ้าน วัด โรงเรียนในการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม

คำถาม: ในความเห็นของท่าน บ้าน วัด และโรงเรียนมีบทบาทอย่างไรในการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริต? ท่านคิดว่าความร่วมมือระหว่างสถาบันทั้งสามนี้มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด และควรพัฒนาในด้านใดเพิ่มเติม?

.....

.....

.....

6. ประสิทธิภาพของเครือข่าย บ.ว.ร.ในการปลูกจิตสำนึกการป้องกันและต่อต้านการทุจริต

คำถาม: ท่านประเมินประสิทธิภาพของเครือข่าย บ.ว.ร. ในการปลูกจิตสำนึกและส่งเสริมการต่อต้านการทุจริตอย่างไร? มีกิจกรรมหรือโครงการใดที่ท่านคิดว่ามีประสิทธิภาพมากที่สุด และเพราะเหตุใด?

.....

.....

.....

7. ความยั่งยืนของเครือข่าย บ.ว.ร. ในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรม

คำถาม: ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับความยั่งยืนของเครือข่าย บ.ว.ร. ในการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรม? มีปัจจัยใดบ้างที่ท่านคิดว่าจะส่งผลต่อความยั่งยืนของเครือข่ายในระยะยาว และมีข้อเสนอแนะอย่างไรในการพัฒนาความยั่งยืนนี้?

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์นี้จะช่วยให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการดำเนินงานของเครือข่าย บ.ว.ร. และผลกระทบที่เกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการวิเคราะห์และพัฒนาแนวทางการขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมต่อไป

ขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน

ภาคผนวก ฉ
ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยในคน

ที่ จว. ๒๖๔/๒๕๖๖

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการทำวิจัยในคน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๑. ชื่อโครงการวิจัย

ชื่อเรื่อง : บ.ว.ร.นครปฐม : การพัฒนารูปแบบและขับเคลื่อนสังคมอุดมธรรมเพื่อสร้าง
นิเวศน์นวัตกรรมภูมิคุ้มกันทางสังคมและต่อต้านการทุจริตด้วยพุทธวิถีในจังหวัดนครปฐม

TITLE : BORWORN NAKHONPATHOM : THE DEVELOPMENT FOR MORAL SOCIAL ENCHANTMENT
TO EMPOWERFOR ANTI-CORRUPTION BASED ON BUDDHIST WAY IN NAKHONPATHOM PROVINCE

๒. ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย

พระครูอรุณจริยานุวัตร

๓. ผลการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน

คณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๖ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ มติที่ ๓๘๐/๒๕๖๖ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า
โครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการทำวิจัยในคน โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรี
ในความเป็นมนุษย์ ไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ และไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง
และผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ ตั้งแต่วันที่ออกเอกสารรับรองผล
การพิจารณาการทำวิจัยในคนฉบับนี้ จนถึงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗

ออกให้ ณ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖

ลงนาม

(พระมหาหมหินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ – นามสกุล พระครูอรรถจริยานุวัตร (สุเทพ สุวณฺโณ) นามสกุล ศรีทอง

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย นครปฐม

ประวัติการศึกษา

ระดับปริญญาเอก

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

(ประชากรศึกษา) มหาวิทยาลัยมหิดล

ระดับปริญญาโท

สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต

(สังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม)

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ระดับปริญญาตรี

ศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ระดับประกาศนียบัตร

ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ประวัติการทำงาน

อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผลงานทางวิชาการ

การเตรียมตัวตายตามแนวพระพุทธศาสนา,พ.ศ.2564

ผลงานการวิจัย

วัดเพื่อผู้สูงอายุ : รูปแบบการดำเนินกิจกรรมเพื่อรองรับสังคม

ผู้สูงอายุในวัดอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2563

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ – นามสกุล พระปลัดสุรศักดิ์ ปุณณวุฒโธ

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย นครปฐม

ประวัติการศึกษา

ระดับปริญญาโท

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

(รป.ม.)

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ระดับปริญญาตรี

ศาสนศาสตรบัณฑิต

(การสอนภาษาอังกฤษ)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ประวัติการทำงาน

อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผลงานทางวิชาการ

ผู้นำทางการเมืองเชิงพุทธ. วารสารสิรินธรปริทรรศน์.

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2562.

ผลงานการวิจัย

การบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อ
แก้ปัญหาคอรัปชั่นภาครัฐในเขตอำเภอสามพราน
จังหวัดนครปฐม.

ทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (ผู้ร่วมวิจัย)

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ – นามสกุล พระกิตติพล กิตติพิโล นามสกุล กองแสง

ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย นครปฐม

ประวัติการศึกษา

ระดับปริญญาโท

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

(รัฐศาสตร์)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ระดับปริญญาตรี

รัฐศาสตรบัณฑิต

(รัฐศาสตร์)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ประวัติการทำงาน

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

อดีตอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผลงานทางวิชาการ

สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองไทยในระบอบประชาธิปไตย

ผลงานการวิจัย

ภูมิคุ้มกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรด้วยหลักธรรมขันติ-โสรัจจะ
ของวัยรุ่นในเขตปริมณฑล (ผู้ร่วมวิจัย)

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ – นามสกุล ดร.บานชื่น นักการเรือน

ตำแหน่ง อาจารย์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย นครปฐม

ประวัติการศึกษา

ระดับปริญญาเอก รัฐศาสตร์ดุสิตบัณฑิต (สาขาวิชาการเมืองการปกครอง) มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนสุนันทา

ระดับปริญญาโท ศาสตราจารย์มหาบัณฑิต (สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง)
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ระดับปริญญาตรี ศาสตราจารย์บัณฑิต (สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง)
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ประวัติการทำงาน อาจารย์รับผิดชอบหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช
วิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

ผลงานทางวิชาการ บานชื่น นักการเรือน, พระครูปลัดประสิทธิ์ ปิติโธ, พระมหาธนภัทร อภิ
ชาโน และมานพ นักการเรือน. (2566). การจัดการเรียนการสอนแบบ E-
Learning เพื่อการปรับปรุงให้ทันการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21.
วารสารสิรินธรปริทรรศน์, 24(2), 36 - 44. TCI tier 2
<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jsr/article/view/265413>
มนุษย์กับการปกครองตามแนวทางพระพุทธศาสนา. พื้นถิ่นโขงสีมูล. ปีที่ 3
ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2560. (TCI 1)
ผู้นำทางการเมืองเชิงพุทธ. วารสารสิรินธรปริทรรศน์. ปีที่ 20 ฉบับที่ 1
มกราคม - มิถุนายน 2562.
รูปแบบการส่งเสริมและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตตามหลักคุณธรรม 4
สำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรสงคราม. วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร. ปี
ที่ 9 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2561. (TCI 2)
การส่งเสริมการไหว้พระ 9 วัดของพุทธศาสนิกชนในเขตกรุงเทพมหานคร
และปริมณฑลเพื่อให้มีคุณค่าทางปัญญา. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเพชรบุรี. ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 มกราคม - เมษายน 2561. (TCI 2)

ผลงานการวิจัย

การส่งเสริมการพัฒนาเยาวชนตามวิถีพุทธของสถาบันทางสังคมในจังหวัดนครปฐม. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 มกราคม – เมษายน 2561. (TCI 2)

การส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุตามหลักอายุวัฒนธรรมของพระสงฆ์ในจังหวัดกาฬสินธุ์. ทุนสนับสนุนจาก สกอ.

รูปแบบการส่งเสริมและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตตามหลักภูมิธรรม 4 สำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรสงคราม. ทุนสนับสนุนจากสถาบันญาณสังวร.

การใช้หลักจักร 4 ในผู้สูงอายุเพื่อคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด และมหาสารคาม. ทุนสนับสนุนจากสถาบันวิจัยแห่งชาติ

การบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อแก้ปัญหาคอร์รัปชันภาครัฐในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. ทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามโครงการไทยนิยมยั่งยืนของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร. ทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

การจัดการเรียนการสอนแบบ E-Learning เพื่อการปรับปรุงให้ทันการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ทุนสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สถานที่ทำงานปัจจุบัน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย